

นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง: การศึกษาเปรียบเทียบศรีธรรณูชัยของไทยกับ
สกาต่องชาของเมียนมา

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง: การศึกษาเปรียบเทียบศรีธัญชัยของไทยกับ
สกาต้องซาของเมียนมา

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง: การศึกษาเปรียบเทียบศรีธนญชัยของ
ไทยกับสกาตองซาของเมียนมา"

ของ Nang Woe Kham

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สนม ครุฑเมือง)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคภูมิ สุขเจริญ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์กร รอดทรัพย์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ ขุนมธุรส)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง: การศึกษาเปรียบเทียบศรี ธัญชัยของไทยกับสกาตองซาของเมียนมา
ผู้วิจัย	Nang Woe Kham
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคภูมิ สุขเจริญ
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
คำสำคัญ	นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง, สกาตองซา, เมียนมา

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนิทานเรื่องสกาตองซาและ
ศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนคล้ายและความแตกต่างในด้านโครงสร้าง ตัวละคร และแนวคิดที่
ปรากฏในวรรณกรรมนิทานเรื่องศรีธัญชัยของไทยกับสกาตองซาของประเทศเมียนมา ผลการศึกษา
พบว่า องค์ประกอบของนิทานเรื่องสกาตองซาประกอบไปด้วย 1) ที่มาของเรื่อง นิทานสกาตองซา
เป็นผลงานของ หุ่นซาเยอจี ถือเป็นฉบับที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ และได้รับการยอมรับให้เป็น
มาตรฐานเนื่องจากเป็นฉบับที่เก่าแก่ที่สุดของเมียนมา 2) จุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อสร้างความ
สนุกสนานและให้คิดสอนใจ 3) รูปแบบเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้วมีบทสนทนาสั้น 4) เนื้อหาและ
การเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องคือเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ การดำเนินเรื่องเป็นไปตาม
รูปแบบปฏิทินชีวิต จุดวิกฤตสำคัญของเรื่องปรากฏอยู่หลายตอนประกอบไปด้วยตอนที่ 1 ตอนที่ 3
ตอนที่ 9 และตอนที่ 14 การคลี่คลายของเรื่องปรากฏในหลายตอนสอดคล้องกับจุดวิกฤตสำคัญและ
จบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิด 5) การสร้างตัวละครประกอบไปด้วยตัวละครหลักและตัวละครรอง ผู้แต่งมี
การนำเสนอตัวละครโดยผู้เล่าเรื่อง 6) การสร้างฉาก ผู้แต่งได้สร้างฉากสมจริงที่ปรากฏในประเทศ
เมียนมา 7) ทักษะของผู้แต่งปรากฏผ่านบทสนทนาของตัวละคร และ 8) ศิลปะการใช้ภาษาพบการใช้
คำภาษาเมียนมาโบราณและการใช้โวหารประกอบเรื่อง ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธก
โวหาร เทศนาโวหาร และอุปมาโวหาร และการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนคล้ายและความ
แตกต่างระหว่างนิทานเรื่องสกาตองซากับศรีธัญชัย พบว่านิทานทั้งสองเรื่องมีโครงเรื่องที่คล้ายคลึง
กันทั้งลักษณะนิสัยของตัวละครและเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องบางตอน ตลอดจนแนวคิดของเรื่องที่เป็นไป
ในทางเดียวกัน แมวนิทานทั้งสองเรื่องจะมีส่วนที่เหมือนคล้ายกันแต่ก็ยังมีส่วนที่ต่างกัน ทั้งด้านโครง
เรื่อง ตัวละคร และฉาก เพราะนิทานสกาตองซามีโครงเรื่องที่เล่าถึงตัวละครหลักถึงสามตัวละครและ
มีฉากสำคัญอยู่ที่ประเทศเมียนมา แต่นิทานศรีธัญชัยนั้นมีโครงเรื่องที่เล่าเรื่องราวของตัวละครหลัก
เพียงหนึ่งตัวละครและมีฉากอยู่ที่ประเทศไทย

Title	TRICKSTER TALE: STUDYING AND COMPARING OF THAI LITERATURE SRITHANONCHAI AND MYANMAR LITERATURE, SAKA TONGSA
Author	Nang Woe kham
Advisor	Assistant Professor Pakpoom Sookcharoen, Ph.D.
Academic Paper	M.A. Thesis in Thai, Naresuan University, 2023
Keywords	Tales of cunning protagonists, Saka Tongsa, Myanmar

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the components of the Saka Tongsa tale and compare similarities and differences in structure, characters and concepts that appear in a literary tale with the cunning protagonist Sri Thanonchai and Saka Tongsa. The study found that the elements of the tale of Saka Tongsa are as follows: 1) The origin story of Saka Tongsa from Wun Saye Uchi, which is regarded as the complete edition, and it is accepted as the oldest version in Myanmar. 2) The purpose of the composition is to entertain and give morals. 3) The format is a prose narrative with dialogue interspersed. 4) The content and sequence open with a narration of events in the story. The story progresses according to the life calendar format. The critical points of the story appear in several episodes. Along with episode 1, episode 3, episode 9 and episode 14, the unraveling of the story appeared in several episodes. 5) Character creation consists of main and minor characters. The author has a character presentation by the narrator. 6) Scene Creation The author creates a realistic scene that appears in Myanmar 7) The author's point of view appears through the character's dialogue. 8) The art of using language that appeared in the story of Saka Tongsa found the use of ancient Burmese words and rhetoric, consisting of rhetorical narrative, rhetorical description, rhetorical talk, rhetorical sermon, and parable. Moreover, the researcher found that the two tales had similar plots in terms of character traits and events in some episodes. Although the two tales have similar parts, there are also some differences such as terms of plot, characters and scenes because the storyline of Saka Tongsa has a storyline that tells

three main characters and has an important scene in Myanmar. But the story of Sri Thanonchai has a plot that tells the story of only one main character and is set in Thailand.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควงมิ สุขเจริญ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นทีปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ชี้แนะแนวทาง กรุณา ตรวจสอบเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ทั้งนี้ข้าพเจ้า ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้มอบความรู้อันประเสริฐในด้านภาษาไทยให้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณความกรุณาของอาจารย์ที่เมตตาต่อข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณบิดมารดา ครอบครัว เพื่อน และกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ความสนับสนุนที่ได้รับเป็นแรงผลักดันอย่างดีในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีส่วนหนึ่งมาจากกำลังใจที่ได้รับจากบุคคลเหล่านี้

ขอขอบคุณ หุ่นซาเยอูจี ผู้เป็นเจ้าของนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมา และขอขอบคุณ ประยูร พิศนาคะ ผู้เป็นเจ้าของนิทานศรีธัญชัย

คุณประโยชน์และคุณงามความดีอันพึงมีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแต่บุพการี อาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน หุ่นซาเยอูจี ผู้เรียบเรียงนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมา คุณประยูร พิศนาคะ ผู้เรียบเรียงนิทานศรีธัญชัย และเจ้าของผลงานที่ผู้วิจัยนำมาใช้อ้างอิงทุกท่าน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโทตาม หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร

Nang Woe Kham

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานสกาต่องซา.....	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเปรียบเทียบ.....	24

บทที่ 3 องค์ประกอบของวรรณกรรมประเภทนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง	
เรื่อง สกาท่องซาของประเทศเมียนมา	29
ที่มาของเรื่อง.....	29
จุดมุ่งหมายในการแต่ง.....	30
รูปแบบ	30
เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์	34
การสร้างตัวละคร	43
การสร้างฉาก.....	48
ทัศนะของผู้แต่ง	50
ศิลปะการใช้ภาษา.....	52
บทที่ 4 การศึกษาเปรียบเทียบศรีธนญชัยของไทยกับสกาท่องซาของเมียนมา	60
เนื้อเรื่องย่อของนิทานสกาท่องซา	61
เนื้อเรื่องย่อของนิทานศรีธนญชัย	63
โครงเรื่อง	64
องค์ประกอบของโครงเรื่อง.....	65
เนื้อเรื่อง.....	69
ตัวละคร.....	76
บทที่ 5 บทสรุป.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม.....	97

ภาคผนวก..... 103

ประวัติผู้วิจัย 108

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ตัวอย่างการใช้ภาษาเขียนมาโบราณที่ปรากฏในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้อง ซา.....	53
ตาราง 2 การเปรียบเทียบองค์ประกอบของโครงเรื่องระหว่างนิทานสกาต้องซากับนิทาน ศรีธนูชัย.....	65
ตาราง 3 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องที่คล้ายกันระหว่างนิทานสกาต้องซาของ ประเทศเมียนมากับนิทานเรื่องศรีธนูชัยของประเทศไทย.....	69
ตาราง 4 ตารางแสดงการเปรียบเทียบภูมิหลังและลักษณะนิสัยของตัวละครเอก.....	79
ตาราง 5 เปรียบเทียบโครงเรื่องสำคัญของนิทานสกาต้องซากับนิทานศรีธนูชัย	89
ตาราง 6 ความเหมือนคล้ายของเนื้อเรื่องระหว่างนิทานสกาต้องซากับนิทานศรีธนูชัย .	90
ตาราง 7 เปรียบเทียบตัวละครของนิทานสกาต้องซากับนิทานศรีธนูชัย	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมประเภทนิทาน แต่เดิมเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะหรือข้อมูลที่บอกเล่ากันมา ปากต่อปากและได้รับความสนใจจากคนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือวัยเด็ก ดังนั้นนิทานจึงถือเป็นมรดกของมนุษย์ที่ทำหน้าที่บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในลักษณะที่เป็นเรื่องจริงเชื่อถือได้และที่เป็นลักษณะผสมผสานระหว่างความจริงกับจินตนาการของผู้แต่ง ซึ่งแต่ละประเทศล้วนมีนิทานประจำชาติและนิทานประจำท้องถิ่นอันเป็นสมบัติของตน วรรณกรรมนิทานมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่านและผู้ฟังเป็นหลัก และนิทานส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องราวที่สมมติขึ้นมากกว่าการสร้างจากเรื่องจริง ซึ่งทำให้คนบางกลุ่มมองว่านิทานเป็นเพียงเรื่องราวที่ไม่มีสาระแต่เมื่อได้ศึกษาวรรณกรรมนิทานอย่างถี่ถ้วนแล้วจะพบว่าวรรณกรรมนิทานเหล่านี้สามารถสะท้อนวัฒนธรรม วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อของคนในสังคมได้ ตลอดจนสามารถสะท้อนสภาพสังคมของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างน่าสนใจ ในปัจจุบันมีการศึกษาวรรณกรรมเปรียบเทียบประเภทของวรรณกรรมนิทานในแง่มุมต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย อาทิ พิมพันธ์ุส จินดาวงศ์ (2561) ได้ใช้ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้านของสติต ทอมป์สัน เป็นการศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ของอนุภาคผู้ฉลาดและผู้โง่เขลาในนิทานประกอบสุภาพจิตเขมร โดยพบว่าพฤติกรรมของตัวละครผู้ฉลาดและผู้โง่เขลาสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรมเขมรได้ วรรณกรรมนิทานมีหลายประเภทหลายแบบเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเทพปกรณัมหรือเทพปกรณัม (Myth) นิทานประจำถิ่น (Sage) นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory tale) นิทานมุขตลก (Jest) และนิทานที่ปรากฏให้เห็นและมีการกล่าวถึงในสังคมโดยเฉพาะในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง (Trickster tale) ซึ่งเป็นประเภทย่อยของนิทานมุขตลก (Jest) โดยนิทานลักษณะนี้จะมีเนื้อหาที่สนุกสนาน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน ทั้งยังมีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ น่าติดตาม ตัวเอกเป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาดแกมโกง และมักจะมีผู้ได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว ทั้งยังให้ข้อคิดคติสอนใจ แสดงให้ผู้อ่านเห็นถึงการชิงไหวชิงพริบของตัวละครในเรื่อง หากกล่าวถึงนิทานในลักษณะดังกล่าวในประเทศไทยเมียนมามีนิทานเรื่องสกาตองซาที่มีตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง ซึ่งเนื้อเรื่องบางตอนมีความเหมือนคล้ายกับนิทานเรื่องศรีธนญชัยของประเทศไทย นิทานทั้งสองเรื่องถือเป็นนิทานที่ตรงตามลักษณะและได้รับความนิยมนิยมอย่างแพร่หลาย นิทานเรื่องศรีธนญชัยถือเป็นนิทานเจ้าปัญญาแบบฉลาดแกมโกงที่ได้รับความนิยมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากงานศึกษาของกัญญรัตน์ เวชศาสตร์

(2521, น. 243) ทำให้เห็นว่านิทานศรีธนญชัยในทุกประเทศมีลักษณะเป็นนิทานคนเจ้าปัญญาเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างทางด้านรายละเอียดของเนื้อหอยุ่บ้าง ซึ่งมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและสังคม การศึกษานิทานเรื่องศรีธนญชัยที่ผ่านมามีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจในประเด็นการศึกษาเปรียบเทียบ อาทิ งานของกัญญรัตน์ เวชชศาสตร์ (2521) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องศรีธนญชัยฉบับต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นผลงานวิชาการแรก ๆ ที่ศึกษานิทานเรื่องนี้และมีการศึกษาเปรียบเทียบ ศรีธนญชัยกับนิทานเรื่องอื่น ๆ อาทิ งานวิจัยของศิริพร ศรีวรกานต์ (2542) ศึกษาเปรียบเทียบทิลล์ ออยเลนชะปีเกลกับศรีธนญชัยในฐานะนิทานมุทลล กิรติกานต์ บุญฤทธิ์ และสุนิษฐา กำเนิดทอง (2563) ศึกษาเปรียบเทียบอนุกาณินิทานพื้นบ้านเปาะเน-เมาะเนกับศรีธนญชัย ในฐานะนิทานมุทลล อัญมาศ ภูเพชร (2560) ศึกษานิทานเรื่องศรีธนญชัยในสื่อสิ่งพิมพ์ไทยร่วมสมัย จะเห็นว่าในแวดวงวิชาการมีผู้สนใจศึกษาเปรียบเทียบนิทานศรีธนญชัยของไทยกับนิทานต่างวัฒนธรรม ซึ่งมีโครงเรื่องหรือลักษณะที่คล้ายกันอยู่จำนวนหนึ่ง และในประเทศเมียนมา ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับไทยก็ปรากฏนิทานในลักษณะนี้ให้เห็นเช่นกัน ซึ่งเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง นิทานสกาทองซา (สกาทองซา หมายถึง เจ้าเมืองสกาทอง) เป็นนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงของเมียนมามีลักษณะเหมือนคล้ายกับศรีธนญชัยของไทย สกาทองซา เป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมเรื่องหนึ่ง ตามที่ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (2548, น. 62-75) ได้พบหนังสือเรื่องนี้ที่เกาะสอง (วิคตอเรียพอยท์) และนำมาแปลบางส่วนเป็นภาษาไทยเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือรำลึกพระคุณ (อุบลรัตน์ พันธุมินทร์. “งะแล็ดโต่ งะโหย่ และสะก้าตัวซ่า (ศรีธนญชัย ฉบับเมียนมา)” ในรำลึกพระคุณ (เชียงใหม่:ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538), น. 273-287) และแปลเพิ่มเติมเพื่อเผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์สาร ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อุบลรัตน์ พันธุมินทร์. “งะแล็ดโต่ งะโหย่และสกาทองซา ศรีธนญชัย (ฉบับพม่า)” มนุษยศาสตร์สาร 6(2) กรกฎาคม - ธันวาคม 2548, 62-75) แต่ยังไม่ครบทั้ง 171 หน้า อย่างไรก็ตามยังมีนักเขียนอีกหลายท่านได้รวบรวมเรื่องนี้เอาไว้ ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างหนังสือนิทานศรีธนญชัยของเมียนมา ดังต่อไปนี้

1. งะแล็ดโต่ งะโหย่และสกาทองซา (1972) รวบรวมโดย มเยลัดเต็งลวิน (မြေလတ်ဝိန်းလွင်) สำนักพิมพ์ ရတနာဂုဏ်ရည် จังหวัด ရန်ကုန် (Yangon)
2. สกาทองซา (ห้าตะถวนชู สกาทุ) (2019) စကားထောင်စားလတ်တိုင်းညို (ဘာသာပြန်စူးစကားထူး) รวบรวมโดย ลอกะดี๊ดซ่า (လောကသတ္တ) สำนักพิมพ์ စိုးမေတ္တာ เขต ပုဇွန်တောင် จังหวัด ရန်ကုန် (Yangon)

3. สภาต่อช่าวตทุ (2012) (စကားတောင်စားဝတ္ထု) สำนักพิมพ์ သိန်းထွန်း เขต တာမွေ จังหวัด ရန်ကုန် (Yangon)

4. สภาต่อชวา และ นิทานตลก (มปป.) รวบรวมโดย เนพงเว (နေဘုန်းဝေ) สำนักพิมพ์ ပင်မြင့်မာလာ เขต ပုဇွန်တောင် จังหวัด ရန်ကုန် (Yangon)

นิทาน สภาต่อชวา เป็นนิทานเจ้าปัญญาแบบฉลาดแกมโกงเช่นเดียวกับศรีธนญชัยของไทย ซึ่งมีตัวละคร 3 ตัวละครหลักที่มีลักษณะฉลาดแกมโกง แต่มีเพียงตัวละคร สภาต่อชวา ที่มีความฉลาด เป็นเลิศเพียงตัวละครเดียว เมื่อเทียบเนื้อหาของนิทานสภาต่อชวาของประเทศเมียนมากับศรีธนญชัยของไทยแล้ว พบว่ามีทั้งความเหมือนคล้ายกับศรีธนญชัยของไทยและบางตอนมีความเหมือนคล้ายกับ ศรีธนญชัยฉบับท้องถิ่น (อุบลรัตน์ พันธุมินทร์, 2548, น. 62) นอกจากนี้แล้วงานของกัญญารัตน์ เวชศาสตร์ ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการศึกษาคำนี้ ได้เปรียบเทียบเรื่องศรีธนญชัยฉบับต่าง ๆ ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หากแต่ยังไม่เจาะลึกลงรายละเอียดในศรีธนญชัยในฉบับเมียนมามากนัก การวิจัยเปรียบเทียบในครั้งนี้จะช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ด้านวรรณกรรมเรื่องศรีธนญชัยในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้ครอบคลุมลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น เพราะจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมายังขาด การศึกษาแบบเรื่องนิทานศรีธนญชัยในรูปแบบของเมียนมา ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่มี ลักษณะบางประการที่เหมือนกันอย่างน่าสนใจ รวมถึงการมีอิทธิพลในวรรณกรรมนิทานที่ผู้วิจัย ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง เรื่องสภาต่อชวาของเมียนมา และเปรียบเทียบนิทานเรื่องศรีธนญชัยของไทยโดยใช้ฉบับ มาตรฐานของประยูร พิศนาคะ กับนิทานเรื่องสภาต่อชวาต้นฉบับภาษาเมียนมาของหุ่นซาเยอูจี เพื่อให้ทราบและเข้าใจองค์ประกอบของนิทานสภาต่อชวา รวมถึงเข้าใจความเหมือนคล้ายและ ความแตกต่างทางด้านโครงเรื่อง ตัวละครและแนวคิด

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมประเภทนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสภาต่อชวาของประเทศเมียนมา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนคล้ายและแตกต่างในด้านโครงสร้าง ตัวละคร และแนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องศรีธนญชัยของไทย กับ นิทานสภาต่อชวาของประเทศเมียนมา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดการศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมและแนวคิดและการเปรียบเทียบวรรณกรรมนิทานของกัญญรัตน์ เวชชาศาสตร์ (2521) องค์ประกอบของวรรณกรรมที่จะนำมาศึกษา ได้แก่

1. โครงเรื่อง
2. เนื้อเรื่อง
3. ตัวละคร
4. แนวความคิด

ขอบเขตของงานวิจัย

1. นิทานที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาครั้งนี้มาจากแหล่งข้อมูล ดังนี้
 - 1.1 ศรีธัญชัยฉบับมาตรฐานของประยูร พิศนาคะ ปีพ.ศ. 2530 สำนักพิมพ์ อำนวยสารสินการพิมพ์ คัดเนื้อเรื่องโดยรวมมาทั้งหมด 544 หน้า 27 ตอน ทั้งนี้ศรีธัญชัยฉบับนี้ รศ.กัญญรัตน์ เวชชาศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่าเป็นฉบับที่มีเนื้อหาครบถ้วนและดีที่สุด
 - 1.2 นิทานสภาต่อชาตฉบับภาษาเมียนมา ผู้เขียนมีนามปากกาว่าหุ่นซาเยอจี ตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1980 สำนักพิมพ์ตวย พิมพ์ครั้งที่ 2 มีเนื้อหา 14 ตอน ผู้วิจัยได้แปลเป็นภาษาไทยด้วยตนเอง สาเหตุที่ใช้นิทานสภาต่อชาตฉบับนี้ เพราะเป็นฉบับดั้งเดิมที่ตีพิมพ์ครั้งแรกและเนื้อหาครบถ้วน หาต้นฉบับได้ง่าย และเป็นต้นฉบับที่ได้รับการยอมรับให้เป็นมาตรฐานเนื่องจากเป็นฉบับที่เก่าแก่ที่สุดของเมียนมา ทั้งนี้นิทานสภาต่อชาตฉบับดังกล่าวยังไม่มีมีการแปลหรือตีพิมพ์เป็นฉบับภาษาไทย ซึ่งการแปลครั้งนี้จึงถือเป็นการแปลนิทานสภาต่อชาตฉบับดั้งเดิมเป็นภาษาไทยครั้งแรก

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิทานตัวเอก หมายถึง นิทานที่มีศรีธัญชัยของไทยและสภาต่อชาต จะแลดโต่ และงะโหญ่ จากเมียนมาเป็นตัวเอก

ฉลาดแกมโกง หมายถึง ตัวละครศรีธัญชัยของไทย สภาต่อชาต จะแลดโต่ และงะโหญ่ ของเมียนมาใช้ความฉลาดไปในทางที่ไม่ดีและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

ความเหมือนคล้าย หมายถึง ลักษณะของการเปรียบเทียบที่มีความเหมือนในส่วนหนึ่งและมีความคล้ายในส่วนหนึ่ง

สมมติฐานของการวิจัย

นิทานศรีธรรณูชัย กับ สกาต่องซา (ศรีธรรณูชัย ฉบับเมียนมา) มีความเหมือนคล้ายและความต่างในด้านองค์ประกอบของวรรณกรรมในบางตอน ในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมนิทานศรีธรรณูชัยของไทยกับสกาต่องซาของเมียนมามีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 นิทานที่ผู้วิจัยได้นำมาวิจัยนั้นนำมาจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1.1.1 ศรีธรรณูชัยฉบับมาตรฐานของประยูร พิศุนาคะ เนื้อเรื่องโดยรวม ทั้งหมด 544 หน้า

1.1.2 นิทานสกาต่องซาต้นฉบับภาษาเมียนมา ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1980 โดยผู้วิจัยจะแปลเป็นภาษาไทยด้วยตนเอง และผ่านการตรวจสอบภาษาไทยโดยผู้เชี่ยวชาญชาวไทยที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

1.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมประเภทนิทานสกาต่องซาของประเทศเมียนมา

2.2 ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ที่เหมือนคล้ายและแตกต่างในด้านโครงสร้างตัวละครและแนวความคิดในวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาต่องซาของเมียนมากับศรีธรรณูชัยของไทย

3. ชั้นสรุปผลการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 การศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมประเภทนิทานสกาต่องซาของเมียนมา

บทที่ 4 การศึกษาเปรียบเทียบศรีธรรณูชัยของไทยกับสกาต่องซาของเมียนมา

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก นิทานเรื่องสกาต่องซา (แปลจากฉบับภาษาเมียนมาเป็นภาษาไทย) และเรื่องย่อของนิทานศรีธรรณูชัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในบทนี้จะนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานต่อ ยอดไปยัง การเปรียบเทียบนิทาน จากนั้นจะต่อยอดไปยังเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศรีธณูชัย และ สกาตองซาอันเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในงานวิจัยนี้ จากนั้นตามด้วยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศรีธณูชัย
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศรีธณูชัย
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศรีธณูชัย
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสกาตองซา
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสกาตองซา
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสกาตองซา
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเปรียบเทียบ
 - 5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเปรียบเทียบ
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเปรียบเทียบ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่อง นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง : การศึกษาเปรียบเทียบ ศรีธัชชัยของไทยกับสภาต่อชาของเมียนมา เป็นงานที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบวรรณกรรม ประเภทนิทานและศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนคล้ายและแตกต่างในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร และแนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องศรีธัชชัยของไทยกับ สภาต่อชาของประเทศเมียนมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวรรณกรรม เรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

สายวรุณ น้อยนิมิตร (2557, น.1) ได้กล่าวถึงวรรณกรรมไทยร่วมสมัยว่าเป็นข้อมูล ที่นักวิจัยส่วนใหญ่สนใจเลือกนำมาศึกษา อาจเป็นเพราะองค์ประกอบทางสังคมที่ปรากฏใน วรรณกรรมสามารถเห็นได้ชัดเจนกว่าวรรณกรรมโบราณ และยังเป็นตัวบทที่อ่านเข้าใจได้ง่ายกว่า ขณะเดียวกันตัวบทบางประเภทก็มีความซับซ้อน สามารถอ่านได้หลายระดับเมื่อพิจารณาผ่านมุมมอง และโลกทัศน์ที่แตกต่างกันไป งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมไทยร่วมสมัยจึงมีมากและหลากหลายสาขา

กุหลาบ มลลิกะมาส (2517, น. 7) กล่าวว่าคำว่า "วรรณกรรม" มาจากการสร้างศัพท์ ใหม่แทนคำว่า "Literature" โดยวิธีสมาสหรือรวมคำจากคำว่า วรรณ หรือ บรรณ ซึ่งหมายถึงใบไม้ หรือหนังสือรวมกับคำว่า กรรม ซึ่งหมายถึงการกระทำ ดังนั้นวรรณกรรมจึงหมายถึงการกระทำที่ เกี่ยวกับหนังสือ โดยความหมายของวรรณกรรมหมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมด ไม่ว่าจะไปในรูป ใดหรือเพื่อความมุ่งหมายใด ซึ่งอาจจะเป็นใบปลิว หนังสือพิมพ์ นวนิยาย หรือคำอธิบายฉลากยาก็ได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น. 1100) อธิบายว่า วรรณกรรมหมายถึง น.งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อย กรอง, เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์วรรณกรรมของเสฐียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรม ประเภทสื่อสารมวลชน

ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ และเจตนา นาควัชระ (2520, น. 58) ได้ให้ความหมาย ของวรรณกรรมว่า หมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่มีศิลปกรรมในฐานะที่มีรูปแบบ มีสาระเนื้อหาที่ ผู้เขียนพยายามสื่อความคิดด้วยวิธีการหนึ่งมายังผู้อ่าน

สิทธา พิณีภูวตล และคณะ (2515, น. 35) กล่าวว่า วรรณกรรมหมายถึง งานเขียนใน รูปบทกวีนิพนธ์ร้อยกรองและข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว ได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ ตลอดจนคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์

พระยาอนุমানราชธน หรือ เสฐียรโกเศศ (2515, น. 24) ได้กล่าวว่า วรรณกรรม หมายถึงการกระทำหนังสือหรือหนังสือที่แต่งขึ้นทั่วไป โดยมีได้จำกัดว่าเป็นหนังสือพวกใดพวกหนึ่ง โดยเฉพาะส่วน จะมีคุณค่ามากน้อยเพียงใดนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก

เอมอร ชิตตะโสภณ (2521, น. 11-12, 21) อธิบายว่า วรรณกรรมหมายถึง ข้อเขียนต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยความประณีต แต่ยังไม่ได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดี ซึ่งอาจจะเป็นเพราะกาลเวลาหนึ่ง ยังไม่มีหน่วยงานใดที่มีหน้าที่พิจารณาหนึ่ง และ ฯลฯ พร้อมกับชี้ประเด็นว่าหากจะพิจารณาว่าวรรณกรรมคืองานเขียนทั่ว ๆ ไปแล้วนั้น งานทุกอย่างที่เป็นงานเขียน เช่น พงศาวดาร ตัวยบทุกกฎหมาย พระราชกฤษฎีกา ประกาศต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งจดหมายรักก็จะกลายเป็นวรรณกรรมไปหมด เราควรคำนึงถึงความจริงที่ว่าวรรณกรรมในภาษาอังกฤษก็มี "Literature" ปนอยู่ด้วย ฉะนั้นวรรณกรรมไม่ควรจะเป็นเพียงงานเขียนเฉย ๆ แต่ควรจะเป็นงานที่มีศิลปะปนอยู่ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ วรรณกรรมขึ้นใดก็ตามควรจะเกิดมาจากความตั้งใจของผู้เขียนในอันที่จะถ่ายทอดความรู้สึกหรือทัศนะของเขาออกมาเป็นตัวอักษรอย่างมีศิลปะไม่ว่าจะจากประสบการณ์หรือแรงบันดาลใจ หรืออารมณ์สะเทือนใจก็ตาม

สมพร มั่นตะสูตร (2524, น.5) อธิบายเพิ่มเติมจากคำจำกัดความที่ได้กล่าวมาแล้วว่า วรรณกรรมหมายถึง งานเขียนที่เกิดขึ้นจากอารมณ์สะเทือนใจ และมีศิลปะในการนำเสนอทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสะเทือนใจด้วยการถ่ายทอดเป็นภาษาทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองโดยไม่จำกัดรูปแบบและเนื้อหาวรรณกรรมนั้นมีความดีเด่นให้ความประทับใจ

เสฐียร จันทิมาธร (2516, น. 8) อธิบายว่าวรรณกรรมคือ ผลผลิตที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสะท้อนความชัดเจนที่ได้รับจากการต่อสู้ของชีวิตทั้งในทางธรรมชาติและทางสังคมเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางศิลปะรับใช้ผลประโยชน์ของกลุ่มความคิดที่ตนสังกัดอยู่

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม

ธนภรณ์ อนันต์รักษัณนิช (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมรัสเซียเรื่อง “เสื่อไค้ต” และ “คนสองภาค” โดยมีการศึกษาเปรียบเทียบเนื้อเรื่องผ่านวรรณกรรม และวิเคราะห์เชิงวรรณศิลป์และเชิงสังคมต่องานวรรณกรรม ซึ่งวรรณกรรมเรื่องเสื่อไค้ตเป็นวรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลของแนววรรณกรรมยุคโรแมนติกฝรั่งเศสจึงนิยม จะแตกต่างจากเรื่องคนสองภาค ที่ได้รับอิทธิพลของแนววรรณกรรมยุคสังคมนิยมผสมกับทฤษฎีทางจิตวิเคราะห์และจิตวิทยาทางสังคม ซึ่งวรรณกรรมทั้งสองเรื่องต่างเป็นวรรณกรรมในยุคใกล้เคียงกันในช่วงยุคศตวรรษที่ 19 จากการศึกษาได้พบว่าตัวละครเอกของทั้งสองเป็นตัวแทนทางความคิดของคนชนชั้นสูงและ

ชนชั้นล่าง และมีจุดมุ่งหมายในการเสียดสีสังคมคนรัสเซีย แต่แตกต่างกันในวิธีการนำเสนอมุมมองความคิดจากภายในตัวละครสู่โลกภายนอก และจากโลกภายนอกสู่โลกภายในของตัวละคร

อย่างไรก็ตามความหมายของวรรณกรรมมีผู้นิยามไว้หลากหลาย ตามความหมายของหนังสือความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมนั้นจะมีความหมายกว้างโดยครอบคลุมงานหนังสือทุกชนิดหรือสิ่งพิมพ์ทุกประเภททั้งหนังสือทั่วไป หนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง วารสาร นิตยสาร และเอกสารต่าง ๆ เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

งานวิจัยฉบับนี้ผู้เขียนมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับนิทานเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาความหมาย และประเภทของนิทาน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1.1 ความหมายของนิทาน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น.635) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “นิทาน” ว่า

1.1.1 น. เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป (ป.).

1.1.2 น. เหตุ เช่น โรคนิทาน (ป.).

1.1.3 น. เรื่องเดิม เช่น วัตตุนิทาน. (ป.).

กึ่งแก้ว อรรถาธิบาย (2519, น. 12) อธิบายว่า นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบทอดกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่ส่วนมากที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ และนอกจากนี้ยังอธิบายว่านิทานเป็นเรื่องเล่าทั่วไปไม่ได้จงใจแสดงประวัติความเป็นมาส่วนใหญ่เล่าเพื่อความสนุกสนาน บางครั้งก็จะแทรกคติเพื่อสอนใจไปด้วย นิทานมิใช่เรื่องเฉพาะผู้ฟังนิทานสำหรับผู้ใหญ่ก็มีจำนวนมากและเหมาะสำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518, น. 99-100) กล่าวถึง “นิทาน” ไว้ในหนังสือคติชาวบ้านว่า นิทานเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เพื่อความสนุกสนาน เบิกบานใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อเสริมศรัทธาในศาสนา เทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นคติเตือนใจ ช่วยอบรมปณิธิ ช่วยให้เห็นใจสิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์ธรรมชาติ เนื้อเรื่องของนิทานเป็นเรื่องนานาชนิด อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ความรัก ความโกรธ เกลียด ริษยา อาฆาต ตลกขบขัน หรือเรื่องแปลกประหลาดผิดปกติธรรมดา ตัวละครในเรื่องก็มีลักษณะแตกต่างกันไป อาจเป็นคน สัตว์ เจ้าหญิง เจ้าชาย อมนุษย์ แม่มด นางฟ้า แต่ให้มีความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมต่าง ๆ เหมือนคนทั่วไป

หรืออาจจะเหมือนที่เราอยากจะเป็น เมื่อนิทานตกไปอยู่ในท้องถิ่นใดก็มักมีการปรับเนื้อเรื่องให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น นิทานในแต่ละท้องถิ่นจึงมีเนื้อเรื่องส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน คือ สภาพความเป็นมนุษย์ อารมณ์ ความรู้สึกกรีก เกลียด ความโง่ ฉลาด ขบขัน อาฆาตแค้น หรือทุกข์ สุข ส่วนรายละเอียดจะแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพแวดล้อมและอิทธิพลของวัฒนธรรมความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น

สุมามาลย์ พงษ์ไพบูลย์ (2542, น. 7) กล่าวว่า นิทานเป็นคำศัพท์ภาษาบาลี หมายถึง คำเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประเภทใดก็ตาม แต่อยู่ที่ลักษณะการเล่าที่เป็นกันเอง แม้จะเป็นข้อเขียนก็มีลักษณะคล้ายกับการเล่าที่เป็นวาจา โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาปากในการเล่า

โดยสรุปแล้วผู้วิจัยพิจารณาว่าควรมานิยามความหมายของนิทานคือ “เรื่องเล่าที่มนุษย์ผูกเรื่องขึ้นด้วยภูมิปัญญา โดยส่วนใหญ่จะถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ เนื้อเรื่องมีหลากหลายและใช้เล่าเพื่อจุดประสงค์ต่างกันตามโอกาสและสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น”

1.2 ประเภทของนิทาน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 247-248) แบ่งนิทานออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา คือ นิทานที่มีขนาดยาวและไม่ระบุสถานที่ที่แน่นอนแต่กำหนดเวลาจึงมักขึ้นต้นนิทานว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว เช่น นิทานเรื่องปลาบู่ทอง นิทานเรื่องนางสิบสอง เป็นต้น
2. นิทานท้องถิ่น คือ นิทานที่มีเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวระบุสถานที่ที่แน่นอนส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ตำนาน โชคกลาง ความเชื่อ ผีสาง เทวดา และมักเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง เช่น ท้าวแสนปม แม่นาคพระโขนง เป็นต้น
3. เทพนิยาย คือ นิทานที่มักกล่าวถึงเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาเป็นเรื่องที่มีเทวดา นางฟ้าและเป็นเรื่องที่มีแก่นจริง เช่น รามสูร นารายณ์ เป็นต้น
4. นิทานเกี่ยวกับสัตว์ คือ นิทานที่มีตัวเอกของเรื่องที่เป็นสัตว์หรือมีคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัตว์ มักจะเล่าเชิงเปรียบเทียบกับมนุษย์ โดยสัตว์ในนิทานจะมีความคิดและความสามารถเช่นเดียวกับคน เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก เป็นต้น
5. นิทานตลก คือ การเล่านิทานเพื่อสร้างอารมณ์ขัน ให้แก่ผู้ฟังหรือผู้อ่าน อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสดงปฏิภาณไหวพริบ ความโง่ คนหูหนวก คนชอบพูดเท็จ เช่น ศรีธนญชัย หัวล้านนอกครุ เป็นต้น

6. นิทานประยุกต์ คือ นิทานที่กำหนดบทบาทให้ตัวละครเป็นสัตว์หรือผู้ฟังเป็นตัวเอกของเรื่อง สอดแทรกคติสอนใจที่สามารถยึดถือปฏิบัติได้ เป็นไปตามสภาพการณ์ของยุคปัจจุบัน ได้แก่ แมวเหมียวสอนลูก ความดีของแก้ว เป็นต้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2542, น. 3) แบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. แบ่งนิทานตามเขตพื้นที่ (Area)
2. แบ่งตามรูปแบบของนิทาน (Form)
3. แบ่งตามชนิดของนิทาน (Type index)
4. แบ่งนิทานตามสารัตถะ (Motif-index)

ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2542, น. 133-196) แบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านไทยที่เป็นปัจจุบันที่สุดนั้นได้แบ่งออกตามลักษณะเนื้อหาและรูปแบบ โดยแบ่งออกเป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. เทวปกรณัม หรือเทพปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปรากรกฎการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ลม ฝน กลางวัน กลางคืน ตลอดจนพิธีกรรม การประพาศปฏิบัติต่าง ๆ เช่น เรื่องเมขลารามสูร เรื่องจันทรคราสและ สุริยคราส เรื่องพญาคันคาก (พญาแถน) เป็นต้น

2. นิทานศาสนา (Religious tale) มีจุดมุ่งหมายในการสั่งสอนศีลธรรมแก่ประชาชนและแนวทางประพฤติปฏิบัติ สร้างค่านิยมและบรรทัดฐานทางอ้อมให้แก่สังคม นิทานศาสนาของไทยจะมีที่มาจากพุทธประวัติ อรรถกถาชาดก ปิฎกสาขาค โดยมิตัวละครเป็นพระพุทเจ้า พระโพธิสัตว์ บุคคลสำคัญในศาสนาพุทธ เช่น องคุลิมาล นางวิสาขา เป็นต้น

3. นิทานคติ (Fable) คติ หมายถึง แนวทางหรือแบบอย่าง นิทานคติเป็นเรื่องขนาดไม่ยาวนักการดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน ตัวละครอาจจะเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้

4. นิทานมหัศจรรย์ หรือเทพนิยาย (Fairy tale) ตามรูปศัพท์ทำให้เข้าใจว่าเป็นนิทานเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า ตามที่จริงแล้วอาจไม่มีเทวดา นางฟ้าก็ได้ แต่จะเป็นเรื่องราวของความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ

5. นิทานชีวิต (Novella) มีหลายอนุภาค หรือหลายตอน ที่ต่างกันก็คือ นิทานชีวิตดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความจริง มีการบอกสถานที่และตัวละครชัดเจน อาจมีเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ หรือความมหัศจรรย์

6. นิทานประจำถิ่น (Sage) นิทานที่มีขนาดเรื่องไม่แน่นอน บางเรื่องก็สั้น บางเรื่องก็ยาว เป็นเรื่องแปลก อาจเป็นเรื่องของบุคคลในประวัติศาสตร์ หรือคนสำคัญของเมือง หรือสถานที่สำคัญ ตัวละครอาจเป็นมนุษย์ เทวดา สัตว์ หรือผีसाง นางไม้

7. นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory tale) เป็นเรื่องที่อธิบายถึงกำเนิดหรือความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ อาจอธิบายถึงการกำเนิดสัตว์บางชนิด กำเนิดของพืช ดวงดาว มนุษยชาติ หรือสถาบัน เรื่องประเภทนี้มักจะสั้นและเล่าอย่างตรงไปตรงมา เพื่อจะตอบคำถามว่าทำไมสิ่งนั้นจึงเป็นเช่นนั้น

8. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal tale) เป็นเรื่องที่ตัวละครเอกเป็นสัตว์ นิทานเรื่องสัตว์โดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นถึงความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่ง และความโง่เขลาของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง สัตว์ที่เป็นตัวเอกที่มีลักษณะเป็นตัวโกง

9. นิทานเรื่องผี มีผีเป็นตัวเอกของเรื่อง แทบทุกสังคมมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับผีต่าง ๆ ผีในนิทานไทยอาจแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ ผีคนตาย ผีบ้านผีเรือน (ผีปู่ตายาย) ผีประจำต้นไม้ (นางไม้ รุกขเทวดา) ผีป่า ผีกองกอย ผีที่สิงอยู่ในร่างคน (ผีปอบ ผีกะ ผีโพล่ง) ผีเบ็ดเตล็ด หรือ ผีเร่ร่อน (ผีกระสือ ผีกระหัง ผีโคมด ผีเปรต)

10. มุกตลก (Jest) มักจะมีขนาดสั้น โครงเรื่องไม่ซับซ้อน ตัวละครอาจเป็นมนุษย์ หรือสัตว์ก็ได้ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ความเป็นไปไม่ได้ต่าง ๆ การแบ่งประเภทมุกตลกของไทย ตามลักษณะของเรื่อง แบ่งเป็น เรื่องที่หยาบโลนกับไม่หยาบ

11. นิทานเข้าแบบ (Formular tale) หมายถึงนิทานที่มีแบบสร้างพิเศษ การเล่าก็เล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่าและผู้ฟังโดยแท้

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสภาให้ความหมายของคำว่านิทานชาวบ้านว่า “นิทานที่มีรูปแบบเป็นมุขปาฐะได้ถ่ายทอดกันมาแบบปากต่อปากจากชั่วคนหนึ่งไปสู่อีกชั่วคนหนึ่ง นิทานชาวบ้านหมายรวมไปถึงตำนานนิทานอุทาหรณ์ นิทานเหลือเชื่อเทพนิยานิทานของผีร้ายและวิญญาณ นิทานเรื่องเกี่ยวกับยักษ์และนักบุญ นิทานเรื่องผัว ๆ เมีย ๆ นิทานเรื่องนายและบ่าว และเรื่องตลกชาวบ้านสั้น ๆ เป็นต้น นิทานชาวบ้านของไทย เช่น เรื่องปลาบู่ทอง นางสิบสองพิกุลทอง โสนน้อยเรือนงาม”

โดยสรุป นิทานถือเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของแต่ละชาติที่มีการเผยแพร่และสืบทอดรวมทั้งการรับเอานิทานจากชาติอื่นมาผสมผสานกับนิทานพื้นถิ่นของตนเอง นิทานนอกจากให้ความบันเทิงและเป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ แล้ว ยังมีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

และสร้างสรรค์สังคมอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว ยังมีนิทานอีสปเป็นวรรณกรรมเก่าแก่กว่า 2,000 ปี ที่เชื่อกันว่าเป็นผลงานหรือมีต้นกำเนิดมาจากนักเล่านิทานชาวกรีกโบราณชื่อ “อีสป” (Aesop) ด้วยเนื้อหาของนิทานที่สนุกเข้าใจง่าย สอดแทรกข้อคิดคติสอนใจต่าง ๆ ทำให้เป็นที่นิยมแพร่หลายทั้งจากคนในสังคมร่วมยุคสมัยที่อีสปยังมีชีวิตอยู่ และยังคงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบัน

โดยอีสปเป็นนักเล่านิทานชาวกรีกโบราณมีชีวิตอยู่เมื่อประมาณ 564 – 620 ปีก่อนคริสตกาล แม้จะไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันการมีตัวตนและไม่มีผลงานเขียนของเขาหลงเหลืออยู่ แต่เชื่อว่าเขาเป็นเจ้าของนิทานซึ่งปัจจุบันเรียกว่านิทานอีสป ที่มีอยู่นับพันเรื่อง และยากที่จะระบุได้ว่านิทานเรื่องใดเป็นผลงานที่แท้จริงของเขา มีผู้เขียนประวัติของอีสปและมีการแต่งเพิ่มเติม จนทำให้เรื่องราวพิสดารมีสีสันข้อมูลจากงานวรรณกรรมโบราณ ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นชื่อ The Aesop Romance กล่าวว่าเขาเป็นทาสที่อัปลักษณ์ได้รับอิสรภาพพ้นจากความ เป็นทาสด้วยปัญญา ต่อมาได้เป็นผู้ถวายคำปรึกษาแก่พระมหากษัตริย์และนครรัฐต่าง ๆ บางตำนานยังกล่าวอีกว่าอีสปเป็นชาวเอธิโอเปียผิวดำ

การเผยแพร่ของนิทานอีสปเริ่มแรกนั้นเป็นลักษณะของ “วรรณกรรมมุขปาฐะ” หรือการบอกเล่าแบบปากต่อปากมิได้จดบันทึกนิทานเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แม้จะมีตำนานที่กล่าวถึงความพยายามรวบรวมนิทานอีสปอยู่หลายตำนาน แต่ก็ไม่ใช่ที่แน่ชัดนัก จนกระทั่งประมาณศตวรรษที่ 13 – 14 หรือพุทธศตวรรษที่ 18 – 19 แมกซิมุสพลาณูเดส (Maximus Planudes) นักพรตชาวกรีกได้แปลนิทานอีสปจากภาษาละตินเป็นภาษาอังกฤษทำให้นิทานอีสปเริ่มแพร่หลายไปยังนานาประเทศและมีการแปลนิทานอีสปเป็นภาษาต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า 250 ภาษาทั่วโลก รวมถึงภาษาไทยไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่านิทานอีสปเริ่มเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่เมื่อใด หลักฐานการเผยแพร่ที่ชัดเจนมีปรากฏในสมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 3 – 6 ดังนี้

นิทานอีสปของหมอบรัดเลย์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว นายแพทย์แดนปีชบริดเลย์ (Dan Beach Bradley M.D.) ชาวอเมริกันได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตออกหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาตจึงผลิตหนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับแรกชื่อจดหมายเหตุบางกอกรีคอร์ด หรือบางกอกรีคอร์ด (Bangkok Recorder) เป็นหนังสือพิมพ์รายปักษ์โดยเขาเป็นบรรณาธิการและเขียนบทความเองตั้งสำนักพิมพ์อยู่ที่บ้านพวกมิชชันนารีอเมริกันริมคลองหน้าวัดประยูรวงศาวาสยุคนั้นหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งแปลกใหม่ยังไม่เป็นที่รู้จักและมีผู้คิดว่าเป็นหนังสือจดหมายเหตุ

เหตุจึงเรียกว่า หนังสือจดหมายเหตุแต่ไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจึงพิมพ์ได้เพียงปีเดียวแล้วเลิกไประยะหนึ่งก่อนที่จะกลับมาพิมพ์จำหน่ายอีกครั้งในสมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชหฤทัยที่เปิดกว้างและทรงยอมรับการหลังไหลเข้ามาของอารยธรรมตะวันตก ทั้งทรงเคยเป็นสมาชิก Bangkok Recorder มาก่อนเมื่อหมอบรัดเลย์ออกหนังสือพิมพ์อีกครั้ง ได้ทรงบอกรับเป็นสมาชิกอีกและทรงพบว่ามีหมอบรัดเลย์เขียนบทความวิพากษ์พุทธศาสนาก็มิได้ทรงใช้พระราชอำนาจระงับการพิมพ์ หากแต่ทรงเขียนบทความโต้ตอบเพื่อแก้ข้อกล่าวหาและความเข้าใจผิดโดยมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธย แต่เนื่องจากหมอบรัดเลย์มักเขียนบทความเชิดชูประเทศและศาสนาของตนในทำนองว่าดีกว่าประเทศและศาสนาของคนไทย จึงก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้นในหมู่คนไทยทำให้ไม่มีผู้สมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกิดการต่อต้านโดยสมาชิกเดิมไม่จ่ายเงินทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หมอบรัดเลย์จึงประกาศเลิกพิมพ์หนังสือพิมพ์บางกอกกรีคอร์ดอร์ เมื่อพิมพ์ได้ถึงฉบับที่ 24 ในครั้งหลังโดยให้เหตุผลว่าขาดทุนและรัฐบาลไทยไม่สนับสนุนอย่างแต่ก่อน เมื่อนายแพทย์แดนปีชบรัดเลย์ออกหนังสือพิมพ์บางกอกกรีคอร์ดอร์นั้นเขาเป็นบรรณาธิการและเป็นคนเขียนบทความต่าง ๆ ลงพิมพ์เองด้วยหนึ่งในบทความซึ่งหมอบรัดเลย์ได้เรียบเรียงขึ้นและจัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือจดหมายเหตุบางกอกกรีคอร์ดอร์สมัยรัชกาลที่ 3 คือนิทานอีสปจำนวน 2 เรื่องโดยในครั้งนั้นไม่ได้ระบุว่านิทานอีสปแต่ได้ตั้งชื่อว่าคำเปรียบข้อหนึ่งและคำเปรียบข้อสอง และมีชื่อเรื่องนิทานภาษาอังกฤษกำกับ ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.นิยะดา เหล่าสุนทรได้อธิบายไว้ในบทความทางวิชาการเรื่อง “พัฒนาการของนิทานอีสป” ไว้ นิทานอีสปซึ่งหมอบรัดเลย์เรียบเรียงมานั้นอยู่ในหนังสือจดหมายเหตุฯ ฉบับที่ 7 หรือใบที่ 7 มี 2 เรื่องแต่ไม่ได้แจ้งว่าเป็นนิทานอีสป แต่มีภาษาอังกฤษกำกับว่า A Fable: The dog and the piece of flesh และ A Fable: The Fox and the Grapes.

1.3 ประโยชน์เกี่ยวกับนิทาน

นิทานมีประโยชน์มากมายต่อผู้ฟัง เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ และแนวคิดไปสู่ผู้ฟัง เพราะเป็นกิจกรรมที่ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในแง่ของการส่งเสริมพัฒนาการของผู้ฟังนิทานยังเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษา เพราะช่วยให้ผู้ฟังได้มีโอกาสฝึกทักษะ การฟังการพูดในด้านพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม นิทานช่วยให้ผู้ฟังได้แสดงออกสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ฟังด้วยกัน ส่วนในด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาและร่างกาย นิทานยังช่วยให้ผู้ฟังได้ฝึกคิดพิจารณา เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

และหากว่าผู้ฟังได้เป็นผู้เล่านิทานให้คนอื่นฟัง หรือผ่านหนังสือนิทานในมุมหนังสือ การที่ผู้ฟังได้หยิบจับ ดังนั้น นิทานจึงเป็น การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการที่ดีตามวัยของผู้ฟัง ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และภาษา (สันหพัฒน์ อรุณธารี, 2542, น.2)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานไว้ ดังต่อไปนี้
เกริก ยूनพันธ์ (2539, น.35) กล่าวถึง ประโยชน์ของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. ผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิดเป็นกันเองกับผู้เล่า
2. ผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมขณะฟัง ทำให้เขาเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายและสดชื่นแจ่มใส
3. ผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลาเพิ่มขึ้นหรือยาวขึ้นโดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการตรึงให้ผู้เล่าหรือผู้ฟัง มีใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่เล่าซึ่งมีขนาดยาว
4. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ทำให้เด็ก ๆ และผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น
5. นิทานจะทำให้เด็กหรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและมองโลกในแง่ดี
6. นิทานจะทำให้เด็กหรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็ก ๆ หรือผู้ฟังได้ โดยการแสดงออกที่ผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ
8. เด็ก ๆ และผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้
9. นิทานช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง
10. นิทานสามารถช่วยให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การออกเสียง การกระดกลิ้นตัว ร และ ล ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

จินดา จำเริญ (2542, น 56-64) กล่าวว่า นิทานกับเด็กจัดเป็นสิ่งที่คู่กันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ นิทานช่วยพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านภาษา ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ การคิดหาเหตุผลและการแก้ปัญหา นอกจากนั้นนิทานยังช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก ๆ ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมการสร้างทัศนคติที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ

ช่วยปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ จึงนับว่านิทานมีคุณค่าอย่างมากมาต่อเด็กปฐมวัยโดยแบ่งประโยชน์ออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการชักจูงให้ผู้ฟังคล้อยตาม เป็นตัวกระตุ้นแรงจูงใจของเด็กเป็นตัวกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

2. เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่าง ๆ และตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย

3. เป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538, น. 66) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของนิทานไว้ ดังนี้

1. ให้ความสุข การเล่านิทานนำความสุขมาให้ทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง เพราะบรรยากาศในการเล่านิทานนั้นเต็มไปด้วยความรักความอบอุ่นที่ผู้เล่ามอบให้แก่ผู้ฟัง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็ก ๆ ที่มีความรักความศรัทธาในตัวผู้เล่า ความสุขลักษณะนี้เป็นความสุขที่ตราตรึงอยู่ในใจผู้เล่าและผู้ฟังไปนานเท่าอนัน ไม่เฉพาะเวลาเล่าและฟังนิทานเพียงเท่านั้น

2. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะนิทานที่นำมาเล่านั้นล้วนเป็นเรื่องที่ให้ความสนุกสนานเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้ฟัง เทคนิคการเล่าที่เร้าความสนใจย่อมเพิ่มความตั้งใจฟังได้ดี

3. สนองความต้องการของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกันไป ความต้องการของเด็กหากไม่ได้รับการตอบสนองอย่างพึงพอใจเด็กจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์ นิทานมีส่วนช่วยสนองความต้องการของเด็กได้อย่างดี เนื่องจากเนื้อหาของนิทานนั้นช่วยปลูกฝังคุณธรรม ความดี ความเป็นสุภาพชน ความละเอียดอ่อนขึ้นในจิตใจของเด็ก ทำให้ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งทางอารมณ์ของเด็กได้

4. สร้างความคิดริเริ่มและการเลียนแบบที่ดีให้แก่เด็ก พ่อแม่ที่ฉลาดมักใช้นิทานเป็นเครื่องอบรมเลี้ยงดู เมื่อลูกมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา พ่อแม่ไม่ควรลงโทษ ควรใช้นิทานช่วยแก้ไขและปรับพฤติกรรมให้ดีขึ้น เพราะนิทานนั้นมักทำเป็นเรื่องด้วยเหตุ และจบลงด้วยผลแห่งการกระทำนั้น ๆ

5. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เนื่องจากธรรมชาติของคนอย่างหนึ่งคือ ความอยากรู้อยากเห็น การฟังนิทานเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ วิธีหนึ่งที่ไม่มีแบบแผนเป็นการเรียนรู้ที่ได้ผลเร็วกว่าการเรียนรู้ที่มีระบบแบบแผน เด็ก ๆ พอใจที่จะเรียนรู้ประสบการณ์จาก

การฟังนิทานแต่เมื่อสามารถอ่านหนังสือเองได้ จึงแสวงหาประสบการณ์จากการอ่านโดยไม่ต้องรอหรือขอร้องให้คนอื่นเล่าให้ฟังอีกต่อไป เด็กจึงมีโอกาสได้พบได้เลือกสิ่งที่ต้องการอ่านด้วยตนเอง ในที่สุดจะมีนิสัยรักการอ่าน เพราะความอยากรู้อยากเห็นและสามารถสนองความต้องการบางอย่างได้ จึงทำให้เด็ก ๆ พอใจกับการอ่านอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

วรรณิ ศิริสุนทร (2539, น. 30-31) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของนิทานที่เด็กได้รับฟัง ดังนี้

1. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอริยาบถของตนเอง
2. ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเพิ่มพูนความรู้จักการฟัง
3. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา เด็กรู้จักคำมากขึ้น รู้จักเก็บใจความสำคัญ และ เนื้อเรื่อง
4. ช่วยให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
5. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง เช่น เรื่องเกี่ยวกับนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่าง ๆ และเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ
6. ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกจากแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้สามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออกและตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

สุมนา พานิช (2531, น. 91-92) กล่าวถึง การเล่านิทานสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็ก ดังต่อไปนี้

1. เพื่อฝึกการฟัง ฝึกสมาธิ เป็นการยืดช่วงความสนใจของเด็กให้มากขึ้นเกิดการปรับตัวที่ดี
2. เพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์
3. เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้คำใหม่และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
4. เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กที่เหมาะสมกับวัย
5. เพื่อให้เด็กเกิดการเลียนแบบที่ดีและหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่ดี
6. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก กล้าซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
7. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดี
8. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทางความคิด
9. เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากอ่านหนังสือ

10. เพื่อช่วยให้เด็กและผู้ใหญ่เกิดความสนิทสนมกัน และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

พรทิพย์ วินโกมินทร์ (2530, น. 8) มีความเห็นว่านิทานช่วยส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็กและช่วยเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งเด็กวัยก่อนเข้าเรียนควรได้รับการปลูกฝังจริยธรรมและอุปนิสัยที่ดี นิทานเป็นสื่อสำคัญที่จะช่วยพัฒนาจริยธรรมของเด็กในวัยนี้ได้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ บรรพต พรประเสริฐ (2531, น. 31) ที่กล่าวว่าการเล่นนิทานนอกจากเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้แก่เด็กแล้ว ยังสร้างความเพลิดเพลิน และช่วยสนองความต้องการของผู้ฟัง เพราะนิทานเป็นสิ่งที่ผู้ฟังพอใจฟัง นอกจากนี้เนื้อหาของนิทานที่ฟังยังช่วยปลูกฝังความดีความละเอียดย่อขึ้นในจิตใจและสร้างความคิดริเริ่ม และการเลียนแบบที่ดีให้กับเด็กและผู้ฟังได้

ชุติมา สัจจามันท์ (2529, น. 60-61) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการเล่านิทานไว้ ดังนี้

1. ช่วยอธิบายหรือสื่อสาร
2. ช่วยสร้างภาพพจน์และทำให้การพูดคุยมีชีวิตชีวา
3. ช่วยให้เด็กนอนหลับง่าย
4. เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพ
5. สร้างเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก
6. ส่งเสริมให้เด็กใช้หนังสือและห้องสมุด
7. สร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟังและผู้เล่า เพราะนิทานเป็นสิ่งที่เด็กทุกคนคุ้นเคย และชอบฟังอยู่แล้ว

8. ช่วยแนะนำเรื่องหรือความรู้ใหม่ ๆ
9. สร้างความผูกพันใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างกัน
10. พัฒนาการการเรียนรู้ทางด้านภาษาและฝึกทักษะการพูด
11. ส่งเสริมการแสดงออกต่อหน้าชุมชน รวมทั้งศิลปะการแสดงด้วย
12. กระตุ้นให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
13. สืบทอดมรดกทางวรรณกรรม ความดี ความเป็นสุภาพชน
14. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม ความดี ความเป็นสุภาพชน และความละเอียดย่อขึ้น

ในจิตใจเด็ก

จากประโยชน์ของการเล่านิทานที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่านิทานมีประโยชน์ต่อเด็กเป็นอย่างมาก นิทานช่วยสร้างการเรียนรู้หลายด้าน อีกทั้งยังสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กได้ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนนิทานสามารถสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กอีกด้วย

ปราณี เชียงทอง (2526) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินค่าวรรณกรรมเยาวชนสรุปได้ว่าการประเมินค่าวรรณกรรมเยาวชนทำให้เกิดประโยชน์ เพื่อคัดเลือกหนังสือที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก เพื่อคัดเลือกหนังสือให้ได้ตรงตามความสนใจของเด็ก เพื่อเลือกหาหนังสือที่มีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้า และเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสอ่านหนังสือดีที่มีคุณค่าแก่ชีวิตดั่งนั้น ในการพิจารณาวรรณกรรมที่ดีสำหรับเยาวชนจะต้องพิจารณาความคิดที่ดี วิธีการแต่งที่ตีมีประโยชน์ การประเมินค่าวรรณกรรมเยาวชนที่กล่าวมานั้นเป็นการพิจารณาวรรณกรรมเยาวชนเช่นเดียวกับการวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนในด้านองค์ประกอบของวรรณกรรมซึ่งประโยชน์ใน การประเมินคุณค่าของวรรณกรรมเยาวชนนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนอย่างแท้จริง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

ชีวิน วาสินานนท์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง วิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านและเทพนิยายรัสเซียกับนิทานที่ได้รับความนิยมของสองพี่น้องกริมม์ โดยกล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องราวที่ใช้เล่าสืบทอดต่อกันมานาน มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากมีข้อคิดและคติสอนแทรกอยู่ โดยใช้หลักการเปรียบเทียบวิเคราะห์ที่เริ่มจากโครงเรื่อง การดำเนินเรื่อง ละคร ฉาก และกลวิธีที่ผู้แต่งนำเสนอ จากการวิเคราะห์นิทานรัสเซียทั้งหมด 3 ประเภท คือ นิทานเกี่ยวกับอภินิหาร เวทย์มนต์ นิทานเกี่ยวกับสัตว์ และนิทานชีวิตประจำวัน พบว่าโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องของนิทานรัสเซียที่มีความคล้ายคลึงกัน ส่วนใหญ่จะเป็นการบรรยายเหตุการณ์ อารมณ์ ความนึกคิดของตัวละคร สลับกับบทสนทนาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตัวละครมากขึ้น ส่วนการให้ข้อคิดจากตัวละครส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำความดี และสอนให้รู้จักเผชิญโลกภายนอก รวมทั้งผู้คน นอกจากนี้ยังมีการสอดแทรกวัฒนธรรมของรัสเซียเอาไว้ด้วย เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย และวัฒนธรรมอาหาร เป็นต้น

สรุปได้ว่า นิทานนั้นเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างมากแก่ผู้ที่ได้สัมผัสไม่ว่าจะเป็นการอ่านหรือการฟัง แม้วนิทานบางเรื่องจะไม่มีข้อคิด คติสอนใจ แต่ในขณะเดียวกันนิทานก็ได้ให้ประโยชน์ในแง่ของความสนุก ทั้งยังเป็นวรรณกรรมที่ผู้อ่านสามารถอ่านได้ง่าย เนื่องจาก

ภาษาไม่ซับซ้อน และนิทานไม่เพียงแต่จะมีเฉพาะในวัยเด็กเท่านั้นที่ให้ความสนใจ ในวัยผู้ใหญ่เองก็ให้ความสนใจวรรณกรรมประเภทนี้ไม่น้อยเช่นกัน เนื่องจากนิทานเป็นสิ่งที่สัมผัสแล้วจรรโลงใจ ซึ่งสามารถนำไปเป็นเครื่องมือช่วยสั่งสอนเด็ก ๆ ด้วยการใช้นิทานได้ และนอกจากนั้นนิทานยังสามารถถ่ายทอดถึงเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นได้อีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศรีธนญชัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศรีธนญชัย

ศิวพร ไทรงาม (2556) กล่าวถึงนิทานที่เกี่ยวข้องกับศรีธนญชัยว่า เมื่อเอ่ยชื่อ “ศรีธนญชัย” คนไทยทั่วไปจะรู้ทันทีว่าหมายถึงคนมีปฏิภาณเป็นยอด มีไหวพริบเป็นเยี่ยม แต่มากด้วยเล่ห์เหลี่ยมเป็นร้อยเล่มเกวียนจนยากที่ใครจะรู้เท่าทัน ลักษณะดังกล่าวชวนให้นึกถึงพวก “ตลกหลวง” ที่ทำหน้าที่ถวายเป็นเรื่องราวและการกระทำที่สนุกสนานให้พระเจ้าแผ่นดินสมัยโบราณให้ทรงมีอารมณ์สดชื่นรื่นรมย์

ในกฎมณเฑียรบาลสมัยต้นกรุงศรีอยุธยา มีชื่อตำแหน่งที่น่าสงสัยว่าจะจะเป็น “ตลกหลวง” อยู่ด้วย 2 ชื่อ คือ “นักเทศ” และ “ขันที” บางแห่งเขียนติดกันว่า “นักเทศขันที” แต่หมายถึง เจ้าพนักงาน 2 คนชื่อ “นักเทศ” ซึ่งคาดว่าหมายถึงชาวต่างชาติ คือไม่ใช่พวกสยามและน่าจะมีลักษณะพิเศษอยู่ด้วยคือ เป็นพวกกะเทย เรื่องนี้มีร่องรอยหลายประการที่ทำให้เชื่อได้ว่า เป็นพวกที่ราชสำนักกรุงศรีอยุธยาซื้อมาจากอินเดียและเปอร์เซีย ส่วน “ขันที” คงเป็นผู้ชายจีนที่ถูกตอนแล้ว ทั้งพวกนักเทศและขันทีล้วนเป็นผู้ชายชาวต่างชาติ คือ “แขก” กับ “เจ๊ก” ที่ถูกตอนหรือถูกทำให้เป็นกะเทย แล้วถูกซื้อ-ขายเข้ามารับราชการอยู่ในราชสำนักกรุงศรีอยุธยา และน่าเชื่อว่า จะอยู่ใกล้ชิดกับฝ่ายใน เพราะได้รับสิทธิพิเศษ พวกนักเทศขันทีจะทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมหมายกำหนดการเข้าเฝ้าและระเบียบการต่าง ๆ ในราชสำนักรวมทั้งถวายเป็นเรื่องราวอันรื่นรมย์ต่อพระเจ้าแผ่นดินด้วย ทำให้มีการสันนิษฐานว่าพวกนักเทศหรือขันทีอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับนิทานเรื่องศรีธนญชัยก็ได้ เพราะนิทานเรื่องนี้มีแพร่หลายทั่วไปทั้งภูมิภาคอุษาคเนย์ ซึ่งน่าจะมีเค้ามาจากต่างประเทศ นิทานเรื่องศรีธนญชัยสมัยแรกเป็นคำบอกเล่าปากต่อปากสืบ ๆ กันต่อมา ไม่รู้ว่าเริ่มจากไหนและแพร่หลายไปอย่างไรบ้าง สมัยแรก ๆ นี้ยังไม่มีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อมาเมื่อมีผู้เอานิทานเรื่องศรีธนญชัยไปแต่งเป็นร้อยกรอง หรือเป็นกาพย์กลอนแบบต่าง ๆ ที่นิยมตามท้องถิ่นนั้น เพื่อขับลำเล่านิทาน หรืออ่านเป็นทำนองให้ชาวบ้านฟัง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศรีธนญชัย

ภาสกร ผิวเหมาะ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยที่มีชื่อว่า นิทานพื้นบ้าน เรื่องศรีธนญชัย ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดในฉบับประเทศลาวและฉบับประเทศไทยว่า นิทานเรื่องศรีธนญชัยนั้นมีอย่างแพร่หลายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศรีธนญชัยเป็นตัวละครเอกที่มีหน้าที่หลายหน้าที่ สามารถเป็นกระจกสะท้อนออกมาให้รับรู้และเห็นค่านิยมในแต่ละสังคมนั้นได้ และยังเห็นถึงข้อขัดแย้งระหว่างเรื่องราวในนิทานกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาและแนวคิดหลายประการ ซึ่งเป็นการอธิบายให้เห็นถึงเหตุการณ์แปลก ๆ ผิดธรรมดา และความขัดแย้งกับ ความเป็นจริงที่มีอยู่ในการดำรงชีวิตของชาวบ้าน เนื่องจากข้อขัดแย้งระหว่างนิทานและค่านิยมของสังคมนั้นเราอาจมองว่าเป็นการตอบสนองทางอารมณ์ของประชาชน อาจจะเป็นเพราะว่าโดนข้อห้ามทางสังคมบังคับอยู่ ฉะนั้นข้อขัดแย้งในแต่ละสังคมจึงไม่สามารถใช้อธิบายแบบเดียวกันได้

สรุปได้ว่า หากจะกล่าวถึงนิทานตัวเอกที่ตัวละครมีลักษณะเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง ในไทย คงปฏิเสธไม่ได้ที่จะไม่กล่าวถึง “ศรีธนญชัย” ทั้งยังมีนิสัยตลก ขบขันอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าในแถบประเทศอุษาคเนย์ยังมีนิทานในลักษณะนี้ร่วมด้วย และมีลักษณะของตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเหมือนกัน ถึงแม้ว่ายังไม่ทราบต้นกำเนิดว่ามาจากประเทศไหน แต่นิทานเรื่องศรีธนญชัยนั้น ก็มีประโยชน์ในด้านความสนุกสนานบันเทิงใจ และนิทานเรื่องนี้ไม่ใช่ให้เพียงความเพลิดเพลินอย่างเดียว แต่ยังทำหน้าที่บ่งชี้สภาพความเป็นจริงของสังคมในแต่ละพื้นที่ได้อีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานสกาต้องซา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานสกาต้องซา

กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ (2521) ได้ศึกษาเรื่องศรีธนญชัยสำนวนต่าง ๆ ที่มีปรากฏในประเทศไทยและประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรองว่ามีความสัมพันธ์กันในด้านเนื้อหา โครงเรื่อง ตัวละคร ตลอดจนแนวความคิดของผู้แต่งนิทานศรีธนญชัย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษานิทานศรีธนญชัยของไทยที่พบทั้งสิ้น 17 สำนวน สำนวนที่เป็นลายลักษณ์มี 17 สำนวน สำนวนมุขปาฐะมีเพียง 1 สำนวน เท่านั้น สำนวนที่เป็นลายลักษณ์นั้น มีทั้งฉบับที่เป็นใบลาน สมุดไทย และฉบับที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งประกอบไปด้วยคำประพันธ์ประเภทกาพย์ กลอน และร้อยแก้ว นิทานเรื่องศรีธนญชัยมีการแพร่กระจายอยู่ทั่วทุกภาคในประเทศไทย นอกจากนั้นยังพบว่ามีการปรากฏในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงแถบเอเชียตะวันออกเฉียง

ได้อีกด้วย ส่วนของประเทศกัมพูชา เวียดนาม ลาว และไทย มีความยาวและมีความคล้ายคลึงกัน ในด้านเนื้อหา มาก ส่วนของประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ พบว่ามีตอนที่ เหมือนกับของไทยไม่มากนัก สำหรับบุคลิกภาพของศรีธนญชัยนั้นเป็นลักษณะที่เข้าแบบตัวเอกเจ้า ปัญญาและฉลาดแกมโกง (Trickster)

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดเรื่องความขัดแย้งที่ปรากฏในพฤติกรรมของตัวเอกนี้ ผู้แต่ง มีจุดประสงค์เพื่อสร้างปมแห่งการขัดแย้งให้พิสดารขึ้นในเรื่องเท่านั้น ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องสะท้อน ความขัดแย้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือศีลธรรมของสังคม

ไชยันต์ ไชยพร (2542) ได้ทำการวิเคราะห์หัตถ์ทางการเมืองของวรรณกรรมเรื่อง "ศรีธนญชัย" ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีความแปลกแตกต่างไปจากวรรณกรรมทั่วไป กล่าวคือ มีการลอบหลอต่อเบื้องสูงหรือองค์พระมหากษัตริย์อยู่หลายครั้ง ซึ่งในความเป็นจริงการปกครอง ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช องค์พระมหากษัตริย์เป็นสิ่งสูงสุดที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถ ล่วงละเมิดได้ สิ่งเหล่านี้จะสามารถบอกได้หรือไม่ว่าแท้ที่จริงแล้ว วรรณกรรมเรื่องนี้มีจุดประสงค์ใน การเป็นตัวแทนของประชาชนหรือชาวบ้านที่ได้รับความกดขี่ข่มเหงจากผู้ปกครองหรือมีสิ่งใดแอบแฝง อยู่ ซึ่งในการศึกษาวิจัยได้อาศัยศรีธนญชัยสำนวนกาพย์ ฉบับตีพิมพ์เผยแพร่ในงานฌาปนกิจศพ นายชิต ศุภสิทธิ์ พ.ศ. 2511 เป็นหลักในการวิเคราะห์และใช้ศรีธนญชัยสำนวนอื่น เป็นส่วนประกอบ โดยอาศัยวิธีการตีความแบบวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด และบริบททางประวัติศาสตร์ ในการศึกษา วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ศรีธนญชัยสามารถอธิบายภาพเชิงซ้อนระหว่างการดำเนินเรื่องของ ศรีธนญชัยกับเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นได้ รวมทั้งเป็นสื่อความคิดทางการเมืองของประชาชนใน สมัยนั้น ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ศรีธนญชัยในประเทศไทยมีอยู่มากมายหลายสำนวนและปรากฏอยู่ใน ภูมิภาคต่าง ๆ ประกอบกับในบางสำนวนไม่สามารถบ่งบอกถึงระยะเวลาที่แต่งได้อย่างแน่นอน จึง เป็นการยากที่จะระบุไปให้แน่ชัดในการทดสอบสมมุติฐานตามที่ตั้งไว้ได้ แต่เฉพาะในศรีธนญชัย สำนวนกาพย์ที่ได้นำมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ปรากฏได้ว่าปฏิเสธสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้อย่างสิ้นเชิง ศรีธนญชัยฉบับนี้มีสิ่งที่แตกต่างไปจากศรีธนญชัยสำนวนอื่นในหลายส่วน และในความแตกต่างเหล่านี้ เองก็สามารถทำให้ระบุลงไปได้ว่าศรีธนญชัยฉบับนี้น่าจะมีได้เกิดขึ้นจากจุดประสงค์ในการเล่าเรื่องที่มี แต่ความสนุกสนาน ตลกขำขัน หรือมาจากภาพสะท้อนของการที่ราษฎรถูกกดขี่ข่มเหงจากเหล่า ผู้ปกครองในขณะนั้น แต่เกิดขึ้นเนื่องมาจากจุดประสงค์ที่จะใช้ปมเรื่องมือทางการเมืองของกลุ่มผู้ แต่ง

ศิริพร ศิริวรรณ (2542) ได้ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบทิลล์ออยเลนเซปีเกลกับ ศรีธนูชัยในฐานะนิทานมุขตลก ประการที่สอง เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบตัวละครเอกและ คู่กรณีในเรื่องทิลล์ออยเลนเซปีเกลกับเรื่องศรีธนูชัย ผลการวิจัยสรุปว่านิทานทั้งสองเรื่องมี ลักษณะร่วมกัน ดังนี้ ประการแรก คือ ประวัติของตัวบทซึ่งเริ่มต้นจากการเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ ต่อมาเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ และในภายหลังมีการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ ประการที่สอง คือ อนุภาค ได้แก่ อนุภาคเรื่องการใช้ภาษาอย่างตรงตามรูปคำ อนุภาคเรื่องการใช้อุบาย อนุภาคเรื่อง การกระทำเรื่องเหลือเชื่อ และอนุภาคเกี่ยวกับสิ่งสกรปรก ประการที่สามคือ กลวิธีการนำเสนอมุขตลก ได้แก่ การเล่นคำ จำแนกเป็นการเล่นคำจากการใช้คำอย่างคลุมเครือและการเล่นคำพ้องเสียง ส่วนการใช้ไหวพริบ จำแนกเป็นการใช้อูบายทางจิตวิทยา การใช้เหตุผลผิดที่และการใช้ ไหวพริบสร้างคำถามที่ตอบไม่ได้ อย่างไรก็ตามนิทานทั้งสองเรื่องมีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ แตกต่างกันจึงมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้ ประการแรก คือ บทบาทและสถานภาพทางสังคมของ ตัวละครเอกและคู่กรณี ทิลล์เป็น "คนนอก" ของสังคมที่รักอิสระเสรี ในขณะที่ศรีธนูชัย เป็น "คนใน" ของสังคม และดำรงชีพด้วยการเป็นขุนนาง ทิลล์มีความขัดแย้งกับกลุ่มช่างฝีมือและพ่อค้าบ๋อยที่สุด ส่วนศรีธนูชัยมีความขัดแย้งกับพระเจ้าแผ่นดินบ๋อยที่สุด ประการที่สอง อนุภาคเรื่องเพศ พบเฉพาะในเรื่องศรีธนูชัย ประการที่สาม คือ ความแตกต่างด้านกลวิธีการนำเสนอ มุขตลกทางการเล่นคำที่มีลักษณะเฉพาะในเรื่องทิลล์ออยเลนเซปีเกล ได้แก่ การเล่นคำ ที่กล่าวตามมารยาท ในเรื่องศรีธนูชัย ได้แก่ การเล่นสำนวน การเล่นคำผวน และการเล่นคำ อนุนามนัย นิทานมุขตลกไม่เพียงแต่ให้ความบันเทิง แต่ยังมีบทบาททางด้านจิตวิทยา ให้แก่คนในสังคม นิทานมุขตลกจึงมีคุณค่าแก่การศึกษา ในฐานะที่นิทานมุขตลกเป็นผลผลิตของ การสร้างสรรค์เชิงปัญญาที่มีความเป็นสากล

ปาหนัน บัวโฮม (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมของศรีธนูชัยในแนวจริยศาสตร์ ในประเด็นมูลเหตุของการแสดงพฤติกรรมและผลจากการแสดงพฤติกรรมวิเคราะห์ตามแนว จริยศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร ข้อมูลที่ใช้เป็นหนังสือเรื่องศรีธนูชัยจอมปราชญ์ ฉบับที่ รวบรวมโดย วรวรรณ (อ้างถึงวรวรรณ, 2502) และเสนอผลการศึกษาดังวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ศรีธนูชัยมีพฤติกรรมที่โดดเด่นรวมทั้งสิ้น 16 พฤติกรรมใหญ่และ 39 พฤติกรรม ย่อย มูลเหตุของการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มาจากความรัก ความโลภ ความโกรธ และความหลง กล่าวคือ ด้านความรัก ศรีธนูชัยมีความรักตนเองและรักครอบครัว แม้ตัวละครในครอบครัวจะทำให้ ศรีธนูชัยไม่พอใจ แต่ศรีธนูชัยก็ได้ตอบ ด้านความโลภ ศรีธนูชัยมีความโลภทั้งทรัพย์สินและ

ยศฐาบรรดาศักดิ์ ด้านความโกรธ ศรีธณูชัยเป็นผู้ที่มีความโกรธรุนแรง พฤติกรรมก้าวร้าวข่มเหงผู้อื่น เจ้าคิดเจ้าแค้น คนที่ทำให้ศรีธณูชัยโกรธจะได้รับการแก้แค้นอย่างไรคุณธรรม ด้านความหลง ศรีธณูชัยมีความหลงตนเองในเรื่องปฏิภาณไหวพริบว่ามีเหนือผู้อื่น และหลงในอำนาจ ยศฐาบรรดาศักดิ์ ทั้งนี้ ศรีธณูชัยยังได้รับผลจากการแสดงพฤติกรรมที่เกิดแก่ตนเองพบว่า เกิดทั้งทางบวกและทางลบ ส่วนผลที่เกิดกับผู้อื่นและสังคมส่วนใหญ่เกิดในทางลบ นิทานเรื่องนี้มีข้อที่น่าสังเกต คือ พฤติกรรมของศรีธณูชัยในทางลบที่ขัดต่อจารีตประเพณี เช่น พฤติกรรมการฆ่าน้อง ฆ่ายายแม่ค้าขายขนม ลบหลู่สถาบันสงฆ์และสถาบันกษัตริย์กลับเป็นเสน่ห์ของนิทานเรื่องนี้ ซึ่งชวนให้ผู้อ่านติดตามเพื่อต้องการรู้จุดจบของศรีธณูชัย อย่างไรก็ตามพฤติกรรมที่ตีบางพฤติกรรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานสกาตองซา

ทางด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสกาตองซา อะแลคโต๊ อะโหญู พบว่ามีงานเขียนของ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (2548) ที่ได้ทำการแปลบางส่วนและศึกษานิทานซึ่งแสดงถึงความฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบของตัวละครเอกเช่นเดียวกับศรีธณูชัยของไทย และผู้เขียนได้พบว่าในประเทศเมียนมามีนิทานเรื่อง “สกาตองซา อะแลคโต๊ อะโหญู” ซึ่งตัวละครสำคัญทั้งสามตัวละครมีความฉลาดแกมโกง มีปฏิภาณไหวพริบและเจ้าปัญญาเช่นเดียวกับศรีธณูชัยของไทย ถึงแม้ว่าตัวละครของประเทศเมียนมาจะมีถึง 3 ตัวละคร แต่ตัวละครที่ฉลาดเป็นเลิศมีเพียงตัวละครเดียว คือ สกาตองซา นอกจากนี้ผู้เขียนยังทำการเปรียบเทียบเนื้อหาของนิทานพม่าเรื่องนี้กับของไทยแล้ว พบว่ามีทั้งที่เหมือนกับศรีธณูชัยของภาคกลาง เช่น ตอนที่ตัวเอก คือ สกาตองซาเก็บขี้ม้าใส่ในตลับหมาก และบางตอนเหมือนเสียงเมียงของไทยถิ่นเหนือ เช่น ตอนที่อาลักษณ์ชี้ให้สกาตองซาตูดือนสองดวง

สรุปได้ว่า ดังที่กล่าวมาข้างต้นนิทานศรีธณูชัยนั้นปรากฏในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งประเทศเมียนมาก็มีเช่นเดียวกัน หากเปรียบกับไทยแล้ว แม้ว่าจะมีจำนวนตัวละครที่มีลักษณะ เจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกงไม่เท่ากัน แต่นิสัยของตัวละครนั้นก็ไม่ได้แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเปรียบเทียบ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเปรียบเทียบ

หนังสือ *วรรณคดีเปรียบเทียบ* ของ จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์ ได้รวบรวมคำนิยามของวรรณกรรมเปรียบเทียบ จากนักวิชาการหลายท่านดังต่อไปนี้

Marius-François Guyard (La Littérature Comparée, 1951): “วรรณคดีเปรียบเทียบหมายถึงประวัติความสัมพันธ์ทางวรรณกรรม ระหว่างประเทศ นักวรรณคดีเปรียบเทียบ

ยืนอยู่ที่พรมแดนทางภาษาหรือพรมแดนของประเทศ และสำรวจการแลกเปลี่ยนแก่นเรื่อง ความคิด หนังสือ หรือความรู้สึก ระหว่างวรรณคดี 2 ชาติ 2 ภาษาหรือหลายชาติหลายภาษา วิธีการทำงานของเขา จะปรับตัวเองไปสู่ความหลากหลายของการศึกษาค้นคว้าและมีเครื่องมือในการศึกษาที่แน่นอนจำนวนหนึ่ง เขาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีของหลายประเทศ เขาจะต้องรู้แหล่งที่จะหารายชื่อหนังสือที่จำเป็น”

Henry Remak (Comparative Literature: Method and Perspective, 1961) การศึกษา วรรณคดีที่เกินเลยไปจากขอบเขตของประเทศใดประเทศหนึ่ง และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง วรรณคดีกับความรู้และความเชื่อในด้านอื่นๆ เช่น ศิลปะ ปรัชญา ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศาสนา ฯลฯ กล่าวโดยสรุปเป็นการเปรียบเทียบวรรณคดีของชาติหนึ่งกับอีกชาติหนึ่งหรืออีกหลายๆ ชาติ และเป็นการเปรียบเทียบวรรณคดีกับการแสดงออกของ มนุษย์ในด้านอื่นๆ”

จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์ กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับ วรรณกรรมเปรียบเทียบว่า เป็น การศึกษาตัวบทหรือเป็นการศึกษาวรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม ข้ามแนวคิด และข้ามศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับการพิจารณารูปแบบการติดต่อหรืออิทธิพลของวรรณคดีที่ก้าวข้ามเวลาและพื้นที่

สุธา ศาสตร์ (2525) ได้กล่าวถึงวรรณกรรมเปรียบเทียบไว้ว่า วรรณกรรมเปรียบเทียบ คือ การศึกษาปรากฏการณ์ทางวรรณกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดจากทัศนะของวรรณคดีแห่งชาติมากกว่าหนึ่ง หรือในการประสานกันกับวิชาด้านสติปัญญาอีกวิชาหนึ่งหรือแม้แต่หลายวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบจึงมีขอบเขตที่กว้างเท่ากับความสนใจและประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ อย่างไรก็ตามขอบเขตของวรรณคดีเปรียบเทียบจะขยายออกไปตามขอบเขตของความรู้ภายนอกและความเข้าใจตนเองของมนุษย์

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ

ส่วนในด้านงานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเปรียบเทียบค้นพบว่ามักมีการเปรียบเทียบนิทานประจำท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งกับท้องถิ่นอื่น ๆ ที่อยู่ในประเทศเดียวกันและมีการเปรียบเทียบนิทานประเทศหนึ่งเข้ากับนิทานอีกประเภทหนึ่งด้วยโดยงานวิจัยที่มีการเปรียบเทียบนิทานระดับภาค ได้แก่ งานวิจัยของเมทีนี รัชฎารักษ์ (2541, น. 40-47) ได้เปรียบเทียบนิทานเรื่องจันทชาติ ฉบับภาษากลาง ฉบับล้านนา ฉบับอีสาน และฉบับภาคใต้มีลักษณะเหมือนหรือต่างกันอย่างไรเพื่อให้เข้าใจความเป็นมาจุดมุ่งหมายในการประพันธ์และความแพร่หลายของวรรณกรรมเรื่องนี้ในการศึกษาเปรียบเทียบจันทชาติทั้ง 4 ฉบับจะพิจารณาทั้งด้านวรรณศิลป์และคุณค่าทางสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรม ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าจันทชาติมีที่มาจากนิทานในปัญญาสชาดก ซึ่งเป็นชาดกนอกนิบาตฉบับล้านนา ต่อมาผู้นำเรื่องดังกล่าวไปแต่งเป็นนิทานวรรณกรรมภาคเหนือ

แล้วจึงแพร่หลายไปถึงภาคอีสาน ซึ่งแต่โบราณอาณาจักรล้านช้างได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมมาจาก ล้านนา วรรณกรรม เรื่องจันทมาตของภาคอีสานกับภาคเหนือจึงมีเนื้อเรื่องที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ฉบับภาคกลางก็น่าจะได้อิทธิพลมาจากนิทานในปัญญาสชาดกเช่นเดียวกัน เนื้อเรื่องมีความใกล้เคียงกับฉบับล้านนา และฉบับอีสานความแตกต่างอยู่ที่ลักษณะคำประพันธ์และภาษาที่ใช้ ส่วนฉบับภาคใต้เข้าใจว่ามีการคัดลอกมาจากฉบับภาคกลาง เพราะมีการดำเนินเรื่องที่เหมือนกัน ต่างกันตรงตอนจบของเรื่องเพียงเล็กน้อยเท่านั้น วรรณกรรมเรื่องจันทมาตเป็นนิทานชาดกเรื่องหนึ่งที่มุ่งสั่งสอนผู้อ่านผู้ฟังในเรื่องกฎแห่งกรรม สอนให้รู้จักความกตัญญูรู้คุณ และรู้จักทำความดี

วชรพร อังกูรชัชชัย (2547, น.1-282) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องภัยราชฉบับภาคเหนือจากสำเนาไมโครฟิล์มของสถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จารด้วยอักษรธรรม ล้านนา จำนวน 8 ผูก 309 หน้าลาน บันทึกเมื่อ พ.ศ. 2406 และฉบับภาคอีสานจากเอกสารโบราณจารด้วยอักษรธรรมอีสาน จำนวน 6 ผูก 234 หน้า จารเมื่อ พ.ศ. 2422 การศึกษาวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่าวรรณกรรมทั้ง 2 ฉบับ เป็นวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตที่ฉบับภาคเหนือส่งอิทธิพลต่อ ฉบับภาคอีสาน มีอนุภาคของเรื่องต่างกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนและเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับเนื้อเรื่อง โดยการสอดแทรกความรู้ทางจริยธรรม ศีลธรรม คติธรรมคำสอน และความเชื่อทางพระพุทธศาสนา มีลักษณะคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วในเชิงวรรณศิลป์ทั้ง 2 ฉบับ มีลักษณะเหมือนกัน กล่าวคือ แก่นเรื่องเน้นในเรื่องการพลัดพราก โคร่งเรื่อง และการดำเนินเรื่องเป็นไปตามลำดับเวลา ส่วนฉากมีทั้งฉากแบบเหมือนจริงและแบบจินตนาการ แต่ในฉบับภาคเหนือจะมีการบรรยายพรรณนาละเอียดกว่าฉบับภาคอีสาน ตัวละครในฉบับภาคเหนือมีมากกว่าฉบับภาคอีสาน โดยมีตัวละครฝ่ายธรรมที่มีทั้งมนุษย์และอมมนุษย์ ส่วนตัวละครฝ่ายอธรรมมีเฉพาะอมมนุษย์ มีการใช้ถ้อยคำและการใช้ภาษาภาพพจน์ในฉบับภาคเหนือมีการใช้ถ้อยคำที่สละสลวยกว่าภาคอีสาน ในเชิงสังคมนั้น ทั้ง 2 ฉบับได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตค่านิยมความเชื่อหลักธรรมคำสอน โดยเฉพาะฉบับภาคอีสานที่เน้นในเรื่องคำสอนมากกว่าฉบับภาคเหนือ ซึ่งเป็นการศึกษาในลักษณะเดียวกับงานของพระมหาโยธินปัตตชาติ (2547, น. 1-315) ที่ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องมหาวงศ์แต่งอ่อนฉบับภาคเหนือ และนางแต่งอ่อนฉบับภาคอีสานจากต้นฉบับโบราณฉบับภาคเหนือ จารด้วยอักษรธรรมเหนือ มี จำนวน 10 ผูก 327 หน้าลานอายุ พ.ศ. 2369 ส่วนฉบับภาคอีสานจารด้วยอักษรธรรมอีสานมี จำนวน 6 ผูก 240 หน้าลานอายุ พ.ศ. 2463 จากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมทั้งสองฉบับนี้เป็นชาดกนอกนิบาตที่มีอนุภาคบางตอนรับอิทธิพลมาจากนิทานชาดกและปัญญาสชาดก และบางตอนก็ได้รับอิทธิพลมาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์อนุภาค และตัวละครของ

ฉบับภาคเหนือมีมากกว่าฉบับภาคอีสาน ลักษณะการประพันธ์ฉบับภาคเหนือเป็นร้อยแก้ว ส่วนฉบับภาคอีสานเป็นโคลงสาร การดำเนินเรื่องของฉบับภาคเหนือมีลักษณะเป็นชาดกมากกว่าฉบับภาคอีสาน แต่มีแก่นเรื่องที่เหมือนกันคือ แก่นเรื่องใหญ่ได้เสนอแนวคิดหลักในเรื่องกฎแห่งกรรม แก่นเรื่องรองได้เสนอเรื่องความกตัญญูตเวที ฉากมีทั้งฉากที่สมจริงและฉากในจินตนาการ ตัวละครมีทั้งฝ่ายมนุษย์และอมมนุษย์ที่เป็นทั้งฝ่ายธรรมและฝ่ายอธรรม ศิลปะการใช้ถ้อยคำในฉบับภาคเหนือใช้คำที่ง่ายอ่านแล้วเข้าใจทันที ส่วนฉบับภาคอีสานมีการเล่นสัมผัสได้คล้องจองไพเราะ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสัมผัสอักษรในฉบับภาคเหนือใช้สาธกโวหารเด่นกว่าฉบับภาคอีสาน คุณค่าทางสังคมนั้นสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตค่านิยมความเชื่อทางด้านพระพุทธศาสนา และความเชื่อที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ

วรัญวรัชญ์ พูลศรี, และปพนพัชร กอบศิริธีร์วรา (ม.ป.ป., น. 554-561) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีข้ามชาติข้ามภาษาแบบแนวคู่ขนาน (Parallelism) หรือแนวลักษณะร่วมโดยเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านของไทยเรื่องปลาบู่ทอง ซึ่งมีโครงเรื่องคล้ายกับนิทานพื้นบ้านของประเทศอื่น ๆ เช่น นิทานเรื่องเต็ม-ก้ามของประเทศเวียดนาม และนิทานเรื่องนางเต่าองค้ำของประเทศลาว หรือที่นักคติชนวิทยานิยามว่าแบบเรื่องซินเดอเรลลา (Cinderella type) ซึ่งมีผู้สันนิษฐานว่ามีที่มาจากแหล่งเดียวกันคือ นิทานพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไท เมื่อใช้ระเบียบวิธีของคลอดีโอกุยเยน (Claudio Guillen) ในการวิเคราะห์พบว่านิทานพื้นบ้านเรื่องคงจิวัดจิวีของประเทศเกาหลีได้จัดเข้าแบบเรื่องซินเดอเรลลาเช่นกัน ซึ่งจัดอยู่ในรูปแบบ Model B คือมิได้ส่งอิทธิพลต่อกันโดยตรงแต่มีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากสภาพสังคมและวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้ว่านักเขียนได้วิเคราะห์เปรียบเทียบวรรณกรรมนิทานโดยใช้ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้านสติต ทอมป์สัน เช่นเดียวกัน

Li Ziyu (2562, น. 47-51) ได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาศิของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมเรื่องนาศิกับเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละครลักษณะนิสัยของตัวละครและศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง จากการวิจัยสรุปผลได้ว่า ประการแรก นวนิยายทั้งสองเรื่องมีโครงเรื่องที่เหมือนคล้ายกัน ในส่วนขององค์ประกอบของโครงเรื่องยังมีความแตกต่างกัน ประกอบไปด้วย การดำเนินเรื่องที่นวนิยายเรื่องนาศิมีการดำเนินเรื่องที่มีการเล่าถึงอดีตชาติแต่นวนิยายเรื่องพญางูขาวนั้นจะเล่าเพียงปัจจุบัน ทั้งนี้การจบเรื่องของนวนิยายทั้งสองแตกต่างกันด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยยังพบว่าตัวละครหลักของนวนิยายทั้งสองเรื่องมีลักษณะนิสัยที่เหมือนคล้ายกัน คือ การซื่อสัตย์ต่อความรัก ประการที่สองความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและเวียนว่ายตายเกิด ความ

เชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาที่สะท้อนจากนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

สรุปได้ว่า งานวิจัยเรื่องนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง: การศึกษาเปรียบเทียบศรีธรรมาจารย์ของไทยกับสกาตองซาของเมียนมา เป็นงานที่ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางในการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นประโยชน์ต่อการนำมาศึกษาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ในบทต่อไป เนื่องจากงานชิ้นนี้เป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมนิทาน ทั้งยังเป็นการศึกษาเปรียบเทียบ ซึ่งไม่เพียงแต่เปรียบเทียบเฉพาะภายในชาติของตนเองเท่านั้น แต่เป็นการเปรียบเทียบวรรณกรรมข้ามชาติระหว่างไทยและเมียนมา

บทที่ 3

องค์ประกอบของวรรณกรรมประเภทนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่อง สกาท่องชาของประเทศเมียนมา

องค์ประกอบทางวรรณกรรม คือ กลวิธีการสร้างสรรค์วรรณกรรมด้วยการนำเสนอองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาท่องชาของประเทศเมียนมานั้นปรากฏองค์ประกอบทางวรรณกรรมที่เป็นสัมพันธ์ภาพ มีการสอดแทรกแนวคิดคติสอนใจเข้าไปในเรื่อง นอกจากนี้ยังมีการสร้างตัวละคร สร้างฉากที่แสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ในสังคมของประเทศเมียนมา ตลอดจนจินตนาการใช้ภาษา ผู้แต่งสร้างสรรค์ออกมาได้อย่างมีชั้นเชิงทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ จึงถือได้ว่าวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาท่องชา ของ หุ่นชาเยอจี้ มีองค์ประกอบทางวรรณกรรมอันเป็นส่วนสำคัญของเรื่องส่งผลให้วรรณกรรมนิทานเรื่องนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และทำให้ได้รับความสนใจจนนำไปสู่การสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่โดยผู้เขียนท่านอื่น ๆ ในเวลาต่อมาอีกหลายฉบับ

การศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องสกาท่องชาของประเทศเมียนมาใช้กรอบแนวคิดจากการศึกษาองค์ประกอบทางวรรณกรรมของกฤษทิกา ขาพิมลและคณะ ประกอบกับของกัญญรัตน์ เวชศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 8 ประเด็น ได้แก่ ที่มาของเรื่อง จุดมุ่งหมายในการแต่ง รูปแบบ เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์ การสร้างตัวละคร การสร้างฉาก ทัศนะของผู้แต่ง และศิลปะการใช้ภาษา

ที่มาของเรื่อง

นิทานเรื่องสกาท่องชา เป็นผลงานของ หุ่นชาเยอจี้ ซึ่งเป็นฉบับที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ และได้รับการยอมรับให้เป็นมาตรฐานเนื่องจากว่าเป็นฉบับที่เก่าแก่ที่สุดของเมียนมา หลังจากทีนิทานเรื่องสกาท่องชา ของ หุ่นชาเยอจี้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในประเทศ ทำให้เกิดวรรณกรรมประเภทนิทานที่เกี่ยวกับสกาท่องชาขึ้นอีกหลายฉบับ อาทิ นิทานเรื่องงะแลตโต่งะโห่ญูและสกาท่องชาอันเป็นผลงานของ มเยลัดเต็งลวิน (မြတ်ဝိန်းလွင်), สกาท่องชา (ห่าตะถยานชู สกาทุ) ของลอกะดีตัส่า, (လောကသတ္တ) สกาท่องชาและนิทานตลก (มปป.) ของเนฟงเว, (နုဘုန်းဝေ) และสกาท่องชาชุดทุ (2012) (စကားတော်စားဝတ္ထု) เป็นต้น

วรรณกรรมเรื่องสกาต้องซา ต้นฉบับเรียกว่านิยายสกาต้องซา แต่หลังจากที่มีผู้เขียนท่านอื่นนำมาสร้างสรรค์ขึ้นใหม่และได้ใช้คำเรียกวรรณกรรมนี้ว่านิทาน ประกอบกับโครงเรื่องและองค์ประกอบของเรื่องมีรูปแบบที่เป็นไปในทางวรรณกรรมประเภทนิทานมากกว่า จึงทำให้เรียกวรรณกรรมเรื่องนี้ว่า นิทานสกาต้องซา

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อสร้างความสนุกสนาน และเพื่อให้ผู้อ่านได้รับคติสอนใจทั้งทางตรงและทางอ้อมจากนิทาน เห็นได้จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการติดตามสร้างความบันเทิงสนุกสนาน และยังปรากฏข้อคิดคติสอนใจในแต่ละตอนอย่างชัดเจน เช่น การสอนเรื่องความซื่อสัตย์ ปรากฏในตอนที่ 9 โดยผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครหลักได้สำนึกถึงสิ่งที่ตนได้กระทำ และกล่าวถึงความซื่อสัตย์ว่าเป็นสิ่งที่ดี ดังที่ว่า “ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความดีไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ย่อมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิต”

รูปแบบ

รูปแบบของนิทานเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้ว มีบทสนทนาของตัวละครแทรกระหว่างการบรรยายและมีการอ้างอิงวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ มาประกอบ อาจกล่าวได้ว่าเป็นนิทานซ้อนนิทาน โดยผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครหลักเป็นผู้นำนิทานหรือวรรณกรรมเรื่องอื่นมาเล่า ซึ่งเรื่องที่ตัวละครนำมาเล่านั้นมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่ตัวละครกำลังเผชิญ หรือมีแนวคิดบางประการที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวในนิทานสกาต้องซาได้ ดังตัวบทที่ตัวละคร “สกาต้องซา” ได้หยิบยกเอานิทานเรื่องหนึ่งมาเล่าประกอบการตัดสินใจให้กับเพื่อนของตน ความว่า

...ถ้าเช่นนั้นก็ดีเจ้าทั้งสองจงฟังคำของข้า ข้าจะเล่านิทานให้เจ้าทั้งสองฟัง กาลครั้งหนึ่งเมื่อนานมาแล้วมีพราหมณ์ผู้หนึ่งนามว่า “เวเด็กปะ” เขาเป็นผู้ที่มีความรู้ด้าน การโคจรของดวงดาวและการใช้คาถาอาคมในการเรียกทรัพย์เรียกฝน พราหมณ์ผู้นี้เป็นถึง อาจารย์ที่มีพราหมณ์ลูกศิษย์วัยหนุ่ม ต่อมาพราหมณ์ทั้งสองได้เดินทางเข้าไปในป่า พวกเขาไปเจอกับกลุ่มโจรจำนวนห้าร้อยคน กลุ่มโจรจับตัวพราหมณ์ทั้งสองไว้และพูดว่า

ระหว่างเจ้าทั้งสองคนข้าจะชิงคนหนึ่งไว้เป็นตัวประกัน ส่วนอีกคนจะปล่อยให้คนที่ถูกปล่อยตัวต้องไปหาเงินมาไถ่ตัวอีกคน เมื่อได้เงินแล้วข้าถึงจะยอมปล่อยทั้งสอง

เป็นอิสระ” พร้าหมณ์ผู้เป็นอาจารย์จึงตัดสินใจทิ้งลูกศิษย์ไว้เป็นตัวประกันส่วนตน จะกลับไปเอาเงินที่บ้านมาได้ตัวลูกศิษย์ ก่อนจากกันได้กำชับสั่งลูกศิษย์เป็นอย่างดีว่า

ช่วงที่ข้าไม่อยู่ดวงดาวบนท้องฟ้าจะโคจรมายังสุภฤกษ์ ถ้าเราสวดมนต์เวเด็กปะ ฝนเงินฝนทองก็จะตกลงมาแต่เจ้าห้ามสวดมนต์เด็ดขาด ข้าจะรีบกลับไปบ้านนำเงินมาให้ ตัวเจ้า” หลังจากทีอาจารย์จากไปพร้าหมณ์หนุ่มเห็นดวงดาวมาโคจรพอดีจึงคิดว่าตน จะรออาจารย์ไปทำไมถ้าสามารถหาเงินให้โจรเหล่านี้ได้ตนก็จะถูกปล่อยตัวเร็วขึ้น จึงตัดสินใจพูดกับหัวหน้าโจรว่า

ถ้าพวกเจ้ายอมปล่อยตัวข้า ข้าจะสวดมนต์เรียกฝนเงินฝนทองให้พวกเจ้า พอฝนตก พวกเจ้าก็เก็บเงิน และปล่อยตัวข้าเสีย” หัวหน้าโจรจึงตกลงและทำตามเงื่อนไขของ พร้าหมณ์หนุ่ม จากนั้นพร้าหมณ์หนุ่มก็สวดมนต์เรียกฝนเงินฝนทอง เมื่อฝนนั้นตกลงมาแล้ว บรรดาโจรต่างก็แย่งกันเก็บ และยอมปล่อยพร้าหมณ์ไป หลังจากนั้นก็มีกลุ่มโจรอีกห้าร้อยคน ได้มาสมทบกับโจรกลุ่มแรก และเกิดอยากได้เงินขึ้นมาจึงขอเงินจากโจรกลุ่มแรก แต่โจร กลุ่มแรกบอกว่าได้เงินพวกนี้มาจากการที่พร้าหมณ์หนุ่มสวดมนต์เรียกฝนเงินฝนทอง จึงแนะนำให้ตามพร้าหมณ์หนุ่มไป พอเจอตัวก็บังคับให้สวดมนต์เรียกฝน แต่จังหวะนั้น ดวงดาวบนท้องฟ้าไม่โคจรมายังสุภฤกษ์ จึงทำให้ไม่มีฝนตก โจรกลุ่มสองไม่พอใจจึงฆ่า พร้าหมณ์หนุ่มทิ้ง และกลับไปขอส่วนแบ่งจากโจรกลุ่มแรก พอไม่ได้จึงเกิดการฆ่าฟันกัน จนกระทั่งโจรกลุ่มสองสามารถฆ่าโจรกลุ่มแรกห้าร้อยคนได้สำเร็จและสามารถแย่งเงินมาได้ ต่อมาโจรภายในกลุ่มสอง ล้วนก็อยากเป็นผู้ครอบครองเงินทั้งหมดจึงอ้างสิทธิ์ที่ตนควร เป็นเจ้าของ ทำให้เกิดการแย่งชิงเงินกัน จนท้ายที่สุดก็แบ่งกลุ่มกัน กลุ่มละสองร้อยห้าสิบล คนและต่อสู้ฆ่าฟันกันจนอีกฝ่ายหนึ่งตายหมด และเหลือโจรเพียงสองร้อยห้าสิบลคนแล้วโจร กลุ่มนี้ก็แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละหนึ่งร้อยยี่สิบลห้าคน และฆ่ากันต่ออีกจนเหลือโจรเพียงหก สิบลคน จากนั้นก็แบ่งกลุ่มกันอีกกลุ่มละสามสิบลคนแล้วฆ่ากันต่อไปเรื่อย ๆ จนท้ายที่สุดเหลือ โจรเพียงแค่สองคน โจรทั้งสองคนจึงตัดสินใจยุติการต่อสู้และพักเหนื่อย ระหว่างนั้นพวกเขา คุยกันว่าเราจะฆ่ากันอยู่ทำไมเราควรหันมาแบ่งเงินกันคนละครึ่งดีกว่า ทั้งสองจึงตกลง กันเช่นนั้นแต่ด้วยความที่ทั้งคู่ไม่ได้กินอะไรมาหลายชั่วยามทำให้คนหนึ่งอาสาจะไปหา อาหารและให้อีกคนเฝ้าดูเงินเอาไว้ แต่คนที่ไปหาอาหารก็ได้เปิดห่อข้าวของตนกินระหว่าง ทาง และคิดตรិตรองไปมาอย่างดีแล้วว่าไม่อยากแบ่งเงินให้อีกคนจึงได้วางยาพิษในห่อข้าว ส่วนอีกคนที่เฝ้าดูเงินระหว่างรอก็คิดตริตรองเช่นกันว่าเหตุใดตนต้องแบ่งเงินให้อีกคน ด้วยจะต้องฆ่าให้ตายเสียตั้งแต่วันนี้และครอบครองเงินทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียวดีกว่า ในขณะที่ นั้นเองคนที่ไปหาอาหารก็เดินกลับเข้ามาส่วนคนที่รออยู่ก็รีบเอาดาบฟันไปที่คอของโจรอีก

คนทำให้โจรอีกคนนั้นตายในทันที เขานึก ดีใจว่าสุดท้ายตนก็ได้เป็นผู้ครอบครองเงินทั้งหมด และหลังจากที่ได้ครอบครองสมบัติทั้งหมดแล้ว เขาได้แกะห่อข้าวกินด้วยความหิว ก่อนจะเดินทางต่อพอกินข้าวไปได้สองสามคำก็รู้ว่าในห่อข้าวมีพิษและตนก็ได้ตายในที่สุด

(หุ่่นซาเยอจี, 1980, น. 14-15)

นอกจากนี้แล้วยังมีตอนอื่น ๆ ของเรื่องที่ปรากฏรูปแบบนิทานซ้อนนิทาน เช่น ตอนที่ตัวละครเงแลโตได้นำชาดกเรื่องหนึ่งมาเล่าให้เพื่อนฟังเป็นคติสอนใจ ซึ่งชาดกเรื่องดังกล่าวก็ได้ให้ข้อคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของเรื่อง ดังที่ว่า

...เหตุการณ์นี้ทำให้พระเจ้ากรุงอังวะชื่นชมท่านชีปะขาว และได้มอบรางวัลให้อย่างมากมาย พระองค์ซื้อขมอย่างไม่ขาดปากที่ชีปะขาวสามารถทำให้กรุงอังวะได้รับชัยชนะในครั้งนี้ ส่วนท่านชีปะขาวจะแลโตก็ได้้นำของรางวัลที่ได้รับอย่างมากกลับไปยังที่พำนักของตน เมื่อวันเวลาผ่านไปท่านชีปะขาวจะแลโตได้หารือกบึงะใหญ่ว่า

ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความดีไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิต ดังเช่นชาดกเรื่อง อรรถกถาเสรีวาณนิชชาดก พระเทวทัตเสวยชาติเป็นพ่อค้าเริ่มนามว่า เสรีวาณนิชชะ (เสรีวาณนิช) พระผู้มีพระภาคเจ้าเสวยชาติเป็นพ่อค้าเริ่มนามว่า ธรรมิก ทั้งสองมีอาชีพเป็นพ่อค้าเร่เหมือนกัน ครั้นเมื่อซื้อขันทองจากสองยายหลาน พระเทวทัตรู้ดีแก่ใจว่าเป็นขันทองแต่เพราะตนมีจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์ จึงทำให้พลาดที่จะได้ครอบครอง ส่วนพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นคนซื่อสัตย์ มีความดีจึงได้ครอบครองขันทองนั้น อีกเรื่องคือเรื่องมัจฉาชาดก ครั้งที่พระผู้เป็นเจ้าได้เสวยชาติเป็นมหาเศรษฐี วันหนึ่งบิดาของท่านได้เสียชีวิตลงซึ่งก่อนจะสิ้นใจได้พูดกับบุตรทั้งสองของคนว่า

ข้าได้นำทรัพย์สินไปฝากไว้ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง หากสิ้นข้าแล้วเจ้าทั้งสองจงไปขอสิ่งของที่ฝากไว้” ทั้งสองจึงทำตามคำสั่งของบิดาออกเดินทางไปขอทรัพย์สินของตนคืนซึ่งของสิ่งนั้นคือทองคำ เมื่อผู้เป็นน้องเห็นของอันมีค่าก็ได้คิดคดโกงอยากครอบครองทองทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว จึงวางแผนโดยการนำก้อนกรวดใส่ถุงสลักกับถุงทองและสร้างทำถุงทองตกรน้ำเพื่อที่ตนจะได้ครอบครองทองทั้งหมด เมื่อทั้งสองได้พักกินข้าวชั่วคราวอยู่นั้น ผู้เป็นพี่นำเศษอาหารที่เหลือเทลงน้ำเพื่อให้สัตว์น้ำได้กินเศษอาหารของตน เขากะทำไปด้วยใจที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตา นี่ก็คือการทำบุญประเภทหนึ่งเช่นกัน หลังจากทำทานเสร็จก็ได้อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับสรรพสิ่งทั้งหลายและเทพยดาที่สิงสถิตอยู่ในแม่น้ำ

จากนั้นสองพี่น้องก็ได้พายเรือต่อไป ผู้เป็นน้องเริ่มทำตามแผนที่ตนวางไว้ คือนำถุงกรวดโยนลงในน้ำ แต่หารู้ไม่ว่าตนหยิบถุงผัดดันไปหยิบถุงทองลงน้ำ และทำท่าที่ตกใจและเสียใจที่ถุงทองตกน้ำไปเสียแล้ว ส่วนผู้เป็นพี่ก็ปลอบใจน้องชายว่า

ทรัพย์สินเป็นสิ่งนอกกาย ในเมื่อตกน้ำไปแล้วก็ทำอันใดไม่ได้ ขอให้น้องชายตนปล่อยวาง” จากนั้นสองพี่น้องก็ได้กลับมายังบ้านของตน พอถึงบ้านผู้เป็นน้องคิดว่าแผนการของตนสำเร็จ แต่พอเปิดดูจึงทราบว่าเป็นถุงผัดและได้โยนถุงอันมีค่าลงน้ำไปเสียแล้วเขาจึงเสียใจเป็นอย่างมาก ในขณะที่ตนเองพยายามที่จะดิ้นรนในแม่น้ำก็ได้ดลบันดาลให้ปลาตัวใหญ่ตัวหนึ่งกลืนถุงทองเข้าไป และตั้งใจให้ปลาตัวดังกล่าวติดแหชาวเรือที่กำลังหาปลาอยู่หลังจากนั้นชาวเรือก็นำไปขายให้กับแม่ค้าขายปลาในตลาด เทพยาคาที่สังเกตเห็นแม่น้ำได้ดลบันดาลไม่ให้ผู้ใดสามารถซื้อปลาตัวนี้ได้จนกระทั่งผู้เป็นพี่มาซื้อปลา แต่แม่ค้าบอกไม่ขายให้เอาไปได้เลย เมื่อถึงบ้านพ่อเฝ้าห้องปลาก็เจอถุงทองคำที่น้องชายทำตกน้ำ ท้ายที่สุดทองก็กลับไปอยู่กับเจ้าของที่แท้จริง ผู้เป็นพี่ตีใจมากจึงคิดจะนำทองคำไปแบ่งให้น้องชายของตน ทันใดนั้นเองเทพยาคาก็ปรากฏตัวและเล่าเหตุการณ์ทุกอย่างให้พี่ชายฟัง และให้พี่ชายเป็นเจ้าของทองทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว

(หุวันชาเยอจี, 1980, น. 49-50)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครหลักเป็นผู้นำชาดกหรือนิทานเรื่องอื่นมาเล่า โดยเรื่องที่ตัวละครนำมาเล่านั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องราวที่ตัวละครกำลังเผชิญ หรือมีแนวคิดบางประการที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวในนิทานสกาต้องซาได้ ซึ่งตัวบทที่ได้กล่าวไปข้างต้นคือตัวละครหลักได้นำนิทานที่มีแนวคิดเรื่องความโลภนำมาสู่ความสูญเสียมาเปรียบกับเหตุการณ์ที่ตัวละครหลักกำลังเผชิญอยู่ ซึ่งในขณะนั้นตัวละครอีกสองตัวละครมีความโลภอยู่ ทำให้ตัวละครหลัก “สกาต้องซา” ต้องยกเอาเรื่องดังกล่าวมาช่วยแก้ปัญหา และอีกหนึ่งตัวบทที่ตัวละครหลักได้นำชาดกมาเล่าให้เพื่อนฟังเพื่อให้เป็นข้อคิดคติเตือนใจ ซึ่งในการยกเรื่องราวอื่น ๆ มาผสมผสานกับเนื้อเรื่องทำให้เกิดความน่าสนใจ สร้างความสนใจใคร่รู้ได้เป็นอย่างดี วรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซาจึงเป็นนิทานที่มีรูปแบบนิทานซ้อนนิทานที่สร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน

เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์

1. การเปิดเรื่อง

ผู้แต่งใช้การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉากและบรรยายเหตุการณ์ประกอบ โดยได้กล่าวถึงฉากที่ตัวละครเอก “สกาต้องซา” ทะเลาะกับน้องสาวเรื่องการแบ่งขนม ฉากดังกล่าวถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ “สกาต้องซา” เกิดความคิดอยากเป็นคนเก่งและมีไหวพริบจนนำไปสู่การดำเนินเรื่องต่อไป ตัวบทที่เป็นการเปิดเรื่อง คือ

...ณ กรุงอังวะ มีบุตรแม่ค้าขายขนมนามว่า สกาต้องซา เขามีน้องสาวนามว่า มะนางแสง วันหนึ่งสองพี่น้องเกิดการทะเลาะกัน เพราะพวกเขาแบ่งขนมไม่ลงตัวหลังจากที่ได้รับจากมารดามาสวมขึ้น

ในขณะนั้น เนเมียวจ้อถิ้น ผู้เป็นเสมียนสภาได้เดินผ่านมาและเห็นเหตุการณ์พอดี เด็กทั้งสองจึงขอให้ท่านเสมียนเป็นผู้ตัดสินแบ่งขนมให้อย่างเท่าเทียมกัน จากนั้นท่านเสมียนก็ได้แบ่งขนมให้เด็กทั้งสองคน โดยแบ่งให้คนละหนึ่งชิ้นก่อน ส่วนอีกหนึ่งชิ้นที่เหลือก็ได้หักครึ่งและแบ่งให้เท่ากัน

หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้สกาต้องซานับถือในตัวท่านเสมียนเป็นอย่างมาก และมีความคิดอยากจะไปอยู่ที่บ้านของท่านเสมียน อยากติดตามท่านเสมียนเพื่อหาวิชาความรู้ เพราะต้องการเป็นคนเก่งดังเช่นท่านเสมียนในภายภาคหน้า

(ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 1)

จากตัวบทข้างต้นเป็นการเปิดเรื่องซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้มีการบรรยายฉาก “กรุงอังวะ” ในปัจจุบันเป็นเมืองเมืองหนึ่งที่ตั้งอยู่ในมณฑลมันทะเลย์ ประเทศเมียนมาซึ่งเป็นสถานที่ที่มีอยู่จริงนับเป็นฉากสมจริงประกอบกับเหตุการณ์ที่ตัวละครเอก “สกาต้องซา” พบเจอกับปัญหาและมีผู้มาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งการแสดงปัญญาในการแก้ปัญหาอันเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ “สกาต้องซา” คิดอยากเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเป็นเลิศดังเช่นเสมียนสภา และเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ยังนำไปสู่การดำเนินเรื่องต่อไป

2. การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่องในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซา เป็นการเล่าเรื่องตามปฏิทินชีวิตคือเล่าตั้งแต่ต้นไปจนจบ ในเรื่องผู้แต่งได้เล่าเรื่องราวของตัวละครตั้งแต่เด็กจนโต โดยต้นเรื่องจะเน้นนำเสนอเรื่องราวชีวิตของสกาต้องซา ต่อมาผู้แต่งได้นำเสนอตัวละครหลักอีกสองตัวได้แก่ งะแลตโต่ และงะโหญ่ จากนั้นเนื้อเรื่องก็จะเล่าถึงเรื่องราวของตัวละครสองตัวนี้ในแต่ละเหตุการณ์ ซึ่งปรากฏ

เป็นตอนย่อย ๆ ไปจนจบเรื่อง นอกจากนี้การเล่าเรื่องของผู้แต่งยังเป็นการเล่าที่เป็นเหตุเป็นผลโดยกำหนดให้การกระทำของตัวละครเป็นไปตามกฎแห่งกรรม คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

การดำเนินเรื่องในนิทานสกาต้องซาเป็นการเล่าเรื่องตามปฏิทินชีวิต โดยผู้แต่งได้เล่าเรื่องราวชีวิตของตัวละครตั้งแต่เด็กจนโต ซึ่งผู้แต่งได้กล่าวถึงตัวละครตั้งแต่ยังเป็นเด็กตั้งตัวบพที่ว่า

...ณ กรุงอังวะ มีบุตรแม่ค้าขายขนมนามว่า สกาต้องซา เขามีน้องสาวนามว่า มะนางแสง วันหนึ่งสองพี่น้องเกิดการทะเลาะกัน เพราะพวกเขาแบ่งขนมไม่ลงตัวหลังจากที่ได้รับจากมารดามาสวมขึ้น

ในขณะนั้น เนเมียวจ่อถีน ผู้เป็นเสมียนสภาได้เดินผ่านมาและเห็นเหตุการณ์พอดี เด็กทั้งสองจึงขอให้ท่านเสมียนเป็นผู้ตัดสินแบ่งขนมให้อย่างเท่าเทียมกัน จากนั้นท่านเสมียนก็ได้แบ่งขนมให้เด็กทั้งสองคน โดยแบ่งให้คนละหนึ่งชิ้นก่อน ส่วนอีกหนึ่งชิ้นที่เหลือก็ได้หักครึ่งและแบ่งให้เท่ากัน

(ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 1)

จากตัวบพข้างต้นผู้แต่งได้เล่าถึงตัวละครตั้งแต่ยังเป็นเด็กจากนั้นก็เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ดำเนินไปตามลำดับ จนกระทั่งตัวละครหลักได้เติบโตมีหน้าที่การงานตั้งตัวบพที่ว่า

...จากนั้นทั้งสองได้ข่าวมาว่าเพื่อนสมัยเรียนของตนนามว่าสกาต้องซาบัดนี้ได้ดิบได้ดีเป็นถึงผู้พิพากษาอยู่ที่กรุงอังวะ ทั้งสองได้ตัดสินใจว่าจะไปขอให้สกาต้องซาช่วยตัดสินเรื่องนี้ ทั้งคู่จึงได้ออกเดินทางตามที่ตกลงกันไว้ ระหว่างทางก็ผลัดกันแบกถุงเงินและเดินทางมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงกรุงอังวะ

(ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 11)

จากตัวบพข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีการเล่าเรื่องตามปฏิทินชีวิต และให้เรื่องราวดำเนินไปตามลำดับเวลา ทั้งนี้ยังเป็นการเล่าที่เป็นเหตุเป็นผลโดยกำหนดให้การกระทำของตัวละครเป็นไปตามกฎแห่งกรรม คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จากตัวบพที่ยกมาข้างต้นนั้นตัวละครสกาต้องซาใช้ความรู้ความสามารถและสติปัญญาของตนไปในทางที่ดี และพัฒนาตนเองจนได้เข้ารับราชการมีหน้าที่การงานที่ดี

คำสั่งของคุณนายก็ขอให้มียันเป็นไป กระผมได้ทำตามคำสั่งที่คุณนายได้พูดไว้ว่าให้เฝ้า
มองดูเด็กให้ดี กระผมก็ได้ตั้งใจมองตั้งแต่ต้นจนจบขอรับเริ่มแรกเลยนะขอรับเด็กตื่นขึ้นมา
และก้ก่ิ่งตกลงจากเปลหนึ่งครั้ง จากนั้นก็ได้คลานมาที่หน้าบันไดเรือนแล้วก็ได้ก่ิ่งตกลง
มาศีรษะกระแทกกับหัวบันได จากนั้นกระผมก็ยังตั้งใจมองแล้วก้เฝ้าดูอย่างเฝ้าคลาดสายตา
ตามที่คุณนายสั่งขอรับ” เมื่อคุณนายได้ฟังคำพูดของสกาต้องซาเธอเกิดโมโหอย่างถึงขีดสุด
เสียอกเสียใจที่ตนเป็นคนไว้วางใจฝากลูกไว้กับคนเช่นนี้ จากนั้นก้อุ้มลูกขึ้นเรือนพยายามพา
ให้ และรอท่านเสมียนกลับมาจากสภา เพื่อที่จะได้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้ท่านเสมียนได้
ทราบและขอให้ขับไล่เด็กคนนี้ออกไปจากบ้านทันที

(หุนซาเยอจี, 1980, น. 3-4)

จากจุดวิกฤติข้างต้นถือเป็นจุดวิกฤติที่สำคัญของเรื่องเพราะจุดวิกฤตินี้ทำให้เนื้อเรื่อง
ดำเนินต่อไปได้ โดยจุดวิกฤติดังกล่าวนำไปสู่การพบกันของตัวละครหลักทั้งสามตัวละคร และเนื้อเรื่อง
จึงดำเนินต่อไป ซึ่งถือว่าจุดนี้เป็นจุดวิกฤติที่สำคัญจุดหนึ่งของเรื่อง

ปรากฏจุดวิกฤติของเรื่องในตอนที่ 3 คือ ตอนที่งะแลตโตและงะโหญ่ร่วมมือกันไป
หลอกลวงเอาเงินของผู้อื่นมาแล้วแบ่งกันไม่ลงตัวเพราะต่างฝ่ายต่างคิดว่าตนเองนั้นต้องเป็นผู้ที่ได้รับ
ส่วนแบ่งมากกว่าทำให้ทั้งสองต่างคิดหาทางที่จะนำเงินนั้นมาไว้กับตนเองแต่เพียงผู้เดียวโดย
การหลอกกันไปมา แต่ด้วยทั้งคู่มีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันจึงได้รู้ทันกันทุกครั้ง ทั้งคู่จึงตัดสินใจให้
สกาต้องซาช่วยแก้ไขปัญหานี้ให้ และทั้งคู่ก็ได้เสียเงินจำนวนหนึ่งให้สกาต้องซา ดังตัวบทที่ว่า

...ตอนนี้เจ้าสองคนก็เป็นดังเช่นโจรทั้งสองที่ข้าเล่าไปนั่นแล สิ่งที่คุณเจ้าทำอยู่
อาจจะนำความหายนะมาสู่ตนโดยที่ไม่รู้ตัวก็เป็นได้ เพราะฉะนั้นทั้งงะโหญ่และงะแลตโต
ขอให้เชื่อฟังข้าเถอะ หากพวกเจ้าไม่เชื่อฟังข้าแล้วเรื่องนี้จะบานปลายไป อีกอย่างหากว่า
เรื่องนี้ไปถึงหูของเศรษฐีหม่องกงสัน พวกเจ้าจะไม่ได้เงินสักแดงเดียว หรือมากไปกว่านั้น
พวกเจ้าทั้งสองอาจจะต้องโดนข้อหาหลอกลวงทรัพย์สินผู้อื่นและติดคุกติดตะราง อย่าพูด
มากอีกเลย ข้าตัดสินใจแบ่งเงินให้เท่า ๆ กันจงนั่งและเชื่อฟังข้า แล้วทำตามแต่โดยดี แต่มีอีก
เรื่องหนึ่งถึงแม้เราจะเป็นเพื่อนสนิทกันก็จริง แต่การตัดสินใจต่าง ๆ มันต้องเป็นไปตาม
ธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เจ้าทั้งสองต้องออกคนละครึ่งค่าใช้จ่ายที่ข้าหมายถึง คือ
ค่าศาลซึ่งต้องจ่ายให้กับผู้พิพากษาคือตัวข้า ท่านอำมาตย์สกาต้องซา 2 ปี ให้เสมียน
ศาล 2 ปี ให้เจ้าหน้าที่บันทึกการตรวจสอบคดี 1 ปี ให้เจ้าหน้าที่บันทึกการตัดสิน

คดี 1 ปียี บุรุษรับใช้ 1 ถ้วย ค่าหมากพลู 1 สะแหล่ ค่าน้ำชา 1 สะแหล่ ที่เหลือก็เป็นของ
เจ้าทั้งสองก็แบ่งกันแต่โดยดีเถอะ

(หุ่่นซาเยอจี, 1980, น. 15)

จากจุดวิกฤติข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นจุดวิกฤติที่สำคัญอีกหนึ่งจุด เพราะหลังจากที่
ตัวละครหลักได้เจอกับปัญหาดังกล่าวทำให้ตัวละครได้รู้นิสัยของกันและกันอย่างถ่องแท้ และเห็นว่า
การหลอกลวงกันเองไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อตนเท่าทั้งสองร่วมมือกัน ทำให้ตัวละครจะแลดโต้และ
จะโหญ่ ร่วมมือกันเป็นอย่างดีตั้งแต่นั้นมา ด้วยเหตุนี้ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไปโดยเล่าถึงการร่วมมือ
กันของทั้งสองในการหลอกลวงผู้อื่น

ปรากฏจุดวิกฤติของเรื่องในตอนี่ 9 คือ ตอนที่ตัวละครจะแลดโต้กับตัวละครจะโหญ่ได้
ปลอมตัวเป็นซีปะขาวและหมอยาจนเป็นที่เลื่องลือว่ามีความแม่นยำ ถึงขนาดที่ว่าพระเจ้าแผ่นดินมี
คำสั่งให้รับตัวเข้าไปถวายงานในพระราชวัง ด้วยชื่อเสียงทำให้มีคนจากเมืองอื่นที่ต้องการทดสอบ
ความเก่งกาจของซีปะขาว จึงได้ทำให้ซีปะขาวทำนายเมล็ดที่อยู่ในฟัก ซึ่งเหตุการณ์นี้ได้สร้าง
ความวิตกให้กับจะแลดโต้อย่างมากเพราะความจริงแล้วเขาไม่ได้เป็นผู้มีญาณหยั่งรู้แต่อย่างใด ที่ผ่าน
มาเป็นเพียงอุบายที่สร้างขึ้นมาจากตนเองเท่านั้น ซึ่งจุดวิกฤติดังกล่าวมีอยู่ว่า

...ครั้งหนึ่งพระเจ้ากรุงหงสาวดีได้ยินชื่อเสียงของท่านซีปะขาวจะแลดโต้ จึงอยาก
ทดลองว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่ จึงหารือกับเหล่าขุนนางของตน และสั่งให้นำน้ำเต้าที่มีขนาด
ใหญ่มาหนึ่งลูกแล้วควักเมล็ดออกมาจนหมด จากนั้นนำน้ำเต้าลูกเล็ก ซึ่งด้านในฝังด้วย
เมล็ดน้ำเต้าหนึ่งเมล็ด แล้วนำแตงโมหนึ่งลูกซึ่งด้านในฝังเมล็ดแตงโมเข้าไปหนึ่งเมล็ด และ
ฟักหนึ่งลูกซึ่งด้านในฝังเมล็ดฟักเข้าไปหนึ่งเมล็ดเช่นกัน จากนั้นนำไปยัดในน้ำเต้าลูกใหญ่
และปิดอย่างมิดชิด เสร็จแล้วก็นำไปใส่หีบที่มีขนาดใหญ่ปิดด้วยกุญแจ ส่งไปพร้อมกับ
พระราชธิดา เพื่อถวายตัวและแก้แค้นเงินทองอีกจำนวนมาก พระเจ้ากรุงหงสาวดีทรง
กำชับกับขุนนางที่ติดตามขบวนเสด็จของพระราชธิดาว่า หากท่านซีปะขาวสามารถตอบ
คำถามได้ก็จะมอบทุกสิ่งให้แก่กรุงอังวะ แต่หากตอบไม่ได้ก็จะนำทุกสิ่งกลับมากองหงสาวดี
เมื่อถึงกรุงอังวะก็ต้องทำตามประเพณีที่ทูตพึงกระทำ คือต้องรอให้ครบ 7 วัน ถึงจะ
สามารถเข้าเฝ้ากษัตริย์กรุงอังวะได้ ขบวนเสด็จจึงพักที่ตำหนักทูตที่ทางอังวะจัดเตรียมไว้ให้
เหตุการณ์นี้ทำให้ท่านซีปะขาวจะแลดโต้วิตกกังวลอย่างมาก และพบกับสหายคนสนิท
จะโหญ่ ว่า

เห็นที่ครานี้คงต้องตายเป็นแน่ คราก่อนที่ข้าตอบได้เพราะสภาต้องซาช่วยข้าไว้แต่ ครานี้แม้แต่สภาต้องซาเองก็หาไม่รู้ได้ไม่ว่าในหีบนั้นคือสิ่งใด ข้าควรทำเช่นไรดี ะโหญ่จึงพูด พลอบใจสหายว่า

เจ้าอย่าเพิ่งคิดมากไปเสียก่อนเลย เรายังมีเวลาอีกตั้ง 7 วัน ระหว่างนี้เราค่อย ๆ มาหาทางออกกันก็น่าจะเป็นการดี ท่านจงดูสถานการณ์และตอบไปก่อน หากโชคช่วยแล้ว ทุกอย่างจะผ่านไปได้ด้วยดีเอง

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 47)

จากจุดวิกฤติข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นจุดวิกฤติที่สำคัญ เพราะเป็นจุดที่ตัวละครพบเจอกับปัญหาที่ต้องแก้ไขซึ่งถือว่าเป็นจุดวิกฤติที่สร้างความตื่นเต้น เร้าอารมณ์ของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

ปรากฏจุดวิกฤติของเรื่องในตอนี่ 14 คือ ตอนที่ตัวละคร “งะแลตโต” ยังไม่รู้ว่าตนเองโดนอดีตภรรยาของตนหลอกให้เสียทรัพย์สิน จึงตัดสินใจอุทิศตนสร้างกุศลปฏิบัติธรรม ซึ่งตอนนี้ถือว่าเป็นจุดวิกฤติของเรื่องเพราะตัวละคร “งะแลตโต” ไม่เคยเสียรู้ให้กับผู้ใดมาก่อนถือว่าเป็นคนที่มีปัญญาเฉลียวฉลาดเอาตัวรอดและเอาชนะผู้อื่นมาได้เสมอ แต่ครั้งนี้กลับแพ้ทางให้กับอดีตภรรยาของตนเองจนเศร้าโศกเสียใจเสียเงินทองจนตัดสินใจมุ่งหน้าปฏิบัติธรรมหวังจะละเว้นจากกรรมชั่วดังตัวบทที่ว่า

...เห็นที่ชาติที่แล้วข้าคงทำบุญมาน้อย หรือไม่ก็ทำบุญเพียงคนเดียวโดยไร้บริวาร เกิดมาชาตินี้ข้าจึงอาภัพนัก จึงต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวไร้คู่ครอง ข้าเสียใจเพราะเสียเมียรักที่แสนดีอย่างมะซอโฮย่งไป ซึ่งความเจ็บปวดเศร้าโศกนั้นยังไม่ทันจะจางหายบุญพาวาสนาส่งก็ได้พบรักครั้งใหม่ที่มีชะตาชีวิตเหมือนกันพอคิดจะเริ่มต้นชีวิตใหม่แค่นั้นเองคนรักใหม่นี้ก็หายสาบสูญไปอีกคน พอหันทีเผลอกับเรื่องรักใคร่เช่นนี้ต่อแต่นั้นไปข้าขออุทิศตนสร้างบุญกุศลจะถือศีลและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสืบต่อไปให้นานเท่านานเท่าที่ข้าจะทำได้

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 88)

จากจุดวิกฤติข้างต้นถือว่าเป็นจุดวิกฤติที่สำคัญ เพราะเป็นจุดที่นำไปสู่การจบเรื่อง จุดนี้ถือเป็นจุดพลิกผันที่พลิกไปมา เพราะตัวละครเสียรู้ให้กับอดีตภรรยาจนต้องเข้าวัดปฏิบัติธรรมจุดนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดพลิกผันจุดหนึ่งที่ตัวละครกลับใจจากการหลอกลวงผู้อื่นแล้วมากระทำความดี แต่ก็ยังมีจุดที่พลิกผันกว่าคือตัวละครรู้ความจริงว่าตนเองเสียรู้ให้ผู้อื่นจึงเกิดความโกรธแค้นขึ้น และตัดสินใจเลิกปฏิบัติธรรมวางแผนแก้แค้นต่อไป หลังจากนั้นจึงนำไปสู่จุดจบของเรื่องต่อไป

4. การคลี่คลายของเรื่อง

การคลี่คลายของเรื่อง คือ เรื่องราวในเนื้อเรื่องได้รับการเฉลยจนนำไปสู่จุดจบของเรื่อง ต่อเนื่องจากจุดวิกฤติทั้ง 4 ตอนข้างต้นจึงนำมาสู่การคลี่คลายจุดวิกฤติของเรื่องดังต่อไปนี้

จุดคลี่คลายของเรื่องที่ปรากฏในตอนที่ 1 คือ หลังจากที่ตัวละครสภาต้องซาได้สร้างความเดือดร้อนต่าง ๆ ให้กับครอบครัวของเสมียนสภา ทำให้เสมียนสภาและภรรยาอยากให้สภาต้องซาย้ายออกจากบ้านไป แต่ติดที่ว่าสภาต้องซาประกาศว่าตนจะไปก็ต่อเมื่อมีพระจันทร์ปรากฏพร้อมกันสองดวงเท่านั้น ซึ่งผู้แต่งก็ได้กำหนดให้จุดคลี่คลายของเรื่องนี้ คือ เสมียนสภาวิธีจัดการกับความเจ้าปัญญาของสภาต้องซาได้ ดังตัวบทที่ว่า

...คำคืนวันนั้นเป็นวันที่พระจันทร์เต็มดวงท้องฟ้าโปร่งใสในโถงน้ำมีเงาพระจันทร์สะท้อนอยู่ท่านเสมียนนึกขึ้นได้ก็รีบตะโกนเรียกสภาต้องซามาดูว่าวันนี้มีเดือนครบสองดวงในที่สุดสภาต้องซาก็ต้องยอมรับในสิ่งที่ตนเคยพูดไว้จึงยอมออกจากบ้านท่านเสมียน แต่ถึงอย่างนั้นสภาต้องซาก็ยังขอโอกาสกับท่านเสมียนว่า ขออยู่อีกสองเดือนได้หรือไม่แต่ท่านเสมียนไม่ได้รับปาก ขณะเดียวกันนั้นภรรยาท่านเสมียนที่กำลังโมโหอยู่ได้กล่าวขึ้นมาว่า

พ่อคุณ ข้าขอกราบเจ้าสามที่เถอะจงออกไปจากบ้านข้าเสียเถิด ข้าขอร้องละนะ”

ท้ายที่สุดสภาต้องซาจึงต้องจำใจกลับมาอยู่กับแม่ของตนที่บ้านดั้งเดิม

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 4)

จุดคลี่คลายของเรื่องที่ปรากฏในตอนที่ 3 คือ ตอนที่สภาต้องซาวิธีการรับมือกับเพื่อนเจ้าปัญญาของตนทั้งสอง และได้ใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาและเอาชนะเพื่อนทั้งสองได้อีกครั้งดังตัวบทที่ว่า

...ตั้งแต่เล็กจนโตสภาต้องซาก็เอาชนะงะแลดโต่กับงะโหญ่ ด้วยไหวพริบและความฉลาดที่เหนือกว่ามาโดยตลอด มาบัดนี้ก็เช่นกันทั้งสองต้องจำใจทำตามที่สภาต้องซาตัดสินใจเพราะกลัวเรื่องจะบานปลาย ท้ายที่สุดจึงนำเงินที่เหลือมาแบ่งกันและกลับไปยังบ้านเกิดของตนอย่างเศร้าใจ

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 15)

จุดคลี่คลายของเรื่องที่ปรากฏในตอนี่ 9 คือ ตอนที่ฝ่ายของงะแลตโตทราบจำนวนเมล็ดที่อยู่ในฝัก ทำให้สามารถตอบคำถามของเหล่าทหารของกรุงหงสาวดีได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ทำให้รอดพ้นจากการถูกจับได้ว่าเป็นผู้หลอกลวงและไม่ใช่ชีปะขาวจริง ทั้งยังได้รับรางวัลมากมายจากเหตุการณ์ครั้งนี้ด้วย ตัวบทที่กล่าวถึงเรื่องนี้มีดังนี้

...วันหนึ่งเหล่าทหารจากกรุงหงสาวดี คิดว่าไม่มีผู้ใดในกรุงอังวะเข้าใจภาษาของตน จึงพูดคุยกันว่า

พวกท่านว่าไหม ชีปะขาวท่านนี้ไม่ว่าจะมีญาณทิพย์ถึงเพียงไร ก็ไม่อาจรู้ว่าสิ่งที่อยู่ด้านในหีบของเราที่มีความซับซ้อนถึงเพียงนี้ได้ดอก เพราะด้านในมีทั้งน้ำเต้า แดงโม และฝัก ที่ยัดเข้าไปในน้ำเต้าลูกใหญ่อีก มีหน้าซำด้านในของแต่ละลูกยังถูกฝังเมล็ดของพืชแต่ละชนิดนั้นเข้าไปอีกหนึ่งเมล็ดด้วย อย่างไรก็ตามเสียครานี้พวกเมียนมาคงตอบไม่ได้เป็นแน่แท้ ต้องเป็นฝ่ายแพ้แก่พวกเราอย่างแน่นอน” ส่วนบ่าวรับใช้ของสกาต้องซาที่แฝงตัวเข้าไปเมื่อได้ทราบเรื่องทั้งหมดแล้วจึงรีบไปบอกงะโหล่ จากนั้นงะโหล่ก็ได้ไปบอกชีปะขาวงะแลตโตอีกต่อหนึ่ง เมื่อครบกำหนด 7 วัน ท่านชีปะขาวงะแลตโตก็ได้เข้าเฝ้าพระเจ้ากรุงอังวะพร้อมกับทูตจากกรุงหงสาวดี ซึ่งท่านชีปะขาวงะแลตโตก็สามารถทำนายได้ว่า

ด้านในหีบมีน้ำเต้าขนาดใหญ่ ซึ่งในน้ำเต้าใหญ่มิมีน้ำเต้าเล็ก แดงโม และฝักอย่างละหนึ่งลูก ซึ่งด้านในของลูกพืชผลเล็กเหล่านั้น ยังมีเมล็ดฝังเข้าไปอีกอย่างละหนึ่งเมล็ด หากไม่เชื่อที่ข้าทำนายก็จงเปิดหีบออกมาดูเถิด” พระเจ้ากรุงอังวะจึงให้ทหารของตนเปิดหีบดังกล่าว และเป็นไปตามที่ท่านชีปะขาวทำนายทุกประการว่าในหีบมีน้ำเต้าลูกใหญ่เมื่อเปิดออกก็เห็นน้ำเต้าลูกเล็ก ต่อมาก็เห็นแดงโม และฝักตามลำดับ จากนั้นพื่อน้ำเต้าออกมาก็เจอเมล็ดน้ำเต้าอยู่ด้านในหนึ่งเมล็ด เมื่อผ่าแดงโมก็เห็นเมล็ดแดงโมอยู่ด้านในแดงโมหนึ่งเมล็ด และเมื่อผ่าฝักก็เจอเมล็ดฝักอยู่ด้านในหนึ่งเมล็ดตามคำทำนาย การทำนายในครั้งนี้ทำให้เหล่าขุนนางที่อยู่ในท้องพระโรงต่างชื่นชมที่ท่านชีปะขาวทำนายได้อย่างแม่นยำ ยิ่งไปกว่านั้นทูตที่มาจากหงสาวดีก็ได้ชื่นชมว่าท่านชีปะขาวงะแลตโตทำนายได้แม่นยำสมคำล่ำลือจริง ๆ และถวายแก้วแหวนเงินทอง พร้อมด้วยองค์หญิงจากหงสาวดีให้เป็นพระสนมแห่งกรุงอังวะเพื่อสร้างสัมพันธไมตรีอันดีงามต่อกันระหว่างสองราชอาณาจักร

เหตุการณ์นี้ทำให้พระเจ้ากรุงอังวะชื่นชมท่านซีปะชาว และได้มอบรางวัลให้อย่างมากมาย พระองค์ชื่นชมอย่างไม่ขาดปากที่ซีปะชาวสามารถทำให้กรุงอังวะได้รับชัยชนะในครั้งนี้ ส่วนท่านซีปะชาวจะแลตโตก็ได้้นำของรางวัลที่ได้รับอย่างมากมายกลับไปยังที่พำนักของตน

(หุนซาเยอจี, 1980, น. 48)

จุดคลี่คลายของเรื่องที่ปรากฏในตอนี่ 14 คือ ตอนที่ตัวละคร “งะแลตโต” ได้รู้ว่ตนเองถูกหลอกจนเกิดความโกรธแค้นจึงคิดหาวิธีวางแผนเพื่อจะไปเอาคืนอีกครั้ง เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นการคลี่คลายเรื่องราวที่ตัวละครงะแลตโตได้ทราบความจริงว่าเสียรู้ให้กับอติภรรยา และการคิดกลับไปแก้แค้นนี้จึงนำไปสู่การจบเรื่องต่อไป

...หลายวันผ่านไปงะใหญ่ได้ข่าวว่ามะตุดยังไม่ตายและทุกอย่างเป็นแผนของมะข่าจี จึงนึกเจ็บใจที่สหายของตนผู้ถือว่าเป็นคนฉลาดและเจ้าเล่ห์และไม่เคยแพ้ทางให้ผู้ใดมาก่อน แต่มาครานี้กลับเสียรู้ให้มะข่าจีได้จากนั้นจึงตัดสินใจนำเรื่องนี้ไปบอกกับงะแลตโตที่ถือศีลปฏิบัติธรรมอยู่ในวัดและเล่าเรื่องราวทุกอย่างให้ฟัง

(หุนซาเยอจี, 1980, น. 88)

5. การจบเรื่อง

การจบเรื่อง ผู้แต่งใช้การจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดคือการจบแบบปลายเปิด ผู้อ่านสามารถคิดต่อยอดจินตนาการต่อไปได้ ดังตัวบทที่ว่า

...ทั้งสองจึงโกรธแค้นอย่างมากและตัดสินใจวางแผนจะเอาคืนมะข่าจี พวกเขาทั้งสองวางแผนกันเสร็จแล้วก็มุ่งตรงไปยังเมืองพะสิมอย่างไม่มีรีรอ โดยหวังแต่เพียงว่าต้องไปล้างแค้นมะข่าจีให้จงได้

(หุนซาเยอจี, 1980, น. 88)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้การปิดเรื่องโดยการจบแบบทิ้งไว้ให้คิด หรือให้ผู้อ่านจินตนาการต่อยอดต่อไป เพราะผู้แต่งไม่ได้เฉลยในท้ายที่สุดว่าความแค้นที่เกิดขึ้นระหว่างงะแลตโตกับมะข่าจีจะจบลงอย่างไร ซึ่งผู้แต่งกล่าวเพียงว่า “โดยหวังแต่เพียงว่าต้องไปล้างแค้นมะข่า

จิให้จงได้...” ดังนั้นแล้วผู้อ่านจึงสามารถคิดต่อได้ว่าการแก้แค้นในครั้งนี้จะเป็นอย่างไรต่อไป ทั้งสองอาจจะแก้แค้นกันไปมาดังเดิม หรืออาจจะยุติความแค้นลงก็จะขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้อ่านต่อไป

การเรียงลำดับเหตุการณ์ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาทองชาของประเทศเมียนมานั้น พบว่ามีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายเหตุการณ์ที่ตัวละครหลักกำลังเผชิญกับปัญหา มีการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทินชีวิตคือการเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ มีจุดวิกฤติของเรื่องในตอนที่ 1 ตอนที่ 3 ตอนที่ 9 และตอนที่ 14 มีจุดคลี่คลายของเรื่องสอดคล้องกับจุดวิกฤติ จากนั้นจึงนำไปสู่จุดจบของเรื่อง ที่ตัวละครหลักตั้งใจจะไปแก้แค้นอดีตภรรยาของตน จากที่กล่าวไปข้างต้นพบว่าผู้แต่งมีการนำเสนอเรื่องราวผ่านองค์ประกอบด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์เนื้อเรื่องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

การสร้างตัวละคร

การสร้างตัวละครในนิทานเรื่องสกาทองชา ของ หุ่นซาเยอูจิ แบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่ ประเภทของตัวละคร และการนำเสนอตัวละคร ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของตัวละคร

ในนิทานเรื่อง สกาทองชา มีตัวละคร 2 ประเภท ได้แก่ ตัวละครหลัก และ ตัวละครรอง ซึ่งตัวละครหลักประกอบไปด้วยสกาทองชา งะแลตโต และงะโหญ่ เพราะถือว่าเป็นตัวละครสำคัญที่ทำให้เรื่องดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ นอกจากนี้ยังมีตัวละครรองเข้ามามีบทบาทเป็นบางตอนในเรื่องซึ่งตัวละครดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นตัวละครที่ช่วยส่งเสริมให้ตัวละครหลักได้แสดงความสามารถและสร้างสีสัน สร้างความสนุกสนานให้กับเนื้อเรื่อง ทั้งนี้ตัวละครหลักทุกตัวละครล้วนมีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญา มีไหวพริบ ฉลาดแกมโกง ประเภทของตัวละครในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาทองชามี 2 ประเภท ได้แก่ ตัวละครหลักและตัวละครรอง ดังต่อไปนี้

1.1 ตัวละครหลัก

ตัวละครหลัก คือ ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องและเป็นตัวละครที่ดำเนินเรื่องไปตั้งแต่ต้นจนจบ ในนิทานเรื่องสกาทองชามีตัวละครหลักที่มีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง ดังต่อไปนี้

สกาทองชา

สกาทองชาเป็นหนึ่งในตัวละครหลักที่ผู้แต่งกำหนดให้มีบทบาทสำคัญตั้งแต่ต้นเรื่อง และได้เล่าประวัติของสกาทองชาตั้งแต่เล็กจนเติบโตมีหน้าที่การงานที่ดี ทั้งนี้ผู้แต่งยังกำหนดให้ตัวละครสกาทองชาเป็นตัวแทนของผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดมีไหวพริบและมีความเจ้าเล่ห์ ใช้ความสามารถของตนสร้างฐานะและสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้ ตัวละครสกาทองชามีลักษณะนิสัยฉลาดแกมโกง มีปัญญาที่สามารถเอาตัวรอดได้ ตัวละครนี้แต่เดิมเป็นเพียงลูกแม่ค้าขายขนม

จากนั้นก็ไปอาศัยอยู่รับใช้เสมียนสภาแต่ก็ได้ไปสร้างความเดือดร้อนจนต้องกลับมาอยู่บ้านของตนเอง ต่อมาก็ได้ไปขออาศัยอยู่ที่วัดเพื่อเรียนหนังสือทำให้ได้เจอ “งะแลตโต่” และ “งะโหญ่” ตัวละครหลักอีกสองตัวละคร หลังจากนั้นเมื่อเติบโตขึ้นก็ได้เข้าไปรับราชการอยู่ในพระราชวังมียศฐาบรรดาศักดิ์มีชีวิตที่ดี ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครสภาต้องซาที่ปรากฏในเรื่อง มีดังต้วบที่ว่า

...วันหนึ่งท่านเสมียนได้เรียกสภาต้องซามาหาและพูดว่า

เจ้ามันดี๊ เป็นคนว่ายาก เกียงเก่ง หาคำพูดต่าง ๆ นานามาเกียง ตอนที่แม่เจ้านำมาฝากกับข้าก็บอกว่าจะฝากแค่สองเดือนแต่ตอนนี้เจ้าอยู่บ้านเข้ามาสองปีแล้ว ข้าไม่ต้องการให้เจ้าอยู่บ้านซ้ำอีกต่อไป เจ้าจงกลับบ้านเจ้าไปเสียเถิด” เมื่อสภาต้องซาได้ยินจึงตอบท่านเสมียนว่า

ที่กระผมเคยพูดไว้ว่าจะอยู่จนครบสองเดือนนั้น ความหมายที่กระผมพูดคือกระผมจะยอมไปก็ต่อเมื่อกระผมจะได้เห็นเดือนบนท้องฟ้ามีสองดวง กระผมถึงจะกลับบ้านขอรับ

(ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 2)

จากต้วบที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครกล่าวถึงนิสัยของสภาต้องซาว่าเป็นเด็กที่ดื้อรั้นสรรหาคำพูดมาแก้ตัวเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากความผิด นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้กล่าวถึงสภาต้องซาเมื่อเติบโตจนได้ทำงานมียศใหญ่โตเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมดังต้วบที่ว่า

...จากนั้นทั้งสองได้เข้ามาว่า เพื่อนสมัยเรียนของตนนามว่าสภาต้องซาบัดนี้ได้ดิบได้ดีเป็นถึงผู้พิพากษาอยู่ที่กรุงอังวะ ทั้งสองได้ตัดสินใจว่าจะไปขอให้สภาต้องซาช่วยตัดสินเรื่องนี้

(ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 2)

งะแลตโต่

งะแลตโต่เป็นหนึ่งในตัวละครหลักของเรื่องที่มีนิสัยฉลาดแกมโกง เจ้าปัญญาและไหวพริบดีแต่แฝงไปด้วยความเจ้าเล่ห์ แต่เดิมเป็นเด็กที่อาศัยและรับใช้พระสงฆ์อยู่ในวัด และเมื่อโตขึ้นก็ได้ใช้ความสามารถ ใช้ปัญญาของตนไปโกหกหลอกลวงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นจากนั้นจึงได้พบกับ “มะข่าจี” และได้ตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันซึ่งทั้งคู่ก็ยังคงใช้ความเจ้าปัญญาและความเจ้าเล่ห์หลอกลวงผู้อื่นอยู่เสมอมา ผู้แต่งได้กำหนดบทบาทให้ งะแลตโต่ เป็นผู้ที่มีความฉลาด มีปัญญา

เอาตัวรอดและสามารถใช้ปัญญาเอาเปรียบคนอื่นได้สำเร็จ ซึ่งเป็นการใช้สติปัญญาไปในทางที่ผิดชีวิต จึงไม่เกิดความเจริญก้าวหน้าเท่ากับสกาต้องซา นอกจากนั้นแล้วผู้แต่งยังกำหนดให้เรื่องราวของ งะแลตโต เหมือนกับสุภาชิตที่ว่าทำอะไรได้อย่างนั้น เพราะตอนท้ายเรื่อง งะแลตโต เป็นผู้ที่พลาด จึงโดนหลอกให้เสียทรัพย์สินและเสียใจ ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครงะแลตโตที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

...พอทั้งสองถึงบ้านสกาต้องซาแล้ว สกาต้องซาก็ได้ต้อนรับเพื่อนสมัยเรียนเป็นอย่างดี เขาเองก็รู้นิสัยเพื่อนทั้งสองของตนว่ามีนิสัยเกล่อน ปลิ้นปล้อน เจ้าเล่ห์เพทุบาย ฉลาดแกมโกง พุดเก่ง และเลี้ยงชีพด้วยการเที่ยวเร่หลอกหลวงชาวบ้านเขาไปทั่ว

(หุุ่นชาเยอูจี, 1980, น. 13)

จากตัวบทที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละครดังกล่าวมีอุปนิสัยเจ้าเล่ห์ มีความฉลาดแกมโกง และทำอาชีพทุจริตคือเดินทางหลอกหลวงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาด้วยความมิชอบ ทำให้ชีวิตต้องจมอยู่ที่เดิมไม่มีความสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

งะโหญ่

งะโหญ่เป็นตัวละครหลักอีกหนึ่งตัวละครที่มีความฉลาด มีไหวพริบ แต่มีนิสัยเจ้าเล่ห์ ร่วมมือกับตัวละครงะแลตโตในการหลอกหลวงผู้อื่นเพื่อเอาทรัพย์สิน โดยการวางแผนในรูปแบบต่าง ๆ แม้ตัวละครนี้จะเป็ตัวละครที่มีความฉลาด มีความสามารถ มีความคิดที่ดีเลิศ แต่ชีวิตก็ไม่ได้มี ความเจริญก้าวหน้าแต่อย่างใดเพราะการไปหลอกเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยมิชอบจึงทำให้ชีวิตไม่พบเจอกับความสุขสงบเหมือนกับสกาต้องซา ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครงะโหญ่ เป็นตัวแทนของผู้ที่มีปัญญามีความฉลาดแต่ใช้ความสามารถของตนไปในทางที่ผิดด้วยความหลงผิดหรือความโลภของตนก็ตาม ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครงะโหญ่ที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

...เมื่องะแลตโตได้ฟังที่ทั้งสี่คนเล่าจนจบ ก็ได้พิจารณาว่า ตั้งแต่ได้เงินมานี้ระหว่างทางงะโหญ่ก็ได้สร้างเรื่องหลอกตนด้วยความเจ้าเล่ห์เพทุบายตลอดทาง ครานี้ก็คงเป็นดังเช่น ทุกครั้ง

(หุุ่นชาเยอูจี, 1980, น. 11)

จากตัวบทที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละครดังกล่าวมีอุปนิสัยเจ้าเล่ห์ โทกหกหลอกลวง แม้กระทั่งเพื่อนของตนเอง ทำให้ไม่ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อน หรือกล่าวได้ว่าต่างฝ่ายไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพราะต่างก็รู้นิสัยของกันดีกว่าแต่ละคนนั้นมีเล่ห์เหลี่ยมมาก ไว้วางใจเชื่อใจไม่ได้

1.2 ตัวละครรอง

ตัวละครรอง คือตัวละครอื่น ๆ ที่เข้ามามีบทบาทส่งเสริมให้เนื้อเรื่องมีความสนุกสนาน น่าสนใจ ซึ่งตัวละครดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

มะข่าจี

มะข่าจีเป็นตัวละครที่เข้ามามีบทบาทช่วยส่งเสริมให้เนื้อเรื่องเกิดความน่าสนใจ และสนุกสนานมากขึ้น ซึ่งตัวละครดังกล่าวนี้มีนิสัยเจ้าเล่ห์ดังเช่นตัวละครหลัก ด้วยความฉลาด และ เป็นคนที่พูดจาดีช่างพูดจาทำให้มะข่าจีมีอาชีพหลักคือการหลอกเอาเงินของชายต่างถิ่น นอกจากนี้แล้วเธอยังได้ไปรับหญิงสาวอีกคนมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมและให้บุตรบุญธรรมนั้น ช่วยหลอกลวงเงินของชายต่างถิ่นมาให้เธอด้วย ต่อมาเมื่อได้พบกับงะแลดโตและงะโหล่งก็ได้ร่วมมือกันหลอกลวงชาวบ้านเพื่อเอาทรัพย์สินด้วยแผนการและกลโกงต่าง ๆ ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละคร มะข่าจีที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

...ข้าได้ข่าวมาว่าที่เมืองมินฉานนี้ มีสองแม่ลูกที่ชื่อมะข่าจีและมะเจอู้มักจะพูดจาฉ้อเลาะหวานล้อมบุรุษเพศชายให้ติดกับดัก แล้วก็หลอกเอาเงิน

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 21)

มะเจอู้

มะเจอู้เป็นตัวละครที่เข้ามามีบทบาทช่วยส่งเสริมให้เนื้อเรื่องเกิดความน่าสนใจและสนุกสนานมากขึ้น มะเจอู้เป็นบุตรบุญธรรมของมะข่าจีเธอยอมทำตามคำสั่งของมะข่าจีมาโดยตลอด ด้วยการสั่งสอนและการปลูกฝังแบบไม่ถูกต้อง ทำให้มะเจอู้ต้องเติบโตมากับการโกหกหลอกลวงผู้อื่น เพื่อหาทรัพย์สินมาให้ครอบครัวตนเอง ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครมะเจอู้ที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

...แม่มะข่าจีกับมะเจอู้ เราสองแม่ลูกขึ้นชื่อว่าเป็นหญิงที่ฉลาดที่สุดในเมืองมินฉานไม่ว่าใครที่เหนที่ผู้คนลือกันว่าฉลาดมีไหวพริบมากเพียงใด ก็ต้องพ่ายแพ้ให้กับเราสองแม่ลูก คนอื่นฉลาดเท่ากับเราสองคนนอนหลับไหลเพียงแค่นั้น

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 21)

2. การนำเสนอตัวละคร

ผู้แต่งมีการนำเสนอตัวละครทางตรง คือ การที่ผู้แต่งได้บอกเล่าถึงบุคลิกลักษณะนิสัยและความคิดของตัวละครอย่างชัดเจน ซึ่งการนำเสนอตัวละครให้รู้จักโดยผู้เล่า คือ การที่ผู้แต่งกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้งและบรรยายให้ผู้อ่านทราบอย่างละเอียด ดังที่ผู้แต่งได้บรรยายลักษณะนิสัยของตัวละคร “งะแลตโต” และ “มะข่าจีกับมะเจ้อ” ว่า

...ส่วนงะแลตโตเมื่อทำธุระส่วนตัวเรียบร้อยแล้วเขาก็กลับไม่พบงะโหญ่จึงรู้ได้ทันทีว่างะโหญ่คงหนีไปอีกแล้ว ด้วยความฉลาดก็คิดว่าคงหนีหายไปได้ไม่ไกลมาจากบริเวณนี้

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 9)

...ต่อมาวันหนึ่งมีสุภาพสตรีนามว่า มะข่าจี นางเป็นหญิงสาวปากคลองเมืองมินฉ่าน นางมาพร้อมกับหญิงสาวอีกคนนามว่า มะเจ้อ มะข่าจีซื้อตัวหญิงสาวมาจากทางเหนือของแม่น้ำอิรวดี ด้วยเงิน 3 ปีสา นางซื้อมาเลี้ยงดูเป็นบุตรบุญธรรมเพื่อใช้งาน มะเจ้อมีหน้าตาคนสวยเป็นที่ต้องตาต้องใจของชายที่ได้พบเห็น อีกทั้งยังมีรูปร่างดี กิริยาที่อ่อนหวานน่าเอ็นดู แม้มะเจ้อจะเป็นหญิงสาวที่ดงามแต่กลับไร้ซึ่งปัญญาก็ยอมทำให้เธอยอมเชื่อและทำตามทุกอย่างที่มารดาของเธอสั่งแม้เรื่องนั้นจะเป็นเรื่องที่ไม่ดีก็ตาม บ่อยครั้งที่มะข่าจีมักจะหลอกล่อชายที่มีฐานะดีมาให้ลูกสาวบุญธรรมของเธอ และสั่งให้มะเจ้อแต่งองค์ทรงเครื่องให้สวยงาม เพื่อคอยเอาอกเอาใจบรรณนิบัติชายเหล่านั้น และในตอนท้ายเธอก็จะให้ลูกสาวบุญธรรมไปหลอกเอาเงินจากชายพวกนั้นมาให้เธอ สองแม่ลูกเลี้ยงชีพด้วยวิธีนี้ตลอดมา จึงทำให้มีเรื่องราวเล่าลือที่ไม่ดีเยี่ยงนี้ในเมืองมินฉ่านอยู่ตลอด ลูกผู้ดีมีปัญญามากไม่มีใครมาคบหาสมาคมกับพวกนางทั้งสองนอกจากผู้คนที่มะข่าจีพยายามไปตีสนิทแล้วหามาให้ลูกสาว เช่น พ่อค่านายเรือที่มาจากถิ่นอื่น ซึ่งไม่รู้เรื่องราวของสองแม่ลูกว่ามีพฤติกรรมเช่นไร

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 21)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้มีการบรรยายถึงบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้ง โดยบรรยายให้ผู้อ่านได้ทราบถึงภูมิหลังความเป็นมาของตัวละครแต่ละตัวได้อย่างชัดเจน ซึ่งการรู้จักตัวละครผ่านผู้เล่าเรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้นเพราะทราบถึงลักษณะและความเป็นมาของตัวละครอย่างละเอียดแล้ว

การสร้างตัวละครในนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่นซาเยอจีมีการสร้างตัวละครประเภทตัวละครหลักที่มีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง และมีการสร้างตัวละครรองให้เข้ามา มีบทบาทสร้างสีสัน สร้างความสนุกสนานให้กับเนื้อเรื่อง และมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ตัวละครหลักได้แสดงความสามารถด้านความเฉลียวฉลาด ทั้งนี้ผู้แต่งยังมีการนำเสนอตัวละครทางตรงคือกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้บรรยายถึงบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นมาของตัวละครอย่างชัดเจน

การสร้างฉาก

ฉาก คือ สถานที่ เวลา หรือสถานการณ์ที่ตัวละครกำลังเผชิญอยู่ในเรื่องถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของวรรณกรรมอย่างหนึ่ง เพราะฉากจะเป็นส่วนที่สร้างจินตนาการให้กับผู้อ่านทำให้ผู้อ่านเข้าถึงเนื้อหาและมีอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อเรื่องด้วย นอกจากนี้ฉากยังมีความสำคัญอีกประการหนึ่งคือทำหน้าที่สะท้อนสภาพสังคมที่ผู้แตงนำมาเขียนไว้ในเนื้อเรื่องด้วย ในนิทานเรื่องสกาตองซา ผู้แต่งใช้ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมของประเทศเมียนมาในอดีต ซึ่งพบการสร้างฉากที่สมจริงโดยฉากที่ปรากฏเป็นสถานที่ที่มีอยู่ในประเทศเมียนมา เช่น เมืองอังวะ เมืองมินฉ่าน แม่น้ำอิรวดี เจดีย์ชเวดากอง เป็นต้น ดังตัวอย่างที่มีการกล่าวถึงแม่น้ำอิรวดีตอนหนึ่งว่า

...ครั้งหนึ่งในช่วงฤดูฝน เกิดเหตุฝนตกหนักติดกันหลายวันจึงทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำอิรวดีล้นเข้ามาในตัวเมืองอังวะ สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านเป็นอย่างมาก เรื่องนี้ทราบไปถึงพระเจ้ากรุงอังวะด้วยพระองค์มีพระเมตตากรุณาต่อประชาชน พระองค์จึงได้เรียกอำมาตย์สกาตองซามาเข้าพบพร้อมกับมีพระราชโองการออกคำสั่งว่าด้วยการป้องกันมิให้น้ำล้นตลิ่งเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

(หุ่นซาเยอจี, 1980, น. 17-18)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้สร้างฉากจากสถานที่จริงที่มีปรากฏอยู่ในประเทศเมียนมา ได้แก่ แม่น้ำอิรวดี แม่น้ำสายสำคัญในประเทศเมียนมา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ และสภาพแวดล้อมในประเทศเมียนมา นอกจากนี้ฉากดังกล่าวยังเป็นหนึ่งในฉากที่ตัวละครหลัก “สกาตองซา” ได้แสดงไหวพริบของตนเอง ดังตัวบทที่ว่า

...เมื่อประกาศพระราชโองการเสร็จแล้ว อำมาตย์สภาต้องซาจึงกลับเข้าวัง แล้วถัดไปอีกวันหนึ่งระดับน้ำของแม่น้ำอิรวดีเพิ่มมากขึ้นถึงสี่นิ้ว พระเจ้ากรุงอังวะ จึงเรียกตัวอำมาตย์สภาต้องซามาเฝ้าอีกครั้งและตรัสถามว่า

“เหตุใดน้ำจึงไม่ลดแต่กลับเพิ่มมากขึ้นเล่า”

ขอเดชะพระอาณานิพนเกล้า เนื่องจากกระหม่อมมีความกังวลว่าแม่น้ำอิรวดี อาจจะต้องรับไม่ยอมเชื่อฟังพระราชโองการของพระองค์ กระหม่อมจึงใช้หาพยาบาลแม่น้ำ ไปหลายทีเป็นการสั่งสอนล่วงหน้าพะยะค่ะ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แม่น้ำบวมและทำให้ระดับน้ำ เพิ่มขึ้น รอสักวันเกิดพะยะค่ะเมื่อแม่น้ำทั้งหลายหายบวมแล้ว ระดับน้ำจะลดลงเอง พะยะค่ะ

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 18)

และฉากสำคัญอีกหนึ่งฉากที่ผู้แต่งได้สร้างมาจากสถานที่จริงที่มีปรากฏในประเทศเมียนมา คือ เมืองมินฉ่าน ตัวบทที่กล่าวถึงเมืองมินฉ่านมีดังนี้ว่า

...วันหนึ่งงะแลดโต่และงะโหญ่ได้เดินทางมาถึงเมืองมินฉ่าน และได้ข่าวของมะชาจี และมะเจอู๋ งะแลดโต่จึงพูดกับงะโหญ่ว่า

ข้าได้ข่าวมาว่าที่เมืองมินฉ่านนี้ มีสองแม่ลูกที่ชื่อมะชาจีและมะเจอู๋มักจะพูดจา ฉอเลาะหวานล้อมบุรุษเพศชายให้ติดกับดักแล้วก็หลอกเอาเงิน อย่างไรก็ตามพวกเรา สองคนควรใช้สติปัญญาและเล่ห์เหลี่ยมอันเป็นเลิศของเราไปหลอกสองแม่ลูกคู่นั้น ดีหรือไม่ ดีไม่ดีพวกเราอาจจะได้ทั้งตัวและทั้งเงินก็เป็นได้ ซึ่งมันอาจจะทำให้เราสบายไป ตลอดเลยก็ได้ล่ะ

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 21)

จากตัวบทข้างต้นผู้แต่งได้ใช้ฉากเมืองมินฉ่าน ซึ่งฉากดังกล่าวมีความสำคัญคือ เป็นจุดที่ ตัวละคร “งะแลดโต่” และ “งะโหญ่” ได้พบกับตัวละครรองอีกสองตัวละคร ได้แก่ “มะชาจี” และ “มะเจอู๋” ที่อาศัยอยู่ในเมืองมินฉ่าน เมื่อทั้งสองคนได้พบกันต่างฝ่ายต่างตั้งใจที่จะหลอกหลวงกันจนใน ที่สุดก็ได้ตกลงใช้ชีวิตร่วมกัน ด้วยความเป็นคนที่มีความเจ้าเล่ห์ หลอกหลวงผู้อื่นเป็นอาชีพกันทุกคน ทั้งสี่จึงร่วมมือกันหลอกหลวงผู้อื่น จนกระทั่งในท้ายที่สุดต่างฝ่ายต่างทรยศกันเอง จึงเกิดการเอาคืนกัน

ไปมาไม่จบสิ้น ฉากเมืองมินฉ่านจึงถือเป็นฉากสำคัญที่เป็นส่วนทำให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไปได้อย่าง น่าสนใจ

การสร้างฉากในนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่นซาเยอจี มีการสร้างฉากสมจริงอันเป็นส่วน ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริงมากขึ้น เพราะผู้แต่งได้เลือกใช้ฉากที่เป็นสถานที่จริงที่มีปรากฏอยู่ใน ประเทศเมียนมา นอกจากทำให้เนื้อเรื่องสมจริงมากขึ้นแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพมากขึ้นเพราะ ผู้อ่านที่เป็นคนในพื้นที่ย่อมรู้จักสถานที่เหล่านั้นเป็นอย่างดี เมื่ออ่านนิทานก็ทำให้จินตนาการถึงสถานที่ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี

ทักษะของผู้แต่ง

ทักษะของผู้แต่ง คือ แนวคิดสำคัญของเรื่องที่คุณแต่งสอดแทรกลงไปในเรื่อง โดยมุ่งหวัง ให้ ผู้อ่านทราบและได้รับคติสอนใจ ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่นซาเยอจี มี การนำเสนอทักษะของผู้แต่งผ่านการกระทำของตัวละคร มีดังต่อไปนี้

1. ความซื่อสัตย์

ผู้แต่งได้ให้ทักษะเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนว่าการเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ยอมดีกว่า การเป็นผู้ที่คดโกง โดยกำหนดให้ตัวละครหลักที่มีนิสัยเจ้าเล่ห์และทำอาชีพเกี่ยวกับการโกหก หลอกลวงผู้อื่นสำนึกถึงสิ่งที่ตนได้กระทำว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ดังตัวบทที่ว่า

...ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความสุขไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิตดังเช่น ซาดกเรื่อง อรรถกถาเสรีวาณิชชาดกพระเวทที่เสวยชาติ เป็นพ่อค้าเร่มีนามว่าเสรีวาณิชชชะ (เสรีวาณิช) พระผู้มีพระภาคเจ้าเสวยชาติเป็นพ่อค้าเร่ มีนามว่าธรรมิก ทั้งสองมีอาชีพเป็นพ่อค้าเร่เหมือนกันครั้งเมื่อซื้อขนทองจากสองยายหลาน พระเวทที่รู้สึกแค้นใจว่าเป็นขันทองแต่เพราะตนมีจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์ จึงทำให้พลาดที่จะได้ ครอบครองขันทอง ส่วนพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นคนซื่อสัตย์ มีความดีจึงได้ครอบครองขันทองนั้น

(หุ่นซาเยอจี, 1980, น. 49)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้สอดแทรกแนวคิดเรื่องของการเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ผ่านบทสนทนาของตัวละครหลัก จากประโยคที่ว่า “ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความสุขไม่ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิต” แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้แต่ง ต้องการให้ข้อคิดแก่ผู้อ่านว่าการเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมได้รับความสุขซึ่งต่างจากผู้ที่มีนิสัยคดโกง ทั้งนี้ยังมีการยกตัวอย่างชาดกมาประกอบเพื่อให้แนวคิดดังกล่าวมีความหนักแน่นมากยิ่งขึ้น

2. บาปบุญคุณโทษ

ผู้แต่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ โดยให้นำเสนอทัศนะดังกล่าวผ่านบทสนทนาของตัวละครให้ตัวละครสำนึกได้ว่าบาปบุญคุณโทษเป็นอย่างไร ดังตัวบทตอนหนึ่งที่ว่า

...ข้าเห็นด้วยกับเจ้าทุกข้อที่กล่าวมา คนที่คิดไม่ซื่อล้วนแล้วแต่ต้องแพภัยตนเอง เช่นเรื่องพกชาดกซึ่งเป็นชาดกกว่าด้วยบาปกรรมของผู้ฉลาดแกมโกง

(หุวันชาเยอูจี, 1980, น. 50)

จากตัวบทข้างต้นผู้แต่งต้องการให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ โดยกล่าวถึงเรื่องของบาปกรรมจากกระทำของตนเอง ซึ่งเนื้อความข้างต้นผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครสำนึกถึงบาปกรรมในการกระทำของตนเองว่าผู้ที่คิดไม่ซื่อหรือกล่าวได้ว่าเป็นคนฉลาดแกมโกงนั้นย่อมได้รับผลกระทบในสิ่งที่ตนเองได้กระทำ นอกจากนี้ยังมีเนื้อความที่กล่าวถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ ดังตัวบทที่ว่า

...สหายข้างแฉดโตเอ๋ย..เจ้ากับข้า มีดวงหนูนนำซึ่งกันและกัน จึงสามารถร่วมมือกันหลอกลวงคดโกงชาวบ้านได้ ไม่เคยกลัวเรื่องบาปบุญคุณโทษ ความเลวเสมอกันจึงอยู่ร่วมกันมาจนบัดนี้ เราทั้งสองมีนิสัยเหมือนกัน หากวันใดไม่ได้โกงชาวบ้านก็หาได้เป็นสุขไม่ ข้าย่อมรู้ดีว่าสิ่งที่เราทั้งสองกระทำนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อภพชาติหน้า ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏกันต่อไปอีก

(หุวันชาเยอูจี, 1980, น. 50)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครสำนึกถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ และยังได้สอดแทรกแนวคิดทางพระพุทธศาสนา ดังเนื้อความที่ว่า “ข้าย่อมรู้ดีว่าสิ่งที่เราทั้งสองกระทำนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อภพชาติหน้า ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏกันต่อไปอีก” เนื้อความดังกล่าวเป็นการให้ข้อคิดทางพระพุทธศาสนาว่าผู้ที่กระทำตนไม่ดีย่อมจะได้รับกรรมและกลับมาชดใช้กรรมในสังสารวัฏ ต้องเวียนว่ายตายเกิดจนกว่าจะหมดกรรมที่เคยกระทำไว้ นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ และสอดแทรกคำสอนทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับเรื่องการทำบาปนำไปสู่การไปเกิดในอบายภูมิ ดังตัวบทที่ว่า

...ข้ากับสหายได้จากบ้านเมืองและญาติพี่น้องของตน แล้วเดินทางไปหลายแห่ง ขึ้นเหนือลงใต้ ฝนตกแดดออกก็ไม่หวั่น เทียวหลอกล่อชาวบ้านไปทั่ว สิ่งที่ตนกับสหายทำไปนั้น มีแต่สร้างบาปกรรมให้กับตนเองทั้งในชาตินี้และชาติหน้า หากยังสร้างบาปกรรมต่อชาติต่อมากองยากที่จะเกิดในภพภูมิที่ดี คงได้ตกนรกหมกไหม้ หรือไม่ก็เป็นสัตว์เดรัจฉาน บัดนี้ตนควรหยุดสร้างบาปกรรมและเริ่มทำกรรมดีหมั่นสร้างบุญกุศลจนกว่าวาระสุดท้ายของชีวิตจะหาไม่

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 57)

3. แนวคิดในการดำรงชีวิต

ผู้แต่งได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิต โดยได้นำเสนอทัศนะดังกล่าวในตอนท้ายของเรื่องว่า ต้องการให้ผู้อ่านได้ข้คิดและข้เตือนใจในการดำรงชีวิต พร้อมคำเตือนให้ระวังคนไม่ดี คนที่มีนิสัยเจ้าเล่ห์ และขอใ้ไม่แพ้ทางเสียรู้กับคนที่มีนิสัยเจ้าเล่ห์เพทุบายฉ้อโกงผู้อื่น อย่างเช่นงะแลตโต่ งะโหล่และหญิงเช่นมะข่าจี มะเจอู้ ส่วนสภาต้องซาข้ให้เป็นแบบอย่างที่ดีของการใช้ความฉลาดในการเอาตัวรอดและการช่วยเหลือสังคม ซึ่งผู้แต่งได้ทำใ้ผู้อ่านเห็นถึงแนวทางการใช้ชีวิตของงะแลตโต่และงะโหล่ที่คดโกงและใช้ความฉลาดไปในทางที่ผิด ขณะเดียวกันนั้นผู้เขียนยังได้ทำใ้ผู้อ่านเห็นถึงชีวิตของสภาต้องซาว่ามีชีวิตเป็นไปในทางที่ดีจนคนใ้ความเคารพด้วยตำแหน่งอำมาตย์ และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

ศิลปะการใช้ภาษา

ศิลปะการใช้ภาษา คือ การเลือกใช้ถ้อยคำ และการสร้างสรรค์ด้วยภาษาที่สละสลวย ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสภาต้องซา ของหุ่่นซาเยอูจี มีศิลปะการใช้ภาษาที่มีความโดดเด่นน่าสนใจซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ และการใช้โวหารประกอบเรื่องดังต่อไปนี้

1. การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ

การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ คือ การที่ผู้แต่งได้หยิบยกเอาภาษาเมียนมาโบราณ อันเป็นภาษาที่เก่าแก่ซึ่งปัจจุบันอาจไม่ใช้แล้วหรือมีคำใหม่มาใช้แทนคำเดิม ซึ่งการเลือกใช้คำในลักษณะดังกล่าวใ้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่เป็นเรื่องราวในอดีต ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสภาต้องซาพบการใช้ภาษาเมียนมา ดังตัวอย่างเช่น

ตาราง 1 ตัวอย่างการใช้ภาษาเมียนมาโบราณที่ปรากฏในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาท่องซา

ที่	คำโบราณ	ปัจจุบัน	ความหมาย
1	သုးယုက် (โตงแซต)	သုးခု (โตงคู่)	3 อัน
2	ဇိုးဇုန်း (มีพแยน)	ဇိုးဇိုး (มินมี)	หางม้า
3	အဝ (อะวะ)	အဝ်းဝ (อินวะ)	เมืองอังวะ

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางแสดงตัวอย่างการใช้ภาษาเมียนมาโบราณข้างต้น ผู้วิจัยอ้างอิงจากการให้ความหมายของ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญภาษาเมียนมาที่เป็นที่ยอมรับ ได้แก่ Sa Yar U Pauk Pauk (Archaeologist Director (Ret.) Dept. of Archaeology Ministry of Culture Myabmay) นักโบราณคดีและผู้เชี่ยวชาญภาษาพม่า เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าผู้แต่งมีการใช้คำภาษาเมียนมาโบราณที่ในปัจจุบันไม่ปรากฏการใช้ หรือ มีคำอื่นมาใช้แทน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าการใช้ภาษาเมียนมาโบราณนี้ผู้แต่งอาจต้องการให้มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในนิทาน เพราะนิทานเป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน เหตุการณ์ในนิทานก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ผู้แต่งจึงต้องการให้ภาษาที่ใช้ในการแต่งกับเนื้อเรื่องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน และยังเป็นไปได้ว่าภาษาที่ผู้แต่งใช้อาจเป็นภาษาที่ใช้อยู่ในยุคสมัยที่แต่งนิทานเรื่องนี้ขึ้น เพราะนิทานเรื่องสกาท่องซาของหวุ่นซาเยอูมีการตีพิมพ์ครั้งแรกก่อนปี ค.ศ. 1980 มากกว่าร้อยปี ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในยุคสมัยนั้นยังคงมีการใช้ภาษาเมียนมาโบราณอยู่

2. การใช้โวหารหลักในการประกอบเรื่อง

การใช้โวหารประกอบเรื่อง คือ การที่ผู้แต่งเลือกใช้โวหารมาเป็นส่วนหนึ่งในการร้อยเรียงเรื่องราวขึ้น นพดล จันทร์เพ็ญ (2534) ได้กล่าวถึงโวหาร 5 ลักษณะ ประกอบไปด้วย บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร สาธกโวหาร เทศนาโวหาร และอุปมาโวหาร ซึ่งในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาท่องซาของประเทศเมียนมาพบการใช้โวหารในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 บรรยายโวหาร คือ โวหารที่ใช้สำหรับบรรยายหรืออธิบายเนื้อเรื่องของนิทานให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งในนิทานเรื่องสกาท่องซาผู้แต่งได้ใช้บรรยายโวหารในการบรรยายเนื้อเรื่องเป็นหลัก ตัวอย่าง การบรรยายโวหารที่พบในนิทาน เช่น

...วันต่อมาท่านเสมียนได้เข้าวังหลวงไปทำงานเช่นเคย โดยมีสกาต้องชาติติดตามไปด้วย เขาได้นำล่วมหมากพลูและบุหรี่ยี่ห้อฟ้าสะพายติดตัวพร้อมกับดึงหางม้าติดตามอย่างที่เคยทำ คราวนี้พอม้ายกหางจะถ่ายอุจจาระ สกาต้องชาติก็รีบเปิดล่วมหมากและรองรับก้อนอุจจาระม้าไว้ จนหมด จากนั้นก็นำติดตัวมาจนถึงสภาเมื่อถึงในที่ประชุมท่านเสมียนอยากจะหยิบหมากมากิน ต่อหน้าขุนนางทั้งหลายจึงได้เปิดล่วมหมากขึ้นแต่ก็ต้องตกใจเมื่อเห็นว่ามีอุจจาระม้าอยู่ใน ล่วมหมากพลู บรรดาขุนนางที่เห็นเหตุการณ์ต่างหัวเราะเสียงดังลั่นท่านเสมียนจึงรู้สึกอับอาย เป็นอย่างมาก”

(หุ่่นซาเยอจี, 1980, น. 2)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งใช้การบรรยายโวหารในการบรรยายพฤติกรรมของ สกาต้องชาติ โดยบรรยายถึงการกระทำของสกาต้องชาติที่สร้างความอับอายให้กับผู้เล็งดู ผู้แต่งบรรยาย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างชัดเจน และการบรรยายโวหารนี้เป็นโวหารที่ผู้แต่งใช้ตั้งแต่ต้นเรื่องจน จบเรื่องโดยมีโวหารลักษณะอื่น ๆ แทรกเข้ามา

2.2 พรรณนาโวหาร คือ โวหารที่ใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างจินตภาพให้กับผู้อ่าน มักสอดแทรก อารมณ์ ความรู้สึกของผู้แต่งไว้ด้วย และการพรรณนาโวหารนี้ต้องให้ผู้อ่านรับรู้ได้ด้วยสัมผัสต่าง ๆ ตัวอย่าง นิทานเรื่องสกาต้องชาติพบการใช้พรรณนาโวหาร เช่น

...คำคืนวันนั้นเป็นวันที่พระจันทร์เต็มดวงท้องฟ้าโปร่งใสในโองน้ำมีเงาพระจันทร์สะท้อน อยู่ท่านเสมียนนึกขึ้นได้ก็รีบตะโกนเรียกสกาต้องชาติมาดูว่าวันนี้มีเดือนครบสองดวงในที่สุด สกาต้องชาติก็ต้องยอมรับในสิ่งที่ตนเคยพูดไว้ จึงยอมออกจากบ้านท่านเสมียน แต่ถึงอย่างนั้น สกาต้องชาติก็ยังขอโอกาสกับท่านเสมียนว่า ขออยู่อีกสองเดือนได้หรือไม่แต่ท่านเสมียนไม่ได้ รับปาก

(หุ่่นซาเยอจี, 1980, น. 4)

จากตัวบทข้างต้นผู้แต่งได้ใช้การพรรณนาโวหาร พรรณนาให้ผู้อ่านเห็นภาพมากขึ้น ดังข้อความที่ว่า “พระจันทร์เต็มดวงท้องฟ้าโปร่งใสในโองน้ำมีเงาพระจันทร์สะท้อน”

2.3 สาธกโวหาร คือ โวหารที่ใช้สำหรับการยกตัวอย่าง เพื่อนำมาสนับสนุนสิ่งที่กำลัง กล่าวอ้างให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งในเรื่องสกาต้องชาติพบการใช้สาธกโวหาร ดังตัวอย่างที่ว่า

...หากไปสู้กันในช่วงชั้นกาล ท่านก็จะเสียเงินมาก เพราะดูจากรูปคดีแล้ว ท่านคงเป็นผู้แพ้เป็นแน่ เนื่องจากเขาแต่งงานอยู่กับกันเป็นที่รู้แจ้งในสังคม โบราณเชื่อว่าไว้หากอยากได้โลกษัตริย์ต้องถวายเป็นสิ่งของมีค่า หากอยากได้ใจศรัทธาต้องใช้ความเมตตาและความดีงามเข้าสู่ **ตั้งเรื่องราว**ที่เกิดขึ้นครั้งหนึ่ง ณ กรุงอังวะสมัยพระเจ้ามังฆ้องเจ้าฟ้าเมืองมอญ (ไทใหญ่) มีพฤติกรรมกระด้างกระเดื่องคิดก่อกบฏแต่เหล่าอำมาตย์ช่วยเจรจาไว้ก่อน แทนที่จะเกิดสงครามร้ายเหตุการณ์กลับกลายเป็นดี จึงได้อภิเษกสมรสกับเครือญาติกันในที่สุดจึงเป็นทองแผ่นเดียวกัน จากเรื่องที่ข้าเล่าท่านจะเห็นว่าแม้เขาจะหาเรื่องทะเลาะกับเราอย่างไรแต่เราก็ไม่ควรโต้ตอบ เขาร้อนแต่เราเย็นถึงจะเป็นผลดี...”

(หุนชาเยอจี, 1980, น. 33)

...เราไม่ได้ตายกันแค่ชาตินี้เราตายกันมาหลายชาติแล้วนี่เป็นธรรมชาติที่เราต้องยอมรับ ‘ปิเยหิวิปัสโยโค ทุกขังโฆ’ หากเราตั้งมั่นปฏิบัติเมื่อเห็นนิพพานแล้วถึงจะหลุดพ้นความทุกข์ทั้งหลายนี้ได้ **เช่น** พระปฎาจารย์เถรี ที่เกิดในสมัยพุทธกาลตอนยังเป็นผู้ครองเรือน ทั้งสามี ลูก บิดามารดาได้ตายต่อหน้าต่อตาตนจึงกลายเป็นคนบ้าแต่พอได้ฟังเทศนาธรรมจากพระพุทธองค์จึงได้ปล่อยวางแล้วปฏิบัติธรรมจนบรรลุพระธรรม ข้าขอให้เจ้านำเรื่องนี้มาเป็นแนวทางเถิด

(หุนชาเยอจี, 1980, น. 40)

...ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความดีไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิต **ตั้งเช่น**ชาตกรเรื่อง อรรถกกาเสรีววาณิชาตกร พระเทวทัตเสวยชาติเป็นพ่อค้าเร่มีนามว่า เสรีววาณิชาตกร (เสรีววาณิชา) พระผู้มีพระภาคเจ้า เสวยชาติเป็นพ่อค้าเร่มีนามว่า ธรรมิก ทั้งสองมีอาชีพเป็นพ่อค้าเร่เหมือนกัน ครั้นเมื่อซื้อขนทองจากสองยายหลาน พระเทวทัตรู้ดีแก่ใจว่าเป็นขนทองแต่เพราะตนมีจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์ จึงทำให้พลาดที่จะได้ ครอบครองขนทอง ส่วนพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นคนซื่อสัตย์ มีความดีจึงได้ครอบครองขนทองนั้น

(หุนชาเยอจี, 1980, น. 49)

...หญิงที่กล้าหาญและเป็นคนนำสามีก็ปรากฏในตำรากรมไป ตั้งเช่น กากวฝิยชาดก ซึ่งเป็นเรื่องราวระหว่างสองสามีภรรยา ภรรยาใจกล้ายอมนำข้าวปลาอาหารที่พระเจ้าพิมพิสารประทานแก่นักโทษที่ถูกลงโทษประหารชีวิตด้วยการเสียบรูทวาร ให้ได้มีโอกาสกินข้าวมื้อสุดท้ายก่อนตายทั้ง ๆ ที่รู้ว่าด้านนอกกำแพงเมืองมียักษ์รอจับกินแต่นางก็ใจกล้ายอมไปทำหน้าที่นี้ ระหว่างนั้นเองนักโทษที่เห็นความงามของหญิงมาป้อนข้าวตนก็เกิดไฟราคะแต่ร่างกายขยับไม่ได้เพราะถูกเสียบรูทวาร จึงใช้ปากเอื้อมไปกัดบั้นปัสสาวะของนาง

(หุุ่นชาเยอูจี, 1980, น. 62)

...สุภาชิตและเรื่องราวที่พูดถึงหญิงขี้มีอยู่มากโขถ้าเจ้าจะพูดเอาผิดว่าชายไม่ดีข้าก็พูดได้เช่นกัน ยกตัวอย่าง เรื่องพระนางกินรีเป็นถึงพระมเหสีผู้สูงศักดิ์แต่กับลักลอบเป็นชู้กับชายที่เป็นโรคเรื้อน เรื่องที่จะกล่าวคือเรื่องในมหาปทุมชาดกที่พระโพธิสัตว์ถูกพระมเหสีผลัดตกเขาและพระนางไปคบชู้กับชายทุตตะซึ่งไม่มีมือและเท้า

(หุุ่นชาเยอูจี, 1980, น. 62-63)

จากตัวบทที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งมีการใช้สารกโหวหาร หรือการยกตัวอย่างเหตุการณ์การกระทำจากวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ มากกล่าวถึงเพื่อสนับสนุนสิ่งที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อ ซึ่งการยกตัวอย่างนี้ทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิดประกอบกับเกิดความสนุกสนานไปกับเรื่องราวที่ผู้แต่งนำมาเขียนไว้

2.4 เทศนาโหวหาร คือ โหวหารที่ใช้สำหรับสอดแทรกคำสอน หรือจงใจให้ผู้อื่น คล้อยตาม อาจเป็นคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา การสั่งสอนการประพฤติปฏิบัติตน หรือการสั่งสอนในเรื่องอื่น ๆ ตลอดจนคติความเชื่อ คติธรรมในเรื่องต่าง ๆ การเทศนาโหวหารที่พบในนิทานสกาต้องชา เช่น

“ส่วนท่านหัวหน้าพ่อค้าเรือก็เช่นกันขอให้รัก เมตตา และเอ็นดูลูกสาวข้าให้มากให้คิดว่าเป็นทั้งภรรยา น้องสาวและหลานสาวของท่านด้วย อย่าคิดว่านางติดตามท่านไปแล้ว ไร้ญาติขาดมิตรแล้วจะทุบตีรังแกนางได้ หากผู้เป็นภรรยารักและปฏิบัติตามข้อต่าง ๆ ที่ศรีภรรยาควรพึงกระทำ ท่านก็อย่าลืมปฏิบัติต่อนางด้วยข้อปฏิบัติของสามีที่พึงกระทำด้วย เช่น เลี้ยงดูให้ดีซื้อเสื้อผ้าอาภรณ์ของใช้ให้สวมใส่ตามฐานะด้วย

(หุุ่นชาเยอูจี, 1980, น. 31)

2.5 อุปมาโวหาร คือ โวหารที่ใช้สำหรับการเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบให้สิ่งหนึ่ง เหมือนกับอีกสิ่งหนึ่งซึ่งในเรื่องสกาตองซาพบการใช้อุปมาโวหาร ดังตัวอย่างที่ว่า

...ข้าทั้งสองก็เปรียบเทียบม้างามที่กำลังแข่งกันวิ่ง รอบไหนใครจะเข้าเส้นชัยก่อน คงจะได้รู้ภายในเวลาไม่นาน

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 12)

...ข้าพระเจ้ากรุงอังวะ ข้าได้ปกครองราษฎรด้วยทศพิธราชธรรม ดำรงตนในพรหม วิหารสี่รักและเมตตาประชาชนชนเอกเข่นบุตรของตน

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 18)

...นั่นเจ้ากรรมม้าหม่องหม่องใหญ่นี้ มะเจอู้รู้จักหรือไม่ นั่นคือเจ้ากรรมม้าสังกัดเมือง ชเวเปี้ยนอ่อง ถ้าเอ่ยถึงชื่อนี้แล้วแทบไม่มีใครที่จะไม่รู้จัก เพราะไม่มีผู้ใดร่ำรวยสู้บุคคลนี้ได้ ท่านเป็นคนที่ใช้เงินเหมือนใช้น้ำเลยทีเดียว

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 22)

...อย่างไรเสียตอนนี้ตนก็เหมือนกับเสื้อผอมที่หิวโซ ต้องใช้ความพยายามเพิ่มอีก นิดเดียวเหยือกก็จะติดกับดักเอง

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 24)

...ในเมื่อมีใจให้กันแล้วอย่าทำให้บทรักของสองเราต้องยึดเยื่อเข่นบทะเลครุณา กรรณป็นหีบเลย

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 24)

...ความรักของน้องแข็งแแกร่งเอกเข่นป้อมตะเปตาน (ป้อมเมืองอังวะ) ความรักของ น้องหวานฉ่ำเข่นน้ำตาลปึก จะขอหาน้ำตาลปึกนี้ไว้ชั่วชีวิตมิอาจชัง ถึงแม้รักเรา เปรียบเสมือนปล่องยาสูบของหงสาวดี ที่เสียจากพุกามมอดไหม้ไปจนหมด แต่ความรัก ของน้องจะมีวันมอดไหม้เช่นนั้น ลำตัวของน้องเองก็เหมือนผอบไม้ไผ่สานของคนเรือถึงไม่มีค่าแต่ก็สามารถเก็บของมีค่าได้ (คนเรือสมัยก่อนจะเก็บเสื้อผ้าของใช้ในผอบไม้ไผ่สาน) ถึง เราสองคนจะต่างกันเข่นเข็มจากเมืองจีนกับด้ายจากอังกฤษก็ตามแต่ความรักของน้องก็สามารถอดทนรอท่านได้

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 25)

...เพียงเห็นใบหน้าอันงามก็ทำให้ข้าตกหลุมรัก ตั้งแต่ที่ก้าวเท้าเข้ามาเยือนเรือนนี้แล้ว ไม่อยากออกไปที่อื่นอีกเลย หลงใหลตั้งโดนยาเสน่ห์ อยากจะกลืนกินมะข่าจีลงไปทั้งตัวเลย

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 27)

จากตัวบทที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แตงนิยมใช้อุปมาโวหาร คือ เปรียบสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่งโดยมีการใช้คำเปรียบเทียบ ซึ่งการเปรียบดังกล่าวทำให้ผู้อ่านได้จินตนาการถึงสิ่งเหล่านั้น และการใช้โวหารนี้ทำให้มีวรรณศิลป์ที่ช่วยให้เกิดความงามทางภาษา

ศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่่นซาเยอูจี พบทั้งการใช้คำภาษาเมียนมาโบราณและการใช้โวหารประกอบเรื่อง ประกอบไปด้วย บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหาร เทศนาโวหาร และอุปมาโวหาร ผู้แตงสามารถใช้กลวิธีในการแต่งเหล่านี้สร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างโดดเด่นและน่าสนใจ ทำให้เนื้อเรื่องมีความลื่นไหล ด้วยภาษาที่ใช้มีความสละสลวยเนื้อเรื่องจึงน่าอ่านและเร้าอารมณ์ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญคือผู้อ่านได้สนุกสนานไปกับเรื่องหรือสิ่งที่ผู้แตงยกมาเปรียบเทียบกับ

กล่าวโดยสรุปองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมานั้นประกอบไปด้วยที่มาของเรื่องซึ่งเป็นผลงานของหุ่่นซาเยอูจีที่ถือว่าเป็นฉบับที่เก่าแก่ที่สุด จุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อสร้างความสนุกสนานและให้คติสอนใจ รูปแบบเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้วมีบทสนทนาคั่นและมีการอ้างถึงวรรณกรรมเรื่องอื่นมาประกอบ เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องคือ เปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ การดำเนินเรื่องเป็นไปตามรูปแบบปฏิทินชีวิต จุดวิกฤติสำคัญของเรื่องปรากฏอยู่หลายตอนประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ตอนที่ 3 ตอนที่ 9 และตอนที่ 14 การคลี่คลายของเรื่องปรากฏในหลายตอนสอดคล้องกับจุดวิกฤติสำคัญและจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดและจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิด การสร้างตัวละครประกอบไปด้วยตัวละครหลักและตัวละครรอง โดยตัวละครหลักทุกตัวจะมีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงมีการนำเสนอตัวละครโดยผู้เล่าเรื่อง การสร้างฉากผู้แตงได้สร้างฉากสมจริงที่ปรากฏในประเทศเมียนมา ทศนะของผู้แตงปรากฏผ่านบทสนทนาของตัวละคร คือ ความซื่อสัตย์ เรื่องบาปบุญคุณโทษ และแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ชีวิต และในประเด็นศิลปะการใช้ภาษา ผู้แตงมีการใช้ภาษาเมียนมาโบราณ และใช้โวหารประกอบเรื่อง ซึ่งการใช้โวหารประกอบเรื่องประกอบไปด้วย บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหาร เทศนาโวหาร และอุปมาโวหาร

ผู้แตงสามารถเรียงร้อยเรื่องราวผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างสัมพันธ์กันทำให้นิทานเป็นที่สนใจในกลุ่มผู้อ่าน ทั้งยังมีการสอดแทรกแนวคิดคติสอนใจทางพระพุทธศาสนาทำให้เกิดความนิยมในกลุ่มของผู้อ่านจนเกิดการสร้างสรรค์ผลงานเกี่ยวกับ “สกาตองซา” ขึ้นมาใหม่อีกหลาย

ฉบับ ไม่เพียงแคในประเทศเมียนมาเท่านั้น ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งประเทศที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับนิทานเรื่อง สกาตองซาเช่นกัน เพราะเนื้อเรื่องมีความเหมือนคล้ายกับนิทานของประเทศไทยเรื่อง ศรีธรรณูชัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเปรียบเทียบนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมา กับ นิทานศรีธรรณูชัยของประเทศไทยดังที่จะกล่าวถึงต่อไป

บทที่ 4

การศึกษาเปรียบเทียบศรีธนญชัยของไทยกับสกาทองชาของเมียนมา

วรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เป็นวรรณกรรมนิทานที่ตัวละครหลักมีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง มีไหวพริบ สามารถเอาตัวรอดและเอาชนะผู้อื่นด้วยปัญญาของตนเองได้ ดังที่ กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ (2521) ได้กล่าวถึงลักษณะนิทานคนเจ้าปัญญาแบบฉลาดแกมโกง สรุปสาระสำคัญได้ว่า นิทานคนเจ้าปัญญาแบบฉลาดแกมโกงเป็นนิทานประเภทหนึ่งที่มีตัวละครเอกของเรื่องเป็นคนฉลาด มีไหวพริบ มีเล่ห์เหลี่ยมมาก ซึ่งบางครั้งตัวละครเอกมักจะใช้ความสามารถด้านนี้ของตนไปกลั่นแกล้งผู้อื่น และในบางเรื่องตัวเอกของนิทานประเภทนี้อาจมีพฤติกรรมที่แสดงลักษณะของคนโกงปนอยู่ด้วย ซึ่งนิทานเรื่องสกาทองชาของประเทศเมียนมากับนิทานเรื่องศรีธนญชัยของประเทศไทย จัดอยู่ในนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเช่นเดียวกัน เพราะนิทานทั้งสองเรื่องมีตัวละครเอกที่มีไหวพริบและมีลักษณะนิสัยฉลาดแกมโกงคล้ายกัน

นิทานสกาทองชาของประเทศเมียนมาเป็นนิทานที่มีตัวละครหลักฉลาดแกมโกง ซึ่งตัวละครหลักประกอบไปด้วย สกาทองชา งะแลดโต และงะโฮใหญ่ ทั้งสามตัวละครนี้ล้วนมีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง แม้ว่าตัวละครจะมีความฉลาดเหมือนกันแต่มีเส้นทางชีวิตที่แตกต่างกัน เพราะตัวละครบางตัวละครใช้ความสามารถของตนเองไปในทางที่ไม่ถูกต้องจนในท้ายที่สุดก็ได้รับผลในสิ่งที่ไม่ดีได้กระทำไว้ ลักษณะนิสัยของตัวละครหลักในนิทานสกาทองชามีความเหมือนคล้ายกับนิทานเรื่องศรีธนญชัยของประเทศไทย แตกต่างที่นิทานศรีธนญชัยของไทยนั้นมีตัวละครหลักเพียงตัวละครเดียว คือ ศรีธนญชัย ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ เจ้าเล่ห์ฉลาดแกมโกง มักเอาชีวิตรอดด้วยปัญญาของตน ตัวละครศรีธนญชัยจะสร้างเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นและสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ แม้บางเหตุการณ์จะอันตรายจนถึงชีวิต แต่ตัวละครศรีธนญชัยก็สามารถใช้ปัญญาเอาชีวิตรอดกลับมาได้ทุกครั้ง นิทานทั้งสองเรื่องไม่ได้มีส่วนที่เหมือนกันเพียงลักษณะนิสัยของตัวละครเท่านั้นแต่ยังมีส่วนอื่น ๆ ในเรื่องที่มีความเหมือนและความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะแบ่งการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่อง สกาทองชาของเมียนมากับเรื่องศรีธนญชัยของประเทศไทยตามเกณฑ์การจัดแบ่งของ กัญญรัตน์ เวชศาสตร์เป็น 4 ประเด็น ได้แก่

- 1) โครงเรื่อง
- 2) เนื้อเรื่อง
- 3) ตัวละคร
- 4) แนวคิด

โดยการศึกษาเปรียบเทียบครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกตัวบทนิทานสกาต่องชา ของ หุ่นชาเยอูจี ซึ่งเป็นต้นฉบับภาษาเมียนมา ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1980 โดยผู้วิจัยได้แปลเป็นภาษาไทยด้วยตนเองและผ่านการตรวจสอบภาษาไทยโดยผู้เชี่ยวชาญชาวไทยที่สำเร็จการศึกษาด้านวิชาภาษาไทย และเลือกใช้ตัวบทนิทานศรีธนญชัยฉบับมาตรฐาน ของ ประยูร พิศนาคะ เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจของการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมนิทานทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอเนื้อเรื่องย่อของนิทานสกาต่องชาและนิทานศรีธนญชัยจากนั้นจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนต่างของนิทานเป็นลำดับต่อไป

เนื้อเรื่องย่อของนิทานสกาต่องชา

วันหนึ่ง ณ เมืองอังวะ สกาต่องชาทะเลาะกับมะนางแสงผู้เป็นน้องสาวเรื่องการแบ่งขนมระหว่างที่ทั้งคู่กำลังทะเลาะกันมีเสมียนสภาเดินผ่านมาเห็นเหตุการณ์จึงช่วยแก้ไขสถานการณ์แบ่งขนมให้สองพี่น้องอย่างเท่า ๆ กัน สกาต่องชาเห็นปัญญาของเขาจึงปรารถนาที่จะเติบโตไปเป็นผู้มีปัญญาเช่นนั้น ต่อมาจึงขอให้มารดาพาไปส่งที่บ้านท่านเสมียนเพื่อไปขออยู่รับใช้ ซึ่งท่านเสมียนก็ยินดีที่จะให้สกาต่องชาอยู่ด้วย เมื่อสกาต่องชาอยู่ไปได้สักพักก็เริ่มสร้างความเดือดร้อนให้กับเจ้าของบ้านและเขาก็สามารถหาคำพูดเพื่อให้ตัวเองรอดพ้นจากความผิดไปได้ทุกครั้ง จนท้ายที่สุด เสมียนสภาก็ขอให้สกาต่องชาออกจากบ้านของตนไป

เมื่อไม่ได้อยู่รับใช้ที่บ้านเสมียนสภาแล้วสกาต่องชาก็ขอให้แม่พาไปฝากที่วัดโดยอ้างว่าจะเข้าไปศึกษาหาความรู้ ทำให้สกาต่องชาได้พบกับเพื่อนอีกสองคน ได้แก่ งามแลตโต และงะโฮญู เด็กวัดที่อาศัยอยู่ก่อนแล้ว ทั้งสามคนมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันคือมีความฉลาดแกมโกง เจ้าปัญญาเจ้าเล่ห์ แต่ถึงอย่างนั้นสกาต่องชาที่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีปัญญาเป็นเลิศที่สุด จนเมื่อทั้งสามคนเติบโตขึ้นสกาต่องชาได้เข้าไปรับราชการอยู่ในพระราชวัง ส่วนงามแลตโตและงะโฮญูยังคงใช้ความเจ้าเล่ห์และความฉลาดแกมโกงของตนเองหลอกลวงชาวบ้านเป็นอาชีพ ครั้งแรกที่ทั้งคู่ร่วมมือกันหลอกลวงชาวบ้านจนได้เงินมาจำนวนหนึ่งทั้งสองคนต่างคิดว่าตนเองควรจะได้รับเงินมากกว่า จึงหาวิธีต่าง ๆ สร้างเรื่องหลอกเพื่อนของตนเองเพื่อหวังว่าตนนั้นจะได้เงินเหล่านั้นมาครอบครองแต่เพียงผู้เดียว

จนในที่สุดสภาต้องซาก็เป็นผู้ที่แก้ไขเหตุการณ์นี้ได้ ทั้งยังได้ส่วนแบ่งจากเงินจำนวนนี้ด้วย หลังจากเรื่องราวนี้สิ้นสุดลงก็ไม่ได้ทำให้งะแลตโตและงะโหญ่หยุดหลอกลวงชาวบ้าน พวกเขาทั้งสองก็ยังคงมีอาชีพเดินทางหลอกลวงผู้อื่นต่อไป ส่วนสภาต้องซาที่อยู่รับใช้พระเจ้ากรุงอังวะก็ได้แสดงปัญญาต่าง ๆ จนเป็นที่พึงพอใจของพระมหากษัตริย์ จนวันหนึ่งเขาได้รับมอบหมายให้เป็นทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับเมืองตะวะติยะไซ่ เมื่อไปถึงแล้วสภาต้องซาผู้ถือได้ว่าเป็นผู้มีปัญญาก็ได้แสดงปัญญาอันชาญฉลาดนั้นให้คนยะวะติยะไซ่ได้เห็น แม้พระเจ้ากรุงก็ชื่นชมปัญญาของสภาต้องซา

ต่อมางะแลตโตและงะโหญ่ได้พบกับมะข่าจีและมะเจ้อูที่เมืองมินฉ่านทั้งสองคนมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันทั้งยังมีอาชีพหลอกลวงผู้อื่นเช่นเดียวกันด้วย ทั้งสองคนตกลงใช้ชีวิตร่วมกันและร่วมมือกันหลอกลวงผู้อื่นเพื่อเอาทรัพย์สินอย่างเป็นทางการ และทุกครั้งที่พวกเขาลงมือทำก็มักจะสำเร็จทุก ๆ ครั้ง จนกระทั่งวันหนึ่งพวกเขาหลอกเอาเงินชาวบ้านมาได้จำนวนหนึ่งและให้มะข่าจีเป็นคนเก็บเงินนั้นไว้ ทว่าเงินจำนวนนั้นถูกโจรขโมยไป ทำให้มะข่าจีต้องโดนกล่าวหาว่าเป็นผู้ทรยศ งะแลตโตและงะโหญ่จึงวางแผนทั้งมะข่าจีและมะเจ้อูไว้ที่เมืองพะสิม จากนั้นทั้งคู่จึงปลอมตัวเป็นชีปะขาวและหมอยา เพื่อหลอกลวงชาวบ้านบริเวณนั้นต่อไป ทั้งสองคนมีชื่อเสียงเลื่องลือในเรื่องการทำนายที่แม่นยำและการรักษาโรคทำให้พระเจ้ากรุงอังวะมีรับสั่งให้ทั้งคู่ไปอยู่ในพระราชวัง แต่การทำนายนั้นทั้งสองรู้ดีว่าเป็นการสร้างเรื่องขึ้นไม่ได้มีฉันทัญจรัญจึงหวั่นใจที่ต้องเข้าไปรับใช้พระมหากษัตริย์ แต่ด้วยปัญญาอันเฉลียวฉลาดทำให้พวกเขาเอาตัวรอดและทำนายสำเร็จทุก ๆ ครั้ง จนเป็นที่พอใจของพระเจ้ากรุงอังวะและได้รับพระราชทานรางวัลอันมีค่ามากมาย

งะแลตโตและงะโหญ่อาศัยอยู่ในกรุงอังวะเป็นเวลานานและรู้สึกคิดถึงหญิงทั้งสองที่พวกเขาทิ้งไว้ ณ เมืองพะสิมจึงออกอุบายขอพระเจ้าแผ่นดินกลับบ้านเกิดของตน จากนั้นก็ได้เปลี่ยนเครื่องแต่งกายเป็นคนธรรมดากลับไปหาหญิงทั้งสองที่เมืองพะสิม เมื่อไปถึงก็พบว่าหญิงสองคนนั้นได้อาศัยอยู่กับชายคนใหม่ พวกเขาจึงออกอุบายต่าง ๆ เพื่อให้ชายคนใหม่นั้นตกเป็นชายชู้ที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้กับพวกเขา ซึ่งแผนการของพวกเขาสำเร็จ จากนั้นทั้งสองคนก็ได้กลับมาใช้ชีวิตด้วยกันดังเดิมทั้งยังได้เงินทองกลับมาไม่น้อย แต่เมื่ออยู่กันไปสักพักทั้งสองคนก็เริ่มรู้สึกที่ผ่านมานั้นชีวิตไม่ได้ดีขึ้นเลย ร่วมกันทำแต่เรื่องหลอกลวงผู้อื่นและหลอกลวงกันเอง ทำให้พวกเขาเริ่มมีปากเสียงกันมากขึ้นจนสุดท้ายก็ต้องเลิกรากันไป ทั้งสี่ก็ได้พบรักใหม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน งะแลตโตและงะโหญ่ได้ภรรยาคนใหม่ที่รักและชีวิตดีขึ้นเป็นลำดับ แต่ชีวิตก็ยังไม่ราบรื่นเพราะอดีตภรรยาหวังจะเอาคืนงะแลตโตและทั้งคู่ก็ได้หาวิธีเอาคืนกันไปมาจนกระทั่งภรรยาคนใหม่ของงะแลตโตเสียชีวิตลงด้วยโรคภัยทำให้งะแลตโตเสียใจเป็นอย่างมาก อดีตภรรยาเห็นช่องทางจึงไปจ้างให้หญิงงามอีกคนไปพาทงะแลตโต

ซึ่งแผนของนางสำเร็จ ะแลดโต่หลงเชื่อหญิงงามคนนั้นจึงโดนหลอกเอาของมีค่าและหนีไป เมื่อนางหนีไปแล้วก็สร้างความโศกเศร้าเสียใจให้กับะแลดโต่อย่างทวีคูณ ซึ่งในตอนท้ายะแลดโต่ก็ได้ทราบความจริงว่าเรื่องทั้งหมดนั้นเป็นแผนของมะข่าจืดดีภรรยาของเขาเอง จึงคิดโกรธแค้นและได้วางแผนกับะโหญ่เพื่อไปเอาคืนนางต่อไป

เนื้อเรื่องย่อของนิทานศรีธัญชัย

ครั้งหนึ่งในสมัยของพระเจ้าเจษฎาทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ปกครองแผ่นดิน มีสามีภรรยาคนหนึ่งที่มีศรีสุข แต่ขาดเพียงสิ่งเดียวคือบุตรผู้สืบทอดทรัพย์สมบัติ พวกเขาทำทุกวิถีที่ได้คำแนะนำแต่ก็ยังไม่มียุตร จนกระทั่งพวกเขาตัดสินใจบนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเรื่องนี้จึงทราบไปถึงพระอินทร์ท่านจึงมีเทวบัญชาให้เทวดาองค์หนึ่งจุติลงมาเกิด ในคืนนั้นทำให้ผู้เป็นภรรยาฝันว่าได้ดวงจันทร์มาไว้ในมือ สองสามีภรรยาจึงตั้งใจไปให้เจ้าอาวาสช่วยแก้ฝันให้ แต่เมื่อไปถึงที่วัดไม่พบเจ้าอาวาสพบเพียงสามเณร เมื่อสามเณรทราบถึงฐานะของสามีภรรยาก็ได้อาสาแก้ฝันให้ และได้ทำนายดวงของเด็กที่จะเกิดว่าเป็นเด็กชายผู้มีปัญญาแต่นอกคอกตบโตจะได้อับได้อธิ ซึ่งก็เป็นดังคำที่สามเณรได้ทำนายไว้ เด็กคนนั้นคือ ศรีธัญชัย เมื่อศรีธัญชัยอายุได้ห้าขวบบิดามารดาก็ได้ให้กำเนิดบุตรคนที่สอง

ศรีธัญชัยเริ่มมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยเริ่มตั้งแต่ผูกพยาบาทกับแม่ค้าที่แบ่งขนมให้ตนกับน้องไม่เท่ากัน ทั้งยังก่อเหตุฆาตกรรมน้องของตนเองจนทำให้บิดามารดาตัดขาดและขับไล่ออกจากบ้าน หลังจากนั้นศรีธัญชัยก็ได้ไปอาศัยอยู่ที่วัด นานวันที่ศรีธัญชัยอาศัยอยู่ที่วัดเขาได้ประพาศิตนเป็นคนดีจนเจ้าอาวาสให้บวชเป็นสามเณร ด้วยความประพาศิตนที่ดีมาโดยตลอดทำให้เจ้าอาวาสไว้วางใจให้สอนหนังสือให้กับหลานสาว แต่แล้วศรีธัญชัยก็ห้ามกิเลสในตนเองไม่ได้ลวนลามหญิงสาวจนเจ้าอาวาสวัดจับได้ไล่ศรีธัญชัยออกจากวัด ทางด้านศรีธัญชัยก็ไม่รู้จะไปไหนจึงกลับไปบ้านของตนเอง ด้วยวันเวลาที่ผ่านไปนานบิดามารดาก็คลายความโกรธลงบ้างทั้งยังเห็นศรีธัญชัยในผ้าเหลืองก็รู้สึกปราบปลื้มไปด้วย ศรีธัญชัยออกอุบายต่าง ๆ ว่าตนนั้นต้องการลาสิกขาออกมาช่วยบิดามารดาทำมาหากิน ซึ่งหลังจากที่ลาสิกขาออกมาแล้วบิดามารดาก็ได้นำตัวศรีธัญชัยไปขายฝากให้เป็นทาสรับใช้ขายสนเพื่อนำเงินมาจุนเจือครอบครัว เมื่อศรีธัญชัยไปอาศัยอยู่ที่บ้านนายก็ไปสร้างความสะดวกต่าง ๆ จนขายสนต้องให้ศรีธัญชัยไปอยู่กับหลวงนายศรีผู้เป็นลูกชาย เมื่อไปอยู่รับใช้หลวงนายศรีก็ยิ่งสร้างความเดือดร้อนต่าง ๆ และร้ายแรงถึงขั้นลงมือฆ่ายายสน หลวงนายศรีไม่ต้องการให้ศรีธัญชัยอยู่ที่บ้านของตนต่อ จึงตัดสินใจถวายตัวศรีธัญชัยให้เข้าไปรับใช้

พระมหากษัตริย์อยู่ในพระราชวัง ด้วยความเก่ง ความเจ้าปัญญา ทำให้กษัตริย์เมตตาในตัวศรีธนญชัยอย่างมาก

แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในวังศรีธนญชัยก็ยังสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ใช้อุบายอันเจ้าเล่ห์ หลอกลวงเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ว่าผู้ใดก็ไม่สามารถเอาชนะศรีธนญชัยถึงแม้ว่าเรื่องนั้นตนจะเป็นคนที่ถูกหรือเป็นผู้เสียหายก็ตาม ไม่เพียงเท่านั้นยังสร้างความวุ่นวายใจให้กับกษัตริย์และร่ำแรงถึงขั้นหมิ่นพระเจ้าแผ่นดินจนตนเองต้องโดนคาดโทษประหารชีวิตอยู่บ่อยครั้ง แต่ทุกครั้งเขาก็ใช้ปัญญาของเขาในการเอาตัวรอดมาได้ทุก ๆ ครั้ง จนกระทั่งในตอนท้ายเขาต้องแพ่พ่ายให้กับนายเวรผู้ที่เป็นน้องชายของตนเองกลับชาติมาเกิดจนต้องตรอมใจและเสียชีวิตลงในที่สุด

โครงเรื่อง

นิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมา เป็นเรื่องราวของตัวละครเอกสามตัวละคร ประกอบไปด้วย สกาตองซา งามแลตโต และงามโฮญ ในตอนต้นเรื่องผู้แต่งได้นำเสนอเรื่องราวชีวิตของสกาตองซา ตั้งแต่ตอนที่ยังเป็นเด็กว่าได้ไปอาศัยอยู่กับเสมียนสภาแต่ระหว่างที่เข้าไปอยู่อาศัยก็ได้สร้างความเดือดร้อนให้แก่เจ้าของบ้านอยู่บ่อยครั้ง ด้วยเป็นเด็กเจ้าปัญญาจึงสามารถสรรหาคำพูดต่าง ๆ มาแก้ตัวให้ตนเองหลุดพ้นจากความผิดไปได้ทุกครั้ง จนท้ายที่สุดสกาตองซาก็ไม่ได้อยู่รับใช้บ้านท่านเสมียนต่อไปแต่ได้ไปอยู่อาศัยที่วัดแทน ซึ่งระหว่างที่สกาตองซาอยู่ที่วัดนั้นก็ได้ร่ำเรียนวิชาและพบเพื่อนอีกสองคน คือ “งามแลตโต” และ “งามโฮญ” ตัวละครเอกอีกสองตัวละครที่เป็นคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเช่นเดียวกัน เมื่อโตขึ้นสกาตองซาได้เข้ารับราชการมียศศักดิ์ ด้วยไหวพริบอันชาญฉลาดนั้นจึงเป็นที่พึงพอใจของพระมหากษัตริย์แตกต่างกับ “งามแลตโต” และ “งามโฮญ” ที่เติบโตมา มีอาชีพหลอกลวงชาวบ้านด้วยกลโกงต่าง ๆ ถือเป็นการใช้ความสามารถและสติปัญญาของตนไปในทางที่ผิด ชีวิตของทั้งสองคนจึงพบเจอและวนเวียนอยู่กับความโกหกไม่จริงใจและไม่เจริญก้าวหน้าอยู่เช่นนั้น ต่อมาทั้งสองก็ได้พบกับ “มะข่าจี มะเจ้อ” สองแม่ลูกที่มีอาชีพหลอกลวงผู้อื่น เมื่อทั้งสองคนมาเจอกันก็ได้ร่วมมือกันโกหกหลอกลวงผู้อื่นเรื่อยมา จนในท้ายที่สุดทั้งสองคนก็แตกแยกกันเอาคืนกันกลับไปกลับมาไม่จบสิ้น

นิทานศรีธนญชัยของไทย เป็นเรื่องราวของตัวละครเอกเพียง 1 ตัวละคร คือ “ศรีธนญชัย” ซึ่งเป็นตัวละครที่มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ เจ้าเล่ห์ฉลาดแกมโกง มักใช้ปัญญาของตัวเองเอาตัวรอดมาได้ทุกครั้งที่กำลังเผชิญอยู่ในอันตราย ผู้แต่งนำเสนอเรื่องราวชีวิตของศรีธนญชัยตั้งแต่เด็กจนเติบโตเข้ารับราชการในราชสำนัก ทั้งนี้ตัวละครศรีธนญชัยจะสร้างเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นและ

สามารถแก้ไขปัญหาล่าช้าได้ แม้บางเหตุการณ์จะเป็นอันตรายจนถึงชีวิตแต่ตัวละคร ศรีธนญชัยก็สามารถใช้ปัญญาเอาชีวิตรอดกลับมาได้ทุกครั้ง ศรีธนญชัยมักจะใช้ปัญญาของตนเองเอาเปรียบผู้อื่นจนกระทั่งในท้ายที่สุดศรีธนญชัยได้รับความแพ้อภัยให้กับผู้ที่มีปัญหาอีกคนหนึ่งจนตรอมใจและเสียชีวิตในเวลาต่อมา

จากโครงเรื่องของนิทานเรื่องสกาทองซาของประเทศเมียนมากับนิทานศรีธนญชัยของประเทศไทยพบว่านิทานทั้งสองเรื่องมีความเหมือนคล้ายกันที่ตัวละครหลักมีนิสัยฉลาดแกมโกง มักใช้ความสามารถด้านนี้ของตนในการเอาเปรียบผู้อื่นและมีความเหมือนคล้ายกันตรงที่ตัวละครหลักมักใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ อย่างไรก็ตามในโครงเรื่องยังมีส่วนที่แตกต่างกัน คือเรื่องสกาทองซาของประเทศเมียนมานั้นจะเล่าเรื่องราวชีวิตของตัวละครสามตัวละคร ส่วนเรื่องศรีธนญชัยจะเล่าเรื่องราวของตัวละครเอกเพียงหนึ่งตัวละคร

องค์ประกอบของโครงเรื่อง

องค์ประกอบของโครงเรื่องประกอบไปด้วย การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบองค์ประกอบของโครงเรื่องระหว่างนิทานสกาทองซากับนิทานศรีธนญชัย

องค์ประกอบของโครงเรื่อง	นิทานเรื่องสกาทองซา	นิทานเรื่องศรีธนญชัย
การเปิดเรื่อง	ณ กรุงอังวะ มีบุตรแม่ค้าขายขนมนามว่า สกาทองซา เขามีน้องสาวนามว่า มะนางเส่ง วันหนึ่งสองพี่น้องเกิดการทะเลาะกัน เพราะพวกเขาแบ่งขนมไม่ลงตัวหลังจากที่ได้รับจากมารดามาสามชิ้น ในขณะนั้น เนเมียวจ้อถีน ผู้เป็นเสมียนสภาได้เดินผ่านมาและเห็นเหตุการณ์พอดีเด็กทั้งสองจึงขอให้ท่านเสมียนเป็นผู้ตัดสินแบ่งขนมให้อย่างเท่าเทียมกันจากนั้นท่านเสมียนก็ได้แบ่งขนมให้เด็กทั้งสองคน โดยแบ่งให้คนละหนึ่งชิ้นก่อน ส่วนอีกหนึ่งชิ้นที่เหลือก็ได้หัก	ณ ตำบลบ้านบึง อันตั้งอยู่ทางฝ่ายเหนือนอกตัวเมือง มีสามีภรรยาคู่หนึ่งที่ยึดพร้อมด้วยความสมบูรณ์พูนสุข สามีชื่อ นันทา ภรรยาชื่อ เหรา แต่ถึงแม้ผิวเมื่อยนี้จะมีศรีสุขอย่างไรก็ยังเป็นทุกข์ใจอยู่อย่างหนึ่งคือไม่มีบุตร เรื่องไม่มีบุตรนี้ได้ทำให้นายนันทากับนางเหระเป็นทุกข์ใจมาก เพราะอยู่กันหลายปีแล้วถ้า แก่เฒ่าหรือล้มหายตายจากกันไปก็ จะไม่มีผู้ดูแลทรัพย์สินสมบัติทั้งสองพยายามชวนขวายเป็นหาความรู้จากผู้สูงอายุ ทดลอง

องค์ประกอบของ โครงเรื่อง	นิทานเรื่องสกาตองซา	นิทานเรื่องศรีธัญชัย
	<p>ครึ่งและแบ่งให้เท่ากัน</p> <p>หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้สกาตองซานับถือในตัวท่านเสมียนเป็นอย่างมาก และมีความคิดอยากจะไปอยู่ที่บ้านของท่านเสมียน อยากติดตามท่านเสมียนเพื่อหาวิชาความรู้ เพราะต้องการเป็นคนเก่งดังเช่นท่านเสมียนในภายภาคหน้า</p> <p>(หุ่่นซาเยอจี, 1980, น. 1)</p>	<p>กินยาที่มีผู้แนะนำ แต่จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ได้บุตรเชยชม</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 1)</p>
การดำเนินเรื่อง	<p>จากนั้นทั้งสองได้ข่าวมาว่า เพื่อนสมัยเรียนของตนนามว่าสกาตองซา บัดนี้ได้ดิบได้ดีเป็นถึงผู้พิพากษาอยู่ที่กรุงอังวะ ทั้งสองได้ตัดสินใจว่าจะไปขอให้สกาตองซาช่วยตัดสินเรื่องนี้ ทั้งคู่จึงได้ออกเดินทางตามที่ตกลงกันไว้ ระหว่างทางก็ผลัดกันแบกถุงเงิน และเดินทาง มาเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงกรุงอังวะ</p> <p>(หุ่่นซาเยอจี, 1980, น. 11)</p>	<p>พอศรีธัญชัยอายุได้ห้าขวบเท่านั้น นางเธราก็ตั้งครรภ์เกิดบุตรคนที่สอง ลูกทั้งสองคนนี้พ่อแม่รักตั้งแก้วตาแก้วใจ วันหนึ่งเป็นวันที่จะเกิดเหตุเป็นลำดับมา พุทธิการณของ ศรีธัญชัยได้บังเกิดขึ้นแล้ว</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 7)</p>
การปิดเรื่อง	<p>ทั้งสองจึงโกรธแค้นอย่างมากและตัดสินใจวางแผนจะเอาคืนมะข่าจี พวกเขาทั้งสองวางแผนกันเสร็จแล้วก็มุ่งตรงไปยังเมืองพะสิมอย่างไม่รีรอ โดยหวังแต่เพียงว่าต้องไปล้างแค้นมะข่าจีให้จงได้</p> <p>(หุ่่นซาเยอจี, 1980, น. 88)</p>	<p>ศรีธัญชัยได้ปิดฉากชีวิต ตนเองแล้ว ทั้งความอาลัยรักและ ความเสียตายไว้ให้กับผู้ที่อยู่เบื้องหลังโดยเฉพาะ สมเด็จพระเจ้าเจษฏากับศรีนวลภริยา ต่อไปนี้จะมีใคร "เล่นตลก" แข่งชิงบ้านชิงเมืองจะเอาใครไปกู้พาราแต่ "กรุงศรีอยุธยาอย่าอย่ามไม่สิ้นคนดี" เมื่อมีตัวตายก็ต้องมี</p> <p>ตัวแทนเมื่อฟ้าส่งศรีธัญชัยมาเกิดก็ย่อมส่งคนดีมีสติปัญญาเหนือกว่ามาเกิดด้วย ดังเหตุการณ์ที่ศรีธัญชัยได้ประสบกับตัวเอง ก่อนชีวิตจะหาไม่</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 544)</p>

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้

การเปิดเรื่อง

นิทานสกาตองซา ของ ประเทศเมียนมาผู้แต่งใช้การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ ในตอนเริ่มเรื่องผู้แต่งได้มีการบรรยายเหตุการณ์ที่ตัวละคร “สกาตองซา” พบปัญหาและมีผู้มาช่วย แก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งการแสดงปัญหาในการแก้ปัญหาครั้งนั้นเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ “สกาตองซา” คิดอยากเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเป็นเลิศดังเช่นเสมีนสภา จากเหตุการณ์ครั้งนี้ส่งผลให้สกาตองซาได้เข้าไปอยู่อาศัยที่บ้านของท่านเสมีนสภาและสร้างความเดือดร้อนให้กับเจ้าของบ้านจนต้องออกมาอยู่กับ แม่ดั้งเดิม และหลังจากนั้นก็ได้ไปขออาศัยอยู่ที่วัดได้พบกับ “งะแลตโต” และ “งะโหญ” ผู้แต่งได้เล่า เรื่องราวชีวิตของ “สกาตองซา” ในตอนต้นเรื่องหลังจากนั้นเป็นการเล่าถึงเรื่องราวชีวิตของตัวละคร “งะแลตโต” และ “งะโหญ” ที่เผชิญกับเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเหตุการณ์เหล่านั้นที่ตัวละครพบเจอและ ต้องแก้ไขปัญหา เกิดขึ้นเพราะการกระทำของตัวละครเอง กล่าวคือ ตัวละครเป็นผู้ก่อเรื่องร้ายขึ้นและ ต้องแก้ปัญหาเอง ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ต้องใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา ในนิทานเรื่องสกาตองซา เป็นเรื่องราวของตัวเอกที่มีลักษณะนิสัยฉลาดแกมโกงเนื้อเรื่องจึงเป็นเรื่องราวที่ตัวละครต้องแก้ปัญหา ด้วยปัญญาอันฉลาดแกมโกงของตนเอง

นิทานเรื่องศรีธัญชัย ผู้แต่งมีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเรื่องราว โดยได้กล่าวถึง ภูมิหลังของศรีธัญชัย ผู้แต่งเปิดเรื่องด้วยการเล่าถึงการกำเนิด “ศรีธัญชัย” โดยมีการผูกปมปัญหา ตั้งแต่เปิดเรื่อง คือ การไม่มีลูก ทำให้บิดามารดาของศรีธัญชัยต้องหาวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองมีลูก ไว้สืบทอดทรัพย์สมบัติ จนกระทั่งต้องทำพิธีบวงสรวงเพื่อขอลูกกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังตัวบทที่ว่า

...การบวงสรวงขอลูกของสามีภรรยาคุณั้นนับว่าศักดิ์สิทธิ์อยู่ เพราะปรากฏว่า ท่านท้าวโกถีย์ตรีเนตรหรือมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าพระอินทร์ เกิดร้อนพระทัยโดยที่โดนมนุษย์ รบกวน เมื่อสอดส่องทิพย์เนตรลงมาก็ประจักษ์ ความปรารถนาของสองสามีภรรยาจึงมี เทวบัญชาให้เทวดาองค์หนึ่ง ไปจุดลงในครรภ์ของนางเหรา และในคืนนั้นเองนางเหราก็ นิमितฝัน

(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 3)

จากเหตุการณ์ข้างต้นทำให้สามีภรรยามีลูกอย่างที่ปรารถนา ซึ่งเทวดาที่ลงมาจุดในครรภ์ นั้นก็คือ “ศรีธัญชัย” ซึ่งในความเป็นจริงเด็กที่จะเกิดมานั้นเป็นผู้ที่มีบุญบารมีเพราะเป็นเทวดามา เกิด แต่ด้วยเหตุการณ์ที่พลิกผัน เมื่อผู้เป็นแม่ได้นิमितฝันและกำลังจะให้พระท่านายให้เพื่อ

ความสรีรมงคลแต่ผู้ทำนายกลับเป็นเพียงสามเณรและทำนายว่าเด็กที่เกิดมาจะเป็นเด็กเจ้าปัญญาแต่มีความฉลาดแกมโกง ทำให้ดวงของเด็กที่เกิดมานั้นเป็นไปตามคำทำนาย เมื่อศรีธัญชัยเกิดมาเริ่มแรกครอบครัวก็ดีขึ้นเป็นลำดับแต่เมื่อเติบโตขึ้นกลับสร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัว ร้ายแรงถึงกับฆ่าน้องของตนเองจนพ่อแม่ต้องตัดขาดและไล่ศรีธัญชัยออกจากบ้านจนต้องไปขออาศัยอยู่ที่วัดแต่ด้วยความมีปัญญามีไหวพริบ ศรีธัญชัยก็สามารถเอาตัวรอดมาได้จนได้ดิบได้ดีเข้ารับราชการรับใช้พระมหากษัตริย์ถึงในราชสำนัก

จากการเปิดเรื่องในนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมา และการเปิดเรื่องในนิทานศรีธัญชัยของประเทศไทยจะเห็นได้ว่ามีทั้งความแตกต่างและมีส่วนที่เหมือนกัน กล่าวได้ว่านิทานทั้งสองเรื่องมีการเปิดเรื่องที่ต่างกันคือ นิทานสกาตองซาเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ของตัวเอกที่โตแล้ว และผู้แต่งได้เสนอจุดเริ่มต้นของเรื่องราวโดยการกำหนดให้ตัวละครประกอบได้แสดงปัญหาในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ตัวละครเอกอยากมีความสามารถเช่นนั้นจนนำไปสู่การดำเนินเรื่องต่อไป ส่วนนิทานศรีธัญชัยนั้นผู้แต่งเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเรื่องราวตั้งแต่การกำเนิดศรีธัญชัย กล่าวถึงความเป็นมาของศรีธัญชัย

การดำเนินเรื่อง

นิทานสกาตองซา ของ ประเทศเมียนมา มีการดำเนินเรื่องแบบเล่าเรื่องตามปฏิทินชีวิตคือเล่าตั้งแต่ต้นไปจนจบ ในเรื่องผู้แต่งได้เล่าเรื่องราวของตัวละครเอกตั้งแต่เด็กจนโต โดยต้นเรื่องจะเน้นนำเสนอเรื่องราวชีวิตของสกาตองซา ต่อมาผู้แต่งได้นำเสนอตัวละครเอกอีกสองตัวละครได้แก่ งะแลตโตและงะใหญ่ จากนั้นเนื้อเรื่องก็จะเล่าถึงเรื่องราวของตัวละครสองตัวนี้ไปจนจบเรื่อง นอกจากนี้การเล่าเรื่องของผู้แต่งยังเป็นการเล่าที่เป็นเหตุเป็นผลโดยกำหนดให้การกระทำของตัวละครเป็นไปตามกฎแห่งกรรม คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

นิทานศรีธัญชัย มีการดำเนินเรื่องแบบเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทินชีวิต คือเริ่มเล่าเรื่องตั้งแต่การกำเนิดศรีธัญชัยอันเป็นสาเหตุของการเป็นคนฉลาดแกมโกง จากนั้นจึงเล่าถึงเรื่องราวชีวิตของศรีธัญชัยตั้งแต่เด็กจนกระทั่งตาย

จากการดำเนินเรื่องในนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมา และการดำเนินเรื่องในนิทานศรีธัญชัยของประเทศไทยจะเห็นได้ว่านิทานทั้งสองเรื่องมีการดำเนินเรื่องเหมือนกัน คือการเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทินชีวิต โดยผู้เขียนจะเล่าเรื่องราวชีวิตของตัวละครตั้งแต่เด็กจนกระทั่งโต แต่ยังคงมีความแตกต่างที่นิทานเรื่องสกาตองซานั้นจะเล่าเรื่องราวของตัวละครเอกสามตัวละคร ซึ่งนิทานเรื่องศรีธัญชัยจะเล่าเรื่องราวชีวิตของตัวละครเอกเพียงตัวละครเดียว

การปิดเรื่อง

นิทานสกาตองซา ของ ประเทศเมียนมา มีการจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดคือการจบแบบปลายเปิด ผู้อ่านสามารถคิดต่อยอดจินตนาการต่อไปได้

นิทานศรีธัญชัย จบเรื่องแบบโศกนาฏกรรม โดยผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเสียชีวิตลง เพราะพ่ายแพ้ให้กับการทำพินัน ซึ่งถือว่าเป็นบทสรุปของผู้ที่มีปัญญาแต่กลับใช้ปัญญานั้นเบียดเบียนผู้อื่น เมื่อตนเองพ่ายแพ้ให้กับผู้ที่มีปัญญาเหนือกว่าก็ยอมรับความเป็นจริงไม่ได้เป็นเหตุให้ต้องตรอมใจจนเสียชีวิตในที่สุด

จากจุดจบของเรื่องในนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมา และจุดจบของเรื่องในนิทานศรีธัญชัยของประเทศไทยจะเห็นได้ว่านิทานทั้งสองเรื่องนั้นมีจุดจบเรื่องที่แตกต่างกัน กล่าวคือนิทานเรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมา มีการจบแบบทิ้งไว้ให้คิดคือจบแบบที่ไม่ได้เฉลยทุกอย่างหากแต่เป็นการทิ้งไว้ให้ผู้อ่านคิดต่อยอดต่อไปว่าทั้งเงแลตโตะงะใหญ่ และมะชาจิมะเจอู้จะมีการแก้แค้นกันไปมาอย่างไร ส่วนนิทานเรื่องศรีธัญชัยเป็นการจบโดยให้ตัวละครเอกเสียรู้และเสียชีวิตลงในท้ายที่สุด เพราะการกระทำของเขาเองที่ส่งผลให้เขาต้องจบชีวิตลงเช่นนี้ ซึ่งถือได้ว่าการจบเรื่องของนิทานทั้งสองแตกต่างกัน

เนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องในนิทานเรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมานั้นมีความคล้ายกับเนื้อเรื่องนิทานศรีธัญชัยอยู่หลายตอน ซึ่งผู้วิจัยได้เปรียบเทียบเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องที่คล้ายกันระหว่างนิทานทั้งสองเรื่อง ดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องที่คล้ายกันระหว่างนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมากับนิทานเรื่องศรีธัญชัยของประเทศไทย

เหตุการณ์	นิทานเรื่องสกาตองซา ของ ประเทศเมียนมา	นิทานเรื่องศรีธัญชัย ของ ประเทศไทย
1) ตัวละครเอกแบ่งขนมกับน้อง	ในขณะนั้น เนเมียวจ้อถิน ผู้เป็นเสมียนสกาได้เดินผ่านมาและเห็นเหตุการณ์พอดี เด็กทั้งสองจึงขอให้ ท่านเสมียนเป็นผู้ตัดสินแบ่งขนมให้อย่างเท่าเทียมกัน จากนั้นท่านเสมียนก็ได้แบ่งขนมให้เด็กทั้งสองคน โดยแบ่งให้คนละหนึ่งชิ้นก่อน ส่วนอีกหนึ่งชิ้นที่เหลือก็ได้หักครึ่งและแบ่งให้เท่ากัน	เรื่องมีอยู่ว่าวันนั้นยายแม่คำมาร้องขายขนม นางเหราซื้อให้ลูกชายทั้งสองจะเป็นด้วยยายแม่คำเอ็นดูน้องชายศรีธัญชัยจึงหยิบข้าวเหนียวส่งให้อีกสองต่อ เท่านี้เองศรีธัญชัยก็คิดแค้นผูกพยาบาทยายแม่คำทันที

(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 7-8)

เหตุการณ์	นิทานเรื่องสกาตองซา ของ ประเทศเมียนมา (ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 1)	นิทานเรื่องศรีธนูชัย ของ ประเทศไทย (ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 53)
2) การถือล่วมหมาก ติดตามเจ้านาย	อยู่มาวันหนึ่งท่านเสมียนได้มอบหมายให้สกาตองซาทำหน้าที่ถือล่วมหมากและบุหรีที่ห่อด้วยผ้าแล้วให้ผูกสะพายติดกับตัวไว้ จากนั้นให้ติดตามไปที่สภากับท่านโดยท่านเสมียนจะขี่ม้าไปอย่างช้า ๆ ส่วน สกาตองซาจะต้องเดินตามหลัง แต่ถึงอย่างนั้นสกาตองซาก็เดินตามม้าไม่ทันอยู่ดีจึงทำให้ท่านเสมียนถึงสภาก่อนเมื่อถึงแล้วท่านนึกอยากกินหมากแต่ก็ยังไม่เห็นวีแววของสกาตองซา (ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 1)	ปกติหลวงนายศรี ต้องเข้าวังเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ศรีธนูชัย เป็นคนถือร่วมหมากตามหลังแต่ ศรีธนูชัยผู้เคยทำความดีถูกใจ ไว้ใจ วันหนึ่งเกิดไม่ทำเสียแล้ว เรื่องมีอยู่ว่า ในขณะที่ถือร่วมหมากติดตามหลวงนายศรีไปนั้น ก็ได้เดินตามหลังหลวงนายศรีไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย คงจะเดินอย่าง “งูกินหาง” หรือ เดินไปเล่นไปอะไรอย่างนั้น (ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 53)
3) การเก็บทุกสิ่งใส่ในล่วมหมากตามคำสั่งของเจ้านาย	วันต่อมา ท่านเสมียนได้เข้าวังหลวงไปทำงานเช่นเคยโดยมี สกาตองซาติดตามไปด้วย เขาได้นำล่วมหมากพลูและบุหรีห่อผ้าสะพายติดตัวพร้อมกับตึงหางม้าติดตามอย่างที่เคยทำ คราวนี้พ้อม้ายกหางจะถ่ายอุจจาระ สกาตองซาก็รีบเปิดล่วมหมากและรองรับก้อนอุจจาระม้าไว้จนหมด จากนั้นก็นำติดตัวมาจนถึงสภาเมื่อถึงในที่ประชุมท่านเสมียนอยากจะหยิบหมากมากินต่อหน้า ขุนนางทั้งหลาย จึงได้เปิดล่วมหมากขึ้นแต่ก็ต้องตกใจเมื่อเห็นว่ามีอุจจาระม้าอยู่ในล่วมหมากพลู บรรดาขุนนางที่เห็นเหตุการณ์ต่างหัวเราะเสียงดังลั่น ท่านเสมียนจึงรู้สึกอับอายเป็นอย่างมาก (ห่วนซาเยอูจี, 1980, น. 2)	เช้าวันต่อมา หลวงนายศรีเข้าวังศรีธนูชัยถือร่วมหมากตาม ที่นี้ดำเนินแผนใหม่ ค่อยเดินค่อยไป สุดแล้วแต่หลวงนายศรีจะเดินไปข้างหน้าก็ร้อยพันก้าว ศรีธนูชัยก้าวทอดน่องร้องเพลงอย่างสบายใจ พลางก้มลงเก็บอะไรใส่ไว้ในห่อร่วมหมากตามแต่จะเก็บได้อย่างที่เรียกว่า “ขยะฝอยหอยบ้า” นั้นแหละ (ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 55-56)
4) สองเดือน	เจ้ามันดื้อ เป็นคนว่ายาก เกียงเก่ง หาคำพูดต่าง ๆ นานามาเถียง ตอนที่แม่เจ้านาม่าฝากกับข้าก็บอกว่าจะฝากแค่สองเดือนแต่ตอนนี้เจ้าอยู่บ้านเข้ามาสองปีแล้ว ข้าไม่ต้องการให้เจ้าอยู่บ้านซ้ำอีกต่อไป เจ้าจงกลับบ้านเจ้าไปเสียเถิด” เมื่อ สกาตองซาได้ยินจึงตอบท่านเสมียนว่า “ที่กระผมเคยพูดไว้ว่าจะอยู่จนครบสองเดือนนั้น ความหมายที่กระผมพูดคือกระผมจะ	นายเวรก็ว่า "แต่ตามลายลักษณ์อักษร คำร้องที่ถวายฎีกา เอกสารการกุ๊กก็ตรงวันเดือนปีกันว่าเลยสองเดือนมานาน แล้วแสดงว่าคุณพระบิดพลั่วคดโกง ไม่ยอมคืนเงินที่กู้หนี้เป็นไปตามสัญญา" ศรีธนูชัยก็ยืนยันอยู่ว่า ยังหาครบสองเดือนไม่ต่อ ครบสองเดือนเมื่อไร ตนจึงจะชำระให้ นายเวรได้ยินคำยืนยันของศรีธนูชัย ก็ยิ้มอยู่ในหน้า ตนเข้าใจเล่ห์กะเท่ห์ของศรีธนูชัยดี

เหตุการณ์	นิทานเรื่องสกาต้องซา ของ ประเทศเมียนมา	นิทานเรื่องศรีธัญชัย ของ ประเทศไทย
	<p>ยอมไปก็ต่อเมื่อกระผมจะได้เห็นเดือนบนท้องฟ้ามีสองดวง กระผมถึงจะกลับบ้านขอรับ” เมื่อท่านเสมียนได้ ฟังคำตอบนั้นจากที่กำลัง โกรธ สกาต้องซาก็กลับกลายเป็นขำ และสุดท้ายก็ต้องจำใจให้สกาต้องซาอยู่ที่บ้านตนเองต่อไป</p> <p>(หว่านซาเยอจี, 1980, น. 2)</p>	<p>ว่าหมายถึงอะไร และคิดอยู่ในใจว่า ตนจะต้องคิดหาอุบายให้ศรีธัญชัย ลื่นแต่มี ให้จงได้ และการชำระคดีในครั้งนั้น ไม่ถือเอา เวลาเป็นเกณฑ์ สักแต่ว่าคดีเสร็จ เป็นแล้วกัน คู่ความจึงจะกลับบ้านได้</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 513)</p>
5) ไฟไหม้บ้าน	<p>ต่อมาวันหนึ่งบริเวณใกล้บ้านท่านเสมียน เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ คุณนายท่านเสมียนจึงให้ บ่าวไพร่ในเรือนยกของที่เขาและมีค่าออกจากบ้าน เมื่อสกาต้องซาได้ยินเช่นนั้น เขาจึงรีบไป ขนแกลบลงมาจากบ้าน พอคุณนายท่านเสมียน เห็นเข้าจึงตำหนิว่า “ข้าให้เจ้ายกของมีค่าที่เขา ลงมา เหตุใดเจ้าถึงยกแกลบลงมาเล่า” สกาต้องซาตอบว่า “แกลบเป็นสิ่งที่เขาที่สุดในบ้าน กระผมทำตามคำสั่งของคุณนาย ดังนั้นจึงยกสิ่ง นี้ลงมาขอรับคุณนาย” คุณนายไม่อยากจะตอบ ได้กับสกาต้องซา เธอจึงใช้ให้ไปตามท่าน เสมียนกลับมาบ้านโดยเร็ว ฝ่ายสกาต้องซาก็รีบ เข้าไปในวัง เมื่อถึงหน้าบันไดทางขึ้นสากก็เริ่ม ยกคิ้ว เล่นหูเล่นตาส่งสัญญาณให้กับท่าน เสมียนจนกระทั่งเวลาล่วงเลยไปถึงตอนเย็น และท่านเสมียนก็ได้ออกมาดำนอกจึงเห็นว่า สกาต้องซายกคิ้วเล่นหูเล่นตาอยู่</p> <p>(หว่านซาเยอจี, 1980, น. 3)</p>	<p>เสียงเอะอะโวยวายไฟไหม้บ้าน ทำให้ ศรีภรรยาของ หลวงนายศรีและบ่าวไพร่วิ่ง วุ่นกันซุลมุน พอได้สติศรีภรรยาของหลวง นายศรีก็บอกกับ ศรีธัญชัยว่า “เร็ว เร็ว เจ้าจงรีบไปบอกคุณหลวงว่าอย่าได้ช้า เกิด ไฟไหม้บ้านใหญ่แล้ว” ศรีธัญชัยก็มีได้รอ ช้า กระโดดผลุงแล้ววิ่งออกไปโดยเร็ว พอ ถึงหลวงนายศรีก็แจ้งข่าวไฟไหม้บ้านให้ฟัง แต่เสียงของเจ้าศรีธัญชัย หาได้รอดออก จากริมฝีปากเป็นที่เข้าใจหรือได้ยินแก่ หลวงนายศรีไม่ หลวงนายศรี เห็นแต่ศรี ธัญชัยทำปากขมุขมิบไม่รู้ว่่าพูดอะไร</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 65)</p>
6) การดูแลเด็กตามคำสั่งของผู้ปกครอง	<p>วันต่อมาคุณนายท่านเสมียนจะต้องไป ตลาด แต่ในขณะที่ลูกน้อยของเธอยังคงนอน หลับสบายอยู่ในเปล เธอจึงเรียกลูกสกาต้องซามา ฝ้าและให้ฝ้าจนกว่าเธอจะกลับมาจากตลาด ทั้งยังกำชับให้คอยดูเป็นอย่างดีอย่าให้คลาด สายตา แต่พอคุณนายเสมียนออกจากบ้านไป ครัวเดียว เด็กน้อยก็ตื่นและร้องไห้จนกลิ้งตกจาก เปล สกาต้องซาเห็นดังนั้นก็ไม่ได้คิดจะช่วยแม้แต่นิด ยืนกอดอกฝ้าดูอย่างไม่คลาดสายตาอยู่เช่นนั้น</p>	<p>รุ่งเช้าพ่อแม่ต้องไปนอนอย่างเคยและไม่ ลืมที่จะสั่งเสียลูกชายคนโตให้ดูแลปฏิบัติ กับน้องให้จงดี อาบน้ำอาบชำระทำให้สะอาด หมดจด บ้านเรือนก็เก็บกวาดอย่าให้รก รุงรัง มิฉะนั้นกลับมาจะโดนตี เอาละ ! คำ บัญชาของพ่อแม่ถือเป็นคำประกาศิตกัน เสียที เราต้องทำอย่างว่าไม่เช่นนั้นคงจะ โดนตีแน่ ประการสำคัญคิดค้นน้องของ ตน เพราะน้องที่เดียวทำให้พ่อแม่ต้องดูตน</p>

เหตุการณ์	นิทานเรื่องสกาตองซา ของ ประเทศเมียนมา	นิทานเรื่องศรีธัญชัย ของ ประเทศไทย
	<p>เด็กน้อยก็คลานออกไปเรื่อย ๆ จนไปถึงบันไดบ้าน และกลิ้งตกลงไป สกาตองซาก็ได้จ้องมองอย่างไม่คลาดสายตา เมื่อเขาเดินเข้าไปใกล้จึงเห็นว่าเด็กน้อยหัวแตกมีเลือดไหล ส่วนเด็กน้อยก็ร้องไห้จนเกิดอาการชัก ในขณะนั้นเอง คุณนายท่านเสมียนได้กลับมาถึงบ้านพอดี เธอมองเห็นสภาพเด็กน้อยที่เต็มไปด้วยเลือด ก็ทุบอกร้องไห้เสียใจแล้วก็ตำหนิสกาตองซา</p> <p>(หุ่นซาเยอจี, 1980, น. 4)</p>	<p>ก็หนหนึ่งแล้ว ข้าเข้านี้ยังคาดโทษเอาไว้อีกก็จะให้น้องมีชีวิตอยู่ไปโดยเล่าฆ่าเสียก็สิ้นเรื่อง ไม่ต้องคอยเอาใจใส่เลี้ยงดูอีกต่อไป ศรีธัญชัยคิดแล้วก็คว้ามิดมาผ้าท่อน้อง ปักคมมีดลงไปทำหน้าที่แล้วกรีดเป็นแผลยาวอย่างไม่ยั้ง มือหนึ่งก็คว้าคัตได้ใส่พุ่งออก มาจนเกลี้ยง เสรีจแล้วก็เอาร่างที่หาชีวิตไม่ลงล้างน้ำให้หมดคาเลือด ศรีธัญชัยทำอย่างกับทำผักทำปลา แล้วเอาร่างน้องผู้นำสงสารมาทาทามันเป็นอันดีใส่ในเบาะนอนคลุมผ้าให้ เหมือนทารกที่หลับสนิทไปเหมือนคัมแม่สิ่ง</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 9-10)</p>
7) การไปอาศัยอยู่ที่วัด	<p>ต่อมาวันหนึ่งสกาตองซาได้พบกับแม่ของเขาเพื่อขอให้แม่นำตนไปฝากกับเจ้าอาวาสที่วัดทางทิศใต้ของหมู่บ้านเพื่อไปเป็นเด็กวัด และเล่าเรียนหนังสือ</p> <p>(หุ่นซาเยอจี, 1980, น. 5)</p>	<p>เพราะความเถรตรงของ ศรีธัญชัยจึงต้องกลายเป็นฆาตกรฆ่าน้องในไส้ และเป็นลูกจ้างผลาญพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่ขับไล่ใส่สงฆ์ประกาศ มิให้วงศ์ศาณาญาติรับตนไว้ อุปการะ ศรีธัญชัยก็หมดที่พึ่งพิงไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหนเดินร้องไห้ไปตลอดทางจนกระทั่งไปถึงวัด ๆ หนึ่ง เมื่อไม่มีบ้านอยู่ อาศัยวัดก็ได้ศรีธัญชัยคิดเช่นนั้นจึงเดินเข้าไปในวัด</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 15)</p>
8) การสาธิตการกินผักบั้งให้กษัตริย์ต่างเมือง ทอดพระเนตร	<p>หลังจากนั้นกษัตริย์ยะไข่ก็ได้ตรัสถามสารทุกข์สุกดิบเกี่ยวกับบ้านเมือง ความเป็นอยู่ของประชาชนกับอำมาตย์สกาตองซา ขณะนั้นอำมาตย์สกาตองซาอยากเห็นพระพักตร์ของกษัตริย์ยะไข่ จึงได้นำก้านผักบั้งที่เตรียมมาขึ้นถวายแต่กษัตริย์ยะไข่เมื่อพระองค์เห็นเช่นนั้นจึงตรัสถามว่า “ก้านผักบั้งนี้มีคุณอย่างไร และต้องกินเช่นไร” อำมาตย์สกาตองซาจึงสาธิตการกินผักบั้งด้วยการนำมากินให้กษัตริย์ยะไข่ทอดพระเนตร ซึ่งการสาธิตนั้นต้องยกก้านผักบั้งขึ้นไปสูง ๆ และหย่อนก้านลงมา จากนั้นก็เงยหน้าอ้าปากกิน เมื่อกษัตริย์ยะไข่เห็น</p>	<p>ศรีธัญชัยให้ลามาทูลว่า “อาหารวิเศษที่นับว่าเลิศรสของชาวกรุงศรีอยุธยาที่มีชื่อว่า “ผักบั้งไต่ราว” พระเจ้ากรุงจีนอยากทราบว่าผักบั้งไต่ราว เป็นอย่างไร จึงให้ศรีธัญชัยถวาย การกินให้ทอดพระเนตร ศรีธัญชัยจึงกราบทูลขอผักบั้งมัดหนึ่ง เมื่อได้ ผักบั้งมาแล้วก็เอาเชือกขึงเป็นราว คะเน ขณะที่นั่งเฝ้าอยู่เหนือศีรษะตน เอาผักบั้งห้อยไว้เป็นระนาบ อันนี้เป็นความคิดของศรีธัญชัยที่ใครจะแหงนหน้าดูพระพักตร์ของพระเจ้ากรุงจีนด้วยในขณะที่นั่งเฝ้านั้นไม่มีโอกาสได้เห็น เพราะต้องก้มหน้า</p>

เหตุการณ์	นิทานเรื่องสกาตองซา ของ ประเทศเมียนมา	นิทานเรื่องศรีธนญชัย ของ ประเทศไทย
	<p>เช่นนั้นก็ทรงรู้ทันที่ว่า อำมาตย์ผู้นี้ช่างมีปัญญา เป็นเลิศ อยากเห็นหน้าพระองค์จึงคิดวิธีมา เช่นนี้เอง</p> <p>(หว่านซาเยอจี, 1980, น. 20)</p>	<p>ตลอดเวลาแต่ครั้งนี้ถึงคราวที่จะต้องงวย ด้วย ความจำเป็น เพราะจะต้องงวยขึ้นจับ ผักบุงบนราว ศรีธนญชัยงวยหน้าใช้ปากจับ ผักบุงกินอย่างเอร็ดอร่อยเสียเต็มประดาแต่ แท้จริงตนมีโอกาสเห็น พระพักตร์พระเจ้า กรุงจีนเต็มตา</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 209)</p>
<p>9) การทำนาย เมล็ดฟัก น้ำเต้า และแตงโม</p>	<p>ด้านในหีบมีน้ำเต้าขนาดใหญ่ ซึ่งในน้ำเต้า ใหญ่ยังมีน้ำเต้าเล็ก แตงโม และฟักอย่างละ หนึ่งลูก ซึ่งด้านในของลูกฟักผลเล็กเหล่านั้น ยังมีเมล็ดฟักเข้าไปอีกอย่างละหนึ่งเมล็ด หากไม่ เชื่อที่ข้าพเจ้าทำนาย ก็จงเปิดหีบออกมาดูเถอะ” พระเจ้ากรุงอังวะจึงให้ทหารของตนเปิดหีบ ดังกล่าว และเป็นไปตามที่ท่านชีปะขาวทำนาย ทุกประการว่าในหีบมีน้ำเต้าลูกใหญ่เมื่อเปิด ออกก็เห็นน้ำเต้าลูกเล็ก ต่อมาก็เห็นแตงโม และฟักตามลำดับ จากนั้นผ่านน้ำเต้าออกมา ก็เจอเมล็ดน้ำเต้าอยู่ด้านในหนึ่งเมล็ด เมื่อผ่า แตงโมก็เห็นเมล็ดแตงโมอยู่ด้านในแตงโมหนึ่ง เมล็ด และเมื่อผ่าฟักก็เจอเมล็ดฟักอยู่ด้านใน หนึ่งเมล็ดตามคำทำนาย การทำนายในครั้งนี้ ทำให้เหล่าขุนนางที่อยู่ในห้องพระโรงต่างชื่น ชมที่ท่านชีปะขาวทำนายได้อย่างแม่นยำ ยิ่งไป กว่านั้นทูตที่มาจากหงสาวดีก็ได้ชื่นชมว่าท่าน ชีปะขาวจะแลดโตทำนายได้แม่นยำสมคำล่ำลือ จริง ๆ และถวายแก้วแหวนเงินทองพร้อมด้วย องค์กรหญิงจากหงสาวดีให้เป็นพระสนมแห่งกรุง อังวะเพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีงามต่อกัน ระหว่างสองราชอาณาจักร</p> <p>(หว่านซาเยอจี, 1980, น. 48)</p>	<p>ศรีธนญชัยแสร้งทำตริตรอง แล้วทำ เลียนแบบนักโหราศาสตร์หรือโหราหลวงผู้ ทรงปัญญา โดยเรียกเอากระดานมาลง เลขฆานาที่ ชิดไปชิดมาดูยุ่งเป็นยุ่งดีกันไม่รู้ ว่าเป็นความหมายอะไรเขียนแล้วขีดซ้ำลบบ ทำอยู่อย่างนั้นสองครั้งสองครา "เออละ เรา จะทายละนะ ลูกนี้มีเม็ดในอยู่เพียงเม็ด เดียวขอเชิญท่านบิออกมาให้เห็นเป็นที่ ประจักษ์เดี๋ยวนี้อะ" จินนายสำเภาตอบ เสียงอ่อยว่า "บิไม่ได้" "บิไม่ได้ก็ผ่าออกมา ชิ" ศรีธนญชัยทำเสียงเหมือนตวาด แต่ ภายใตใจนั้นเกือบอดหัวเราะไม่ได้ เป็นอันว่าลูกที่หนึ่งถูกต้องตามที่ศรีธนญชัย ทาย "เฮ้อ! อีกลูก ลูกไหนลูกที่สองเร็ว!" ศรี ธนญชัยประกาศิต จินนายสำเภาที่ขี้ลังไปที่ ลูกรองด้วยมืออันสันเทา คราวนี้ศรีธนญชัย ไม่ต้องลงเลขทายออกมาทันที "ลูกนี้มีอยู่ สองเม็ด! จะบิหรือผ่าก็ตามใจท่าน" มันเป็น ฟักทองที่มีเม็ดในอยู่สองเม็ดจริง ๆ! ผลก็ คือเงินเจ้าของสำเภาเกือบเป็นลม เป็น พ่อค้าดี ๆ ไม่ชอบ ชอบที่จะเป็นทาสคนอื่น ก็ด้วยฝึการพ่นคิดกำเรบเลียบสานอยาก ร่ำรวยยิ่งขึ้นไป</p> <p>(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 298-299)</p>

จากตารางแสดงการเปรียบเทียบข้างต้นนิทานทั้งสองเรื่องมีความคล้ายคลึงกัน 9 เหตุการณ์ ประกอบไปด้วย

1. เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกแบ่งขนมกับน้อง ซึ่งในนิทานทั้งสองเรื่องมีจุดเริ่มต้นของการเติบโตไปเป็นเด็กเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงคล้ายกัน กล่าวคือในนิทานเรื่องสกาต้องซาเปิดเรื่องด้วยการแบ่งขนมกับน้องไม่ลงตัวจนมีผู้มาช่วยแก้ปัญหามาโดยการให้ปัญญาทำให้ตัวละครเอกเกิดอยากเป็นผู้ที่มีปัญญาเช่นนั้น ทำให้ต่อมาตัวละครเอกตัดสินใจไปขออาศัยอยู่ที่บ้านของคนดังกล่าวและได้แสดงปัญญาอันฉลาดแกมโกงต่าง ๆ ในขณะเดียวกันเหตุการณ์ดังกล่าวในนิทานศรีธนูชัยก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ตัวละครเอกเกิดความไม่พอใจต่อคนชายขนมและน้องของตนเอง ซึ่งถือเป็นเหตุการณ์แรกที่น่าไปสู่การก่อเรื่องราวต่าง ๆ อันมากของศรีธนูชัยตัวเอกเจ้าปัญญาในเวลาต่อมา

2. เหตุการณ์การถือล่วมหมากติดตามเจ้านาย ในนิทานทั้งสองเรื่องปรากฏเหตุการณ์การถือล่วมหมากติดตามเจ้านายเหมือนกัน คือตัวละครเอกมีหน้าที่ถือล่วมหมากและบุหรืติดตามเจ้านายเข้าไปในราชสำนัก แต่ระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ตัวละครทั้งสองก็ทำไม่ได้ดีเท่าที่ควรเป็นเหตุให้ฝ่ายเจ้านายไม่พอใจและตำหนิ ส่วนตัวละครเอกเจ้าปัญญาทั้งสองก็สามารถหาคำพูดต่าง ๆ มาแก้ตัวให้ตนเองพ้นผิดไปจนได้ เหตุการณ์นี้จึงถือเป็นหนึ่งในเหตุการณ์ที่คล้ายกันอย่างมากระหว่างนิทานเรื่องสกาต้องซากับนิทานศรีธนูชัย

3. การเก็บทุกสิ่งใส่ในล่วมหมากตามคำสั่งของเจ้านาย ปรากฏในนิทานทั้งสองเรื่องเหมือนกัน และเนื้อหาก็คงมีความใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือตัวละครเอกได้กระทำตามคำสั่งของเจ้านายทุกประการ เริ่มต้นจากที่ตัวละครเอกของทั้งสองเรื่องทำให้หมากและบุหรืหล่นหาย เจ้านายจึงต้องออกคำสั่งให้รักษาของของเจ้าของทุก ๆ เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ทำให้ตัวละครเอกเจ้าปัญญาเก็บสิ่งของทุกอย่างลงไปในล่วมหมากของเจ้านายทั้งเศษสิ่งปฏิภูลต่าง ๆ ก็เอาใส่ไว้ในนั้นทั้งสิ้น ทำให้เจ้านายเกิดความอับอายเป็นอย่างมาก

4. สองเดือน เป็นกลอุบายที่ตัวละครเอกใช้ในการเอาเปรียบผู้อื่น เหตุการณ์นี้มีปรากฏทั้งในนิทานยสกาต้องซาและนิทานศรีธนูชัย คือ การนำเอากลอุบายสองเดือนมาใช้เหมือนกัน แต่แตกต่างกันตรงเหตุการณ์ที่ทั้งสองนำกลอุบายมาใช้นั้นต่างกัน กล่าวคือ ตัวละครเอกในนิทานสกาต้องซานำกลอุบายนี้มาใช้เพื่อขอยู่ที่บ้านของเสมียนสภา และอ้างว่าหากเดือนบนท้องฟ้าปรากฏสองดวงพร้อมกันเมื่อไหร่เขาถึงจะยอมออกจากบ้านไป แต่ในนิทานเรื่องศรีธนูชัยตัวละครเอกนำกลอุบายนี้ไปใช้กับยัยคนหนึ่งที่สองเดือนจะนำเงินจำนวนนั้นมาคืนแต่แล้วผ่านไปนานหลายเดือนจนนานถึงปีก็ยังไม่ได้เงินคืนเพราะว่าดวงเดือนบนท้องฟ้ายังไม่ครบสองดวง

5. เหตุการณ์ไฟไหม้บ้าน เป็นหนึ่งในเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทานทั้งสองเรื่องเหมือนกัน คือ ในนิทานเรื่องสกาตองซา ตัวเอกได้เข้าไปอาศัยอยู่ที่บ้านของเสมียนสภาและเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ เมื่อได้รับคำสั่งให้ไปตามท่านเสมียนเขาก็รีบไปในทันทีแต่เมื่อไปถึงแล้วกลับทำเพียงยักคิ้วเล่นหูเล่นตาเท่านั้น เพราะก่อนหน้านี้เขาได้รับคำสั่งว่าไม่ให้เรียกเสียงดังเมื่อเจ้านายนั่งอยู่ในสภาเมื่อถึงเหตุการณ์นี้ตัวละครเอกจึงทำเพียงยักคิ้วยักตาเป็นสัญญาณเท่านั้น ส่วนในเรื่องศรีธัญชัยตัวละครเอกก็ได้รับคำสั่งให้ไปตามหลวงนายศรีเช่นกัน แต่ก็ทำเพียงขมุขมิปปากไม่ได้เปล่งเสียงพูดออกไปด้วยก่อนหน้านี้ได้รับคำสั่งว่าไม่ให้ส่งเสียงดังสร้างความน่าอับอาย แม้เหตุการณ์นี้จะมีความคล้ายกันแต่ก็ยังมีความแตกต่างคือนิทานเรื่องสกาตองซาบ้านของท่านเสมียนสภาไม่ได้ถูกไฟไหม้ แต่นิทานเรื่องศรีธัญชัยนั้นบ้านของหลวงนายศรีโดนไฟเผาจนหมด

6. การดูแลเด็กตามคำสั่งของผู้ปกครอง เป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกได้รับคำสั่งจากผู้ปกครองให้ดูแลเด็กเป็นอย่างดี ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวในนิทานทั้งสองเรื่องมีส่วนที่เหมือนกัน ได้แก่ การดูแลเด็กตามคำสั่งของผู้ปกครองทุกประการ ในนิทานเรื่องสกาตองซาตัวละครเอกได้รับคำสั่งจากเจ้านายให้ดูแลบุตรของตน โดยเน้นย้ำต่อตัวละครเอกว่าให้จับตาดูอย่าให้คลาดสายตา ซึ่งตัวละครเอกก็ได้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นอย่างเคร่งครัด แม้เด็กจะตื่นนอนขึ้นมาร้องไห้จนตกจากเปล และตกบันไดจนได้รับบาดเจ็บ ตัวละครเอกก็ทำเพียงยืนมองอย่างไม่ให้คลาดจากสายตาอยู่อย่างนั้นและไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือเด็กแต่อย่างใด ส่วนนิทานเรื่องศรีธัญชัยนั้นตัวเอกได้รับคำสั่งจากมารดาให้ดูแลน้องเป็นอย่างดี อาบน้ำทำความสะอาดให้มดจด หลังจากที่เขาได้รับคำสั่งดังกล่าวแล้วก็ได้ใช้มิดกริตห้องน้องของตัวเองนำเอาอวัยวะภายในออกมาทำความสะอาด เหตุการณ์นี้ตัวละครเอกได้ขำน้องของตัวเองและถูกบิดามารดาขับไล่ออกจากบ้าน ซึ่งนิทานทั้งสองเรื่องเป็นเหตุการณ์ที่ต่างกันแต่มีส่วนคล้ายกันคือการดูแลเด็กตามคำสั่งของผู้ปกครองทุกประการ

7. การไปอาศัยอยู่ที่วัด เป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกไปอาศัยอยู่วัด นิทานทั้งสองเรื่องมีเหตุการณ์ที่ต้องไปอยู่วัดต่างกัน แต่ที่เหมือนกันคือตัวละครเอกทั้งสองเรื่องเคยไปอาศัยอยู่ที่วัดเหมือนกัน กล่าวคือนิทานเรื่องสกาตองซาไปอยู่วัดเพราะไม่ได้อยู่ที่บ้านของเสมียนสภาอีกต่อไป ทั้งยังอยากจำเรียนหนังสือจึงขอให้มารดาพาตนไปฝากไว้เป็นเด็กวัดอยู่ที่วัด ส่วนนิทานเรื่องศรีธัญชัยตัวละครเอกต้องไปอยู่ที่วัดเพราะหมดหนทางที่จะไป ที่บ้านขับไล่เนื่องจากเขาได้ขำน้องของตัวเอง เมื่อพิจารณาแล้วเหตุการณ์ดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันที่ตัวละครเอกต้องมาอยู่วัดเพราะถูกขับไล่ออกจากที่อยู่อาศัยเก่าเพราะการกระทำของตัวละครเอง

8. การสาธิตการกินผักบุ้งให้กษัตริย์ต่างเมืองทอดพระเนตร เหตุการณ์นี้มีปรากฏอยู่ทั้งในนิทานสกาตองซาและนิทานศรีธัญชัย กล่าวคือตัวละครเอกของนิทานทั้งสองเรื่องได้นำการกินผักบุ้งมาสาธิตให้กษัตริย์ต่างเมืองได้ดู โดยมีจุดประสงค์เพื่อดูหน้าของกษัตริย์เมื่อนั้น นิทานทั้งสองเรื่องมีความคล้ายกันทั้งเรื่องของการนำการกินผักบุ้งมาสาธิตและมีจุดประสงค์ที่เหมือนกัน

9. การทำนายเมล็ดพิก น้ำเต้า และแตงโม เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกได้แสดงปัญหาในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในนิทานทั้งสองเรื่องปรากฏเหตุการณ์คล้ายกัน คือ นิทานทั้งสองเรื่องกล่าวถึงการทำพินันเรื่องทำนายเมล็ดที่อยู่ในพีชผลเหมือนกัน และยังมีกล่าวถึงวิธีการล่องรู้เฉลยว่าข้างในพีชเหล่านี้มีสิ่งใดและสามารถทำนายได้อย่างแม่นยำคล้ายกัน ในนิทานสกาต้องซาตัวละครเอกล่องรู้ได้เพราะวางแผนเข้าไปสืบหา ส่วนในนิทานเรื่องศรีธนูชยันต์ตัวละครเอกล่องรู้ได้เพราะความบังเอิญที่ตัวละครเอกไปรับรู้จากการแอบเข้าไปในเรือของคนที่มาทำประลอง

จากเหตุการณ์ในนิทานทั้งสองเรื่องจะเห็นได้ว่าทั้ง 9 เหตุการณ์มีความคล้ายคลึงกัน แต่องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ในเหตุการณ์นั้น ๆ หรือฉากที่เกิดเหตุการณ์นั้นจะแตกต่างกันไป ซึ่งอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมที่แตกต่างของถิ่นกำเนิดนิทานทั้งสองเรื่องทำให้องค์ประกอบต่าง ๆ มีส่วนที่แตกต่างกัน

ตัวละคร

ตัวละครเอกในนิทานเรื่องสกาต้องซา ของ ประเทศเมียนมา

ตัวละครเอกที่มีลักษณะนิสัยฉลาดแกมโกงในนิทานเรื่องสกาต้องซาของประเทศเมียนมา ปรากฏ 3 ตัวละคร ได้แก่ สกาต้องซา งะแลตโต และงะโหญ่ ดังต่อไปนี้

1. สกาต้องซา

สกาต้องซาเป็นหนึ่งในตัวละครเอกที่ผู้แต่งกำหนดให้มีบทบาทสำคัญตั้งแต่ต้นเรื่องและได้เล่าประวัติของสกาต้องซาตั้งแต่เล็กจนเติบโตมีหน้าที่การทำงานที่ดี ทั้งนี้ผู้แต่งยังกำหนดให้ตัวละครสกาต้องซาเป็นตัวแทนของผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดมีไหวพริบและมีความเจ้าเล่ห์ ใช้ความสามารถของตนสร้างฐานะและสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้ ตัวละครสกาต้องซามีลักษณะนิสัยที่เป็นคนฉลาดแกมโกง มีปัญหาที่สามารถเอาตัวรอดได้ ตัวละครนี้แต่เดิมเป็นเพียงลูกแม่ค้าขายขนม จากนั้นก็ได้ไปอาศัยอยู่รับใช้เสมียนสภาแต่ก็ได้ไปสร้างความเดือดร้อนจนต้องกลับมาอยู่บ้านของตนเอง ต่อมาก็ได้ไปขออาศัยอยู่ที่วัดเพื่อเรียนหนังสือทำให้ได้เจอ “งะแลตโต” และ “งะโหญ่” ตัวละครเอกอีกสองตัวละคร หลังจากนั้นเมื่อเติบโตขึ้นก็ได้เข้าไปรับราชการอยู่ในพระราชวังมียศฐาบรรดาศักดิ์มีชีวิตที่ดีซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครสกาต้องซาที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

...วันหนึ่งท่านเสมียนได้เรียกสกาต้องซามาหาและพูดว่า “เจ้ามันคือ เป็นคนว่ายากเถียงเก่ง หากำพูดต่าง ๆ นานามาเถียง ตอนที่แม่เจ้านำมาฝากกับข้าก็บอกว่าจะฝากแค่สองเดือนแต่ตอนนี้เจ้าอยู่บ้านข้ามาสองปีแล้ว ข้าไม่ต้องการให้เจ้าอยู่บ้านข้าอีกต่อไป เจ้าจงกลับบ้านเจ้าไปเสียเถิด” เมื่อสกาต้องซาได้ยินจึงตอบท่านเสมียนว่า “ที่กระผมเคย

พูดไว้ว่าจะอยู่จนครบสองเดือนนั้น ความหมายที่กระผมพูดคือกระผมจะยอมไปก็ต่อเมื่อกระผมจะได้เห็นเดือนบนท้องฟ้ามีสองดวง กระผมถึงจะกลับบ้านขอรับ”

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 2)

จากตัวบทที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครกล่าวถึงนิสัยของสกาท่องซาว่าเป็นเด็กที่ดื้อรั้นสรรหาคำพูดมาแก้ตัวเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากความผิด นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้กล่าวถึงสกาท่องซาเมื่อเติบโตจนได้ทำงานมียศใหญ่โตเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมดังตัวบทที่ว่า

...จากนั้นทั้งสองได้เข้ามาว่า เพื่อนสมัยเรียนของตนนามว่าสกาท่องซาบัดนี้ ได้ดิบได้ดีเป็นถึงผู้พิพากษาอยู่ที่กรุงอังวะ ทั้งสองได้ตัดสินใจว่าจะไปขอให้สกาท่องซาช่วยตัดสินเรื่องนี้

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 2)

2. งะแลตโต

งะแลตโตเป็นหนึ่งในตัวละครหลักของเรื่องที่มีนิสัยฉลาดแกมโกง เจ้าปัญญาและไหวพริบดีแต่แฝงไปด้วยความเจ้าเล่ห์ แต่เดิมเป็นเด็กที่อาศัยและรับใช้พระสงฆ์อยู่ในวัด และเมื่อโตขึ้นก็ได้ใช้ความสามารถ ใช้ปัญญาของตนไปโกหกหลอกลวงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นจากนั้นจึงได้พบกับ “มะข่าจี” และได้ตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันซึ่งทั้งคู่ก็ยังคงใช้ความเจ้าปัญญาและความเจ้าเล่ห์หลอกลวงผู้อื่นอยู่เสมอมา ผู้แต่งได้กำหนดบทบาทให้ งะแลตโต เป็นผู้ที่มีความฉลาด มีปัญญา เอาตัวรอดและสามารถใช้ปัญญาเอาเปรียบคนอื่นได้สำเร็จ ซึ่งเป็นการใช้สติปัญญาไปในทางที่ผิดชีวิตจึงไม่เจริญก้าวหน้าเท่ากับสกาท่องซา นอกจากนั้นแล้วผู้แต่งยังกำหนดให้เรื่องราวของงะแลตโต เหมือนกับสุภาษิตที่ว่าทำอะไรได้อ่างนั้น เพราะตอนท้ายเรื่อง งะแลตโต เป็นผู้ที่พลาดจึงโดนหลอกให้เสียทรัพย์สินและเสียใจ ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครงะแลตโตที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

...พอทั้งสองถึงบ้านสกาท่องซาแล้ว สกาท่องซาก็ได้ต้อนรับเพื่อนสมัยเรียนเป็นอย่างดี เขาเองก็รู้นิสัยเพื่อนทั้งสองของตนว่ามีนิสัยกะล่อน ปลิ้นปล้อน เจ้าเล่ห์ เพทุบาย ฉลาดแกมโกง พุดแก่ง และเลี้ยงชีพด้วยการเที่ยวเร่หลอกลวงชาวบ้านเขาไปทั่ว

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 13)

จากตัวบทที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละครดังกล่าวมีอุปนิสัยเจ้าเล่ห์ มีความฉลาดแกมโกงและทำอาชีพทุจริตคือเดินทางลอบหลวงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาด้วยความมิชอบ ทำให้ชีวิตต้องจมอยู่ที่เดิมไม่มีความสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

3. จะใหญ่

จะใหญ่เป็นตัวละครหลักอีกหนึ่งตัวละครที่มีความฉลาด มีไหวพริบ แต่มีนิสัยเจ้าเล่ห์ร่วมมือกับตัวละครรองและเตโตในการลอบหลวงผู้อื่นเพื่อเอาทรัพย์สิน โดยการวางแผนในรูปแบบต่าง ๆ แม้ตัวละครนี้จะป็นตัวละครที่มีความฉลาด มีความสามารถ มีความคิดที่ดีเลิศ แต่ชีวิตก็ไม่ได้มีความเจริญก้าวหน้าแต่อย่างใดเพราะการไปลอบเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยมิชอบจึงทำให้ชีวิตไม่พบเจอกับความสุขสงบเหมือนกับสกาต้องซา ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครจะใหญ่ เป็นตัวแทนของผู้ที่มีปัญญา มีความฉลาดแต่ใช้ความสามารถของตนไปในทางที่ผิดด้วยความหลงผิดหรือความโลภของตนก็ตาม ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครจะใหญ่ที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

...เมื่อจะแลเตโตได้ฟังที่ทั้งสี่คนเล่าจนจบ ก็ได้พิจารณาว่า ตั้งแต่ได้เงินมานี้ระหว่างทางจะใหญ่ก็ได้สร้างเรื่องลอบตนด้วยความเจ้าเล่ห์เพทุบายตลอดทาง ครานี้ก็คงเป็นดังเช่นทุกครั้ง

(หุ่่นซาเยอูจี, 1980, น. 2)

ตัวละครเอกในนิทานเรื่องศรีธัญชัย

ตัวละครเอกที่มีลักษณะนิสัยฉลาดแกมโกงในนิทานเรื่องศรีธัญชัยปรากฏ 1 ตัวละคร ได้แก่ ศรีธัญชัย ดังนี้

ศรีธัญชัย

ศรีธัญชัยเป็นบุตรของนายนั้นทากับนางเหรา ซึ่งเป็นบุตรที่เกิดจากการบวงสรวงขอบุตรของบิดามารดา และเป็นเทวดาจุติลงมาเกิด แต่ด้วยเหตุการณ์การแก้ความฝันที่ผิดพลาดทำให้ศรีธัญชัยเกิดมาเป็นเด็กที่มีบุญวาสนาแต่มีนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง ศรีธัญชัยเป็นคนที่มีความฉลาด มีปัญญาเป็นเลิศ มีไหวพริบดี แต่เขามักนำความสามารถด้านนี้ไปสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เริ่มต้นด้วยการก่อเรื่องเดือดร้อนให้กับคนในครอบครัว และไม่ว่าศรีธัญชัยจะไปอาศัยอยู่กับผู้ใดก็ยอมไปทำให้ผู้นั้นได้รับความเดือดร้อน ซึ่งตัวของศรีธัญชัยก็สามารถหาคำพูดต่าง ๆ มาแก้ตัวให้ตนเองพ้นความผิดไปได้ทุกครั้ง เมื่อเติบโตขึ้นก็ได้รับราชการในราชสำนัก ด้วยปัญญาอันเฉลียวฉลาดก็ทำให้เขาเป็นที่โปรดปรานของกษัตริย์ได้รับความเมตตาจากกษัตริย์อยู่ตลอด แต่ถึงอย่างนั้นศรีธัญชัยยังคงสร้างเรื่อง สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น และก่อความวุ่นวายใจให้กับกษัตริย์อยู่ตลอดเวลา จนบางครั้งศรีธัญชัยต้องได้รับโทษประหารชีวิต แต่ทุกครั้งที่ศรีธัญชัย

การเปรียบเทียบ	นิทานสกาต้องซา			นิทานศรีธัญชัย
	สกาต้องซา	งะแลดโต	งะโหญ่	ศรีธัญชัย
	ไปรับราชการอยู่ในพระราชวังมียศถาบรรดาศักดิ์มีชีวิตที่ดี	ผู้อื่นอยู่เสมอมา แต่ในตอนท้ายต่างฝ่ายก็ต่างทรยศกัน จนต้องแค้นกัน	เพราะการหลอกเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยมิชอบจึงทำให้ชีวิตไม่พบเจอกับความสุขสงบเหมือนกับสกาต้องซา	เดือดร้อน ให้กับคนในครอบครัวจนถูกขับไล่และต้องไปอาศัยอยู่ที่วัด ต่อมาได้ไปอาศัยอยู่กับหลวงนายศรีและไปสร้างความสะดวก รื้อถอนต่าง ๆ ซึ่งทุกครั้งที่ศรีธัญชัยทำผิดก็มักจะสามารถหาคำพูดต่าง ๆ มาแก้ตัวให้ตนเองพ้นความผิดไปได้ เมื่อเติบโตขึ้นก็ได้รับราชการในราชสำนักเป็นที่รักที่โปรดปรานของกษัตริย์เป็นอย่างดี
ลักษณะนิสัยของตัวละคร	ตัวละครสกาต้องซาเป็นตัวแทนของผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดมีไหวพริบและมีความเจ้าเล่ห์ใช้ความสามารถของตนสร้างฐานะและสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้ ตัวละครสกาต้องซาเป็นลักษณะนิสัยที่เป็นคนฉลาดแกมโกงมีปัญญาที่สามารถเอาตัวรอดได้	งะแลดโต เป็นผู้ที่มีความฉลาด มีปัญญา เอาตัวรอด และใช้ปัญญาเอาเปรียบคนอื่นได้ สำเร็จ ซึ่งเป็นการใช้สติปัญญาไปในทางที่ผิดชีวิตจึงไม่เกิดความเจริญก้าวหน้าเท่ากับสกาต้องซา	เป็นตัวละครที่มีความฉลาด มีความสามารถ มีความคิดที่ดีเลิศ แต่ชีวิตก็ไม่ได้มีความเจริญก้าวหน้าแต่อย่างใดเพราะการหลอกเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยมิชอบจึงทำให้ชีวิตไม่พบเจอกับความสุขสงบเหมือนกับสกาต้องซา	เป็นตัวละครที่มีปัญญาเป็นเลิศ ใช้ปัญญาในการเอาชีวิตรอด ไม่ว่าจะชีวิตจะตกชะงักลำบากหรือชีวิตจะตกอยู่ในอันตรายก็สามารถใช้ปัญญาอันเฉียบแหลมทำให้ตนเองรอดได้เสมอมา นอกจากนี้ศรีธัญชัยยังถือว่าเป็นตัวละครที่ใช้ปัญญาในการเปิดเขียนสร้างความสะดวก รื้อถอนให้กับ

การเปรียบเทียบ	นิทานสกาตองชา			นิทานศรีธนญชัย
	สกาตองชา	งะแลดโต	งะโหญ่	ศรีธนญชัย
				ผู้อื่นแม้ว่าจะเป็น บุพการีหรือผู้มี พระคุณก็ไม่ละเว้น นอกจากนี้ยังมีนิสัย ปลิ้นปล้อน หลอกลวง หรือเจ้า เล่ห์เพทุบายด้วย

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางแสดงการเปรียบเทียบตัวละครข้างต้นจะเห็นได้ว่าภูมิหลังของตัวละครเอกมีทั้งที่คล้ายกันและต่างกัน ที่คล้ายกันได้แก่ตัวละคร สกาตองชา กับ ตัวละครศรีธนญชัย ซึ่งตัวละครทั้งสองตัวละครนี้มีชีวิตที่คล้าย ๆ กันคือได้ออกจากบ้านไปอาศัยอยู่ที่วัด และไปอยู่อาศัยรับใช้ผู้มีฐานะ ทั้งนี้เมื่อเติบโตขึ้นตัวละครทั้งสองก็ได้เข้ารับราชการทำงานในราชสำนักเช่นเดียวกัน และที่สำคัญตัวละครทั้งสองตัวละครมักก่อเรื่องวุ่นวายต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนแต่ก็สามารถหาทางแก้ไขให้รอดพ้นความผิดไปได้ ส่วนตัวละคร งะแลดโต และ งะโหญ่ ของนิทานสกาตองชานั้นไม่มีภูมิหลังที่เหมือนคล้ายกับศรีธนญชัย ในส่วนของลักษณะนิสัยของตัวละครในตารางเปรียบเทียบข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละครเอกทั้งสองตัวละครมีลักษณะนิสัยคล้ายกันคือเป็นคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง มีไหวพริบ และการเอาตัวรอดที่เป็นเลิศ อาจกล่าวได้ว่าตัวละครสกาตองชา กับ ตัวละครศรีธนญชัยมีความคล้ายกันทั้งด้านภูมิหลังและลักษณะนิสัย ส่วนตัวละครงะแลดโตและงะโหญ่ คล้ายกับศรีธนญชัยเพียงลักษณะนิสัยเท่านั้น

แนวคิด

ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองชา ของ หุ่นชาเยอูจี มีการนำเสนอแนวคิดของเรื่องผ่านการกระทำของตัวละคร มีดังต่อไปนี้

1. ความซื่อสัตย์

ผู้แต่งได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนว่า การเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ย่อมดีกว่าการเป็นผู้ที่คดโกง โดยกำหนดให้ตัวละครหลักที่มีนิสัยเจ้าเล่ห์และทำอาชีพเกี่ยวกับการโกหกหลอกลวงผู้อื่นสำนึกถึงสิ่งที่ตนได้กระทำว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ดังด้วยบทที่ว่า

...ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความสุขดีไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิตดังเช่น ซาดกเรื่อง อรรถกถาเสรีวาทนชาตกพระเทวทัตเสวยชาติเป็นพ่อค้าเร่มีนามว่าเสรีวาทนชชะ (เสรีวาทน) พระผู้มีพระภาคเจ้าเสวยชาติเป็นพ่อค้าเร่มีนามว่า ธรรมิก ทั้งสองมีอาชีพเป็นพ่อค้าเร่เหมือนกัน ครั้นเมื่อซื้อขึ้นทองจากสองยายหลาน พระเทวทัตรู้สึกแสบใจว่าเป็นขึ้นทองแต่เพราะตนมีจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์ จึงทำให้พลาดที่จะได้ครอบครองขึ้นทอง ส่วนพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นคนซื่อสัตย์ มีความดีจึงได้ครอบครองขึ้นทองนั้น

(หุ่่นชาเยอูจี้, 1980, น. 49)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้สอดแทรกแนวคิดเรื่องของการเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ผ่านบทสนทนาของตัวละครเอกจากประโยคที่ว่า “ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความสุขดีไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิต” แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้แต่งต้องการให้ข้อคิดแก่ผู้อ่านว่าการเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมได้รับความสุขซึ่งต่างจากผู้ที่มีนิสัยคดโกง ทั้งนี้ยังมีการยกตัวอย่างชาตกมาประกอบเพื่อให้แนวคิดดังกล่าวมีความหนักแน่นมากยิ่งขึ้น

2. บาปบุญคุณโทษ

ผู้แต่งได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ โดยให้นำเสนอทัศนะดังกล่าวผ่านบทสนทนาของตัวละครให้ตัวละครสำนึกได้ว่าบาปบุญคุณโทษเป็นอย่างไร ดังตัวบทตอนหนึ่งที่ว่า

...ข้าเห็นด้วยกับเจ้าทุกข้อที่กล่าวมา คนที่คิดไม่ซื่อล้วนแล้วแต่ต้องพ่ายตนเอง เช่นเรื่องพกชาตกซึ่งเป็นชาตกว่าด้วยบาปกรรมของผู้ฉลาดแกมโกง

(หุ่่นชาเยอูจี้, 1980, น. 50)

จากตัวบทข้างต้นผู้แต่งต้องการให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ โดยกล่าวถึงเรื่องของบาปกรรมจากกระทำของตนเอง ซึ่งเนื้อความข้างต้นผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครสำนึกถึงบาปกรรมในการกระทำของตนเองว่าผู้ที่คิดไม่ซื่อหรือกล่าวได้ว่าเป็นคนฉลาดแกมโกงนั้นย่อมได้รับผลกระทบในสิ่งที่ตนเองได้กระทำ นอกจากนี้ยังมีเนื้อความที่กล่าวถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ ดังตัวบทที่ว่า

...สหายข้างแฉดโตเอ๋ย..เจ้ากับข้า มีดวงหนูนนำซึ่งกันและกัน จึงสามารถร่วมมือกันหลอกล่อคดโกงชาวบ้านได้ ไม่เคยกลัวเรื่องบาปบุญคุณโทษ ความเลวเสมอกันจึงอยู่ร่วมกัน มาจนบัดนี้ เราทั้งสองมีนิสัยเหมือนกัน หากวันใดไม่ได้โกงชาวบ้านก็หาได้เป็นสุขไม่ ข้าย่อมรู้ดีว่าสิ่งที่เราทั้งสองกระทำนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อภพชาติหน้า ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏกันต่อไปอีก

(หฺวุ่นซาเยอูจี, 1980, น. 50)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครเอกสำนึกถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ และยังได้สอดแทรกแนวคิดทางพระพุทธศาสนา ดึงเนื้อความที่ว่า “ข้าย่อมรู้ดีว่าสิ่งที่เราทั้งสองกระทำนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อภพชาติหน้า ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏกันต่อไปอีก” เนื้อความดังกล่าวเป็นการให้ข้อคิดทางพระพุทธศาสนาว่าผู้ที่กระทำตนไม่ดีย่อมจะได้รับกรรมและกลับมาชดใช้กรรมในสังสารวัฏ ต้องเวียนว่ายตายเกิดจนกว่าจะหมดกรรมที่เคยกระทำไว้ นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ และสอดแทรกคำสอนทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับเรื่องการทำบาปนำไปสู่การไปเกิดในอบายภูมิ ดังตัวบทที่ว่า

...ข้ากับสหายได้จากบ้านเมืองและญาติพี่น้องของตน แล้วเดินทางไปหลายแห่ง ขึ้นเหนือลงใต้ ฝนตกแดดออกก็ไม่หวั่น เทียวหลอกล่อชาวบ้านไปทั่ว สิ่งที่ตนกับสหายทำไปนั้น มีแต่สร้างบาปกรรมให้กับตนเอง ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า หากยังสร้างบาปกรรมต่อชาติต่อมากองยากที่จะเกิดในภพภูมิที่ดี คงได้ตกนรกหมกไหม้ หรือไม่ก็เป็นสัตว์เดรัจฉาน บัดนี้ตนควรหยุดสร้างบาปกรรม และเริ่มทำกรรมดี หมั่นสร้างบุญกุศล จนกว่าวาระสุดท้ายของชีวิตจะหาไม่”

(หฺวุ่นซาเยอูจี, 1980, น. 57)

3. แนวคิดในการดำรงชีวิต

ผู้แต่งได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิต โดยให้นำเสนอทัศนะดังกล่าวในตอนท้ายของเรื่องว่าต้องการให้ผู้อ่านได้ข้อคิดและข้อเตือนใจในการดำรงชีวิต พร้อมคำเตือนให้ระวังคนไม่ดี คนที่มีนิสัยเจ้าเล่ห์ และขอให้ไม่แพ้ทางเสียรู้กับคนที่มึนนิสัยเจ้าเล่ห์เพทุบายฉ้อโกงผู้อื่น อย่างเช่นงะแลดโต่งะโทญ์และหญิงเช่นมะข่าจีและมะเจอู๋ ส่วนสภาต้องซาจีขอให้เป็นแบบอย่างที่ดีของการใช้ความฉลาดในการเอาตัวรอดและการช่วยเหลือสังคม ซึ่งผู้แต่งได้ทำให้อ่านเห็นถึงแนวทางการใช้ชีวิตของงะแลดโต่งะและงะโทญ์ที่คดโกงและใช้ความฉลาดไปในทางที่ผิด ขณะเดียวกันนั้นผู้แต่งยังได้ทำให้อ่าน

เห็นถึงชีวิตของสกาตองซาว่ามีชีวิตเป็นไปในทางที่ดีจนคนให้ความเคารพด้วยตำแหน่งอำมาตย์ และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

ในวรรณกรรมนิทานเรื่องศรีธนญชัย ของ ประยูร พิศนาคะมีการนำเสนอแนวคิดของเรื่อง ดังนี้

กรรมใดใครก่อ กรรมนั้นย่อมคืนสนอง

ผู้แต่งได้ให้แนวคิดดังกล่าวผ่านเนื้อเรื่องในนิทาน ผู้แต่งนำเสนอชีวิตของศรีธนญชัยในตอนสุดท้ายของเรื่องว่ามีจุดจบด้วยการแพ้ยตนเอง ในตอนท้ายศรีธนญชัยพ่ายแพ้การทำพินันให้กับนายเวรจนตัวเองต้องตรอมใจล้มป่วยจนเสียชีวิต และในนิทานยังกล่าวว่ นายเวรคือน้องของศรีธนญชัยที่เขาลงมือฆ่ากลับชาติมาเกิด ซึ่งอาจมองได้ว่าจุดจบของศรีธนญชัยนั้นเป็นกรรมของศรีธนญชัยที่เคยกระทำต่อผู้อื่น ที่เคยสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นต้องเสียทรัพย์สินและชีวิต เมื่อกรรมตามสนองศรีธนญชัยจึงต้องมีจุดจบเช่นนั้น ดังตัวบทที่ว่า

...ความจริง นายเวรผู้นี้ก็ว่ากันว่าเป็นน้องของ ศรีธนญชัย ที่ตนเองฆ่าตายเมื่อเยาว์วัยนั่นเอง แล้วมาเกิดใหม่เพื่อจองฆ่าพี่ชายตน ถ้าหากเป็นเช่นนั้นศรีธนญชัยก็ช่างหาเหตุไปให้น้องชาย 'ฆ่า แท้ ๆ! เรื่องมีอยู่ว่าศรีธนญชัยนอนตรอกตรงอยู่หลายวันว่าจะหาอะไรไปพินันลองปัญญาของนายเวรดีหนอ เพื่อจะหายเจ็บใจเป็นการแก้แค้น คิดไปคิดมาวนเวียนอยู่หลายวัน นึกประหลาดใจตนเองว่าเหตุไฉนสมองของตนจึงไม่ประเปรี้ยวว่องไวเหมือนก่อน ๆ และรู้สึกว่พอเริ่มจะคิดอะไรขึ้นมาก็ปวดศีรษะทุกที เพิ่งจะคิดขึ้นได้ในวันหนึ่งว่าควรจะเอาแดงโมไปทำพินัน

(ประยูร พิศนาคะ, 2530, น. 518)

จากแนวคิดของนิทานทั้งสองเรื่องจะเห็นได้ว่าเป็นไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ นิทานทั้งสองเรื่องมีแนวคิดเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ เรื่องของกรรมเวรต่าง ๆ ที่คล้ายกัน ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครได้รับผลกรรมที่ตนเองได้กระทำไว้ ในนิทานเรื่องสกาตองซาตัวละครจะแลตโตก็ได้รับความเจ็บปวดจากการโดนหลอกหลวง ซึ่งเป็นเพราะเขานั้นไปหลอกหลวงและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นไว้มาก ส่วนนิทานเรื่องศรีธนญชัยตัวละครเอกก็ได้รับผลของการกระทำเช่นเดียวกันคือต้องจบชีวิตลงเพราะพ่ายแพ้ต่อการทำพินัน ดังนั้นนิทานทั้งสองเรื่องจึงถือได้ว่ามีแนวคิดที่เป็นไปในทางเดียวกันแต่ต่างกันว่าแต่ละเรื่องจะมีแนวคิดอื่นหรือแนวคิดย่อยอื่น ๆ สอดแทรกลงไปตามความประสงค์ของผู้แต่ง

กล่าวโดยสรุปการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนคล้ายและความแตกต่างในวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาต้องซาของประเทศเมียนมากับศรีธนญชัยของประเทศไทยนั้นผู้วิจัยได้แบ่งการเปรียบเทียบออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรกการเปรียบเทียบโครงเรื่องซึ่งพบว่านิทานทั้งสองเรื่องมีความคล้ายคลึงกันที่ตัวละครเอกมีนิสัยฉลาดแกมโกงและใช้ความสามารถของตนในการเอาเปรียบผู้อื่น นอกจากนี้ตัวละครทั้งสองเรื่องมักใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ อย่างไรก็ตามในโครงเรื่องยังมีส่วนที่แตกต่างกัน คือ เรื่องสกาต้องซาของประเทศเมียนมานั้นจะเล่าเรื่องราวชีวิตของตัวละครสามตัวละคร ส่วนเรื่องศรีธนญชัยจะเล่าเรื่องราวของตัวละครเอกเพียงตัวละครเดียว

ประเด็นที่สองการเปรียบเทียบเนื้อเรื่องพบว่านิทานสกาต้องซาของประเทศเมียนมากับนิทานศรีธนญชัยมีเนื้อเรื่องที่คล้ายกัน 9 เหตุการณ์ ประกอบไปด้วย 1) เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกแบ่งขนมกับน้อง 2) เหตุการณ์การถือส้มหมากติดตามเจ้านาย 3) การเก็บทุกสิ่งใส่ในลุ่มหมากตามคำสั่งของเจ้านาย 4) สองเดือน 5) เหตุการณ์ไฟไหม้บ้าน 6) การดูแลเด็กตามคำสั่งของผู้ปกครอง 7) การไปอาศัยอยู่ที่วัด 8) การสาธิตการกินผักบั้งให้กษัตริย์ต่างเมืองทอดพระเนตร และ 9) การทำนายเมล็ดพืช น้ำเต้า และแดงโม ซึ่งเหตุการณ์ในนิทานทั้ง 9 เหตุการณ์มีความคล้ายคลึงกันแต่องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ในเหตุการณ์นั้น ๆ หรือฉากที่เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ จะแตกต่างกันไป ซึ่งอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมที่แตกต่างของถิ่นกำเนิดนิทานทั้งสองเรื่องทำให้องค์ประกอบต่าง ๆ มีส่วนที่แตกต่างกัน

ประเด็นที่สามการเปรียบเทียบตัวละครตัวละครพบว่าภูมิหลังของตัวละครเอกมีทั้งที่คล้ายกันและต่างกัน ที่คล้ายกันได้แก่ตัวละครสกาต้องซา กับ ตัวละครศรีธนญชัย ตัวละครทั้งสองตัวละครนี้มีชีวิตที่คล้าย ๆ กัน คือมีช่วงชีวิตที่ต้องออกจากบ้านไปอาศัยอยู่ที่วัด และไปอยู่อาศัยรับใช้ผู้มีฐานะ ทั้งนี้เมื่อเติบโตขึ้นตัวละครทั้งสองก็ได้เข้ารับราชการทำงานในราชสำนักเหมือนกัน และที่สำคัญ ตัวละครทั้งสองตัวละครนี้มักก่อเรื่องวุ่นวายต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนแต่ก็สามารถหาทางแก้ไขหรือลดพ้นความผิดไปได้ ส่วนตัวละคร งะแลดโต่ และ งะโหญ่ ของนิทานสกาต้องซานั้นมีภูมิหลังที่ต่างกับศรีธนญชัย ในส่วนของลักษณะนิสัยของตัวละครนั้นตัวละครเอกทั้งสองตัวละครมีลักษณะนิสัยเหมือนคล้ายกันคือเป็นคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง มีไหวพริบ และการเอาตัวรอดที่เป็นเลิศ อาจกล่าวได้ว่าตัวละครสกาต้องซา กับ ตัวละครศรีธนญชัยมีความเหมือนคล้ายกันทั้งด้านภูมิหลังและลักษณะนิสัย ส่วน ตัวละครงะแลดโต่กับงะโหญ่ คล้ายกับศรีธนญชัยเพียงลักษณะนิสัยเท่านั้น

และประเด็นสุดท้ายการเปรียบเทียบแนวคิดพบว่านิทานทั้งสองเรื่องมีแนวคิดที่เป็นไปในทางเดียวกันแต่ต่างกันที่แต่ละเรื่องจะมีแนวคิดอื่น หรือ แนวคิดย่อยอื่น ๆ สอดแทรกลงไปตามความประสงค์ของผู้แต่ง

จากการเปรียบเทียบทั้ง 4 ประเด็นข้างต้นแสดงให้เห็นว่านิทานเรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมามีความเหมือนคล้ายกับนิทานศรีธัญชัยของไทยทั้ง 4 ประเด็น อาจมีความแตกต่างบ้างในเรื่องขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นฉากที่ต่างกันหรือสถานการณ์ในเรื่องที่ต่างกัน บางเรื่องอาจมีตัวละครเอกเพิ่มมากขึ้น หรือบางเรื่องอาจมีแนวคิดปลีกย่อยที่สอดแทรกเข้ามาเพิ่มเติม แต่อย่างไรก็ตามนิทานทั้งสองเรื่องถือเป็นนิทานที่มีเค้าโครงเรื่องที่คล้ายกัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่านิทานทั้งสองเรื่องนี้มีถิ่นกำเนิดของนิทานแห่งเดียวกันแล้วเกิดการแพร่กระจายของนิทานออกไปตามพื้นที่ต่าง ๆ อาจแพร่กระจายไปด้วยการเป็นนิทานมุขปาฐะที่เล่าสืบต่อกันไป จนเนื้อเรื่องของนิทานมีการเสริมเติมแต่งมากขึ้นตามพื้นที่นั้น ๆ แต่ก็ยังคงเค้าโครงเรื่องที่เหมือนคล้ายกันอยู่

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบของนิทานเรื่อง สกาต่องซาของหุ่นซาเยอูจีและการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างนิทานเรื่องศรีธนญชัยกับนิทานเรื่องสกาต่องซาเพื่อพิจารณาถึงความเหมือนและความแตกต่างอันแสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างที่ปรากฏในนิทาน แสดงให้เห็นความสัมพันธ์และอัตลักษณ์ของทั้งสองประเทศซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องสกาต่องซาของเมียนมา ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาผลงานของหุ่นซาเยอูจีที่ใช้ชื่อหนังสือว่า “นิยายสกาต่องซา” มาเป็นตัวบทในการศึกษาวิเคราะห์ และได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 8 ประเด็น ได้แก่

1. ที่มาของเรื่อง นิทานเรื่องสกาต่องซาเป็นผลงานของ หุ่นซาเยอูจี ซึ่งเป็นฉบับที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และได้รับการยอมรับให้เป็นฉบับมาตรฐาน และหลังจากที่นิทานเรื่องสกาต่องซาของหุ่นซาเยอูจีเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในประเทศ ทำให้เกิดวรรณกรรมประเภทนิทานที่เกี่ยวกับสกาต่องซาขึ้นอีกหลายฉบับ วรรณกรรมเรื่องสกาต่องซานั้นต้นฉบับเรียกว่า “นิยายสกาต่องซา” แต่หลังจากที่มีผู้เขียนท่านอื่นนำมาสร้างสรรค์ขึ้นใหม่และได้ใช้คำเรียกวรรณกรรมนี้ว่า “นิทาน” ประกอบกับโครงเรื่องและองค์ประกอบของเรื่องมีรูปแบบที่เป็นไปในทางวรรณกรรมประเภทนิทานมากกว่า จึงทำให้เรียกวรรณกรรมเรื่องนี้ว่า นิทานสกาต่องซา

2. จุดมุ่งหมายในการแต่ง เพื่อสร้างความสนุกสนาน และเพื่อให้ผู้อ่านได้รับคติสอนใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากนิทาน

3. รูปแบบของนิทานเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้ว มีบทสนทนาของตัวละครแทรกระหว่างการบรรยาย และมีการอ้างถึงวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ มาประกอบ อาจกล่าวได้ว่าเป็นนิทานซ้อนนิทาน โดยผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครหลักเป็นผู้กล่าวถึงนิทานหรือวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ซึ่งเรื่องที่ตัวละครกล่าวถึงนั้นมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่ตัวละครกำลังเผชิญ หรือมีแนวคิดบางประการที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวในนิทานสกาต่องซาได้ ทั้งนี้ในการยกเรื่องราวอื่น ๆ มาผสมผสานกับเนื้อเรื่องทำให้เกิดความน่าสนใจ สร้างความสนใจใคร่รู้ได้เป็นอย่างดี วรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต่องซาจึงเป็นนิทานที่มีรูปแบบนิทานซ้อนนิทานที่สร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน

4. เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์ ประกอบไปด้วย 1) การเปิดเรื่องซึ่งผู้แต่งใช้การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ 2) การดำเนินเรื่องในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซาเป็นการเล่าเรื่องตามปฏิทินชีวิตคือเล่าตั้งแต่เด็กไปจนเติบโตมีหน้าที่การงาน 3) จุดวิกฤติของเรื่อง จุดวิกฤติของวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซาปรากฏในตอนที่ 1 ตอนที่ 3 ตอนที่ 9 และตอนที่ 14 เนื่องจากนิทานสกาต้องซานั้นเป็นนิทานที่แบ่งเป็นตอนย่อย ๆ หลายตอนประกอบด้วยหลายเหตุการณ์ ทำให้จุดวิกฤติของเรื่องปรากฏอยู่ในหลายตอนของเรื่อง 4) การคลี่คลายของเรื่อง เนื่องจากวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซาปรากฏจุดวิกฤติหลายจุด ทำให้ปรากฏจุดคลี่คลายหลายจุดด้วยเช่นเดียวกัน และ 5) การจบเรื่อง ผู้แต่งใช้การจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดคือการจบแบบปลายเปิด ผู้อ่านสามารถคิดต่อยอดจินตนาการต่อไปได้

5. การสร้างตัวละคร ประกอบไปด้วย ประเภทของตัวละครและการนำเสนอตัวละคร ในนิทานเรื่องสกาต้องซา มีตัวละคร 2 ประเภท ได้แก่ ตัวละครหลักและตัวละครรองซึ่งตัวละครหลักประกอบไปด้วยสกาต้องซา งามแลดโต และงะโหล่ง ทั้งนี้ตัวละครหลักทุกตัวละครล้วนมีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญา มีไหวพริบ ฉลาดแกมโกง นอกจากนี้ตัวละครรอง ประกอบไปด้วย มะข่าจี และมะเจอู้ ยังเข้ามามีบทบาทในการสร้างความสนุกสนาน สร้างความตื่นเต้นให้กับเนื้อเรื่องได้อย่างกลมกลืน ในส่วนของการนำเสนอตัวละครนั้นผู้แต่งมีการนำเสนอตัวละครทางตรง คือ การที่ผู้แต่งได้บอกเล่าถึงบุคลิกลักษณะนิสัยและความคิดของตัวละครอย่างชัดเจน ซึ่งการนำเสนอตัวละครให้รู้จักโดยผู้เล่า คือ การที่ผู้แต่งกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้ง และบรรยายให้ผู้อ่านทราบอย่างละเอียด

6. การสร้างฉากในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซา ผู้แต่งใช้ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมของประเทศเมียนมาในอดีต เช่น เมืองอังวะ เมืองมินฉ่าน แม่น้ำอิรวดีอันเป็นแม่น้ำสายสำคัญของประเทศ เป็นต้น ซึ่งพบการสร้างฉากที่สมจริงนี้เป็นส่วนที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริงมากขึ้น เพราะผู้แต่งได้เลือกใช้ฉากที่ปรากฏอยู่ในประเทศเมียนมา นอกจากทำให้เนื้อเรื่องสมจริงมากขึ้นแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพมากขึ้นเพราะผู้อ่านที่เป็นคนในพื้นที่ย่อมรู้จักสถานที่เหล่านั้นเป็นอย่างดี เมื่ออ่านนิทานก็ทำให้จินตนาการถึงสถานที่เหล่านั้นได้

7. ทักษะของผู้แต่งที่ปรากฏในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซา ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ 2) แนวคิดเรื่องบาปบุญคุณโทษ และ 3) แนวคิดในการดำรงชีวิต

8. ศิลปะการใช้ภาษา ศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในนิทานเรื่องสกาต้องซา ของหุ่นซาเยอูจี พบทั้งการใช้คำภาษาเมียนมาโบราณและการใช้โวหารประกอบเรื่องอันประกอบไปด้วยบรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหาร เทศนาโวหาร และอุปมา ผู้แต่งสามารถใช้กลวิธีในการแต่งเหล่านี้สร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างโดดเด่น และน่าสนใจ ทำให้เนื้อเรื่องมีความลื่นไหล

ด้วยภาษาที่ใช้มีความสละสลวยเนื้อเรื่องจึงน่าอ่านและเร้าอารมณ์ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญคือ ผู้อ่านได้สนุกสนานไปกับเรื่องหรือสิ่งที่ผู้แต่งยกมาด้วย

การศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาต่องซาของประเทศเมียนมากับศรีธนญชัยของประเทศไทย ผู้วิจัยได้เลือกตัวบทนิทานสกาต่องซา ของ หุ่นซาเยอจีซึ่งเป็นต้นฉบับภาษาเมียนมา โดยผู้วิจัยได้แปลเป็นภาษาไทยด้วยตนเอง และผ่านการตรวจสอบภาษาไทยโดยผู้เชี่ยวชาญชาวไทยที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา และเลือกใช้ตัวบทนิทานศรีธนญชัย ฉบับมาตรฐานของ ประยูร พิษนาคะ มาเป็นตัวบทในการศึกษาเปรียบเทียบ และได้แบ่งการศึกษาเปรียบเทียบออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

1. การเปรียบเทียบโครงเรื่องพบว่านิทานเรื่องสกาต่องซาของประเทศเมียนมากับนิทานศรีธนญชัยของประเทศไทยมีความต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบโครงเรื่องสำคัญของนิทานสกาต่องซากับนิทานศรีธนญชัย

ประเด็นการเปรียบเทียบ	นิทานสกาต่องซา	นิทานศรีธนญชัย
1) ตัวละครหลักในการดำเนินเรื่อง	สกาต่องซา, งะแลตโต่ และงะใหญ่	ศรีธนญชัย
2) การเปิดเรื่อง	เปิดเรื่องโดยการบรรยาย เหตุการณ์ และเล่าเรื่องราวของตัวละครเอกที่เติบโตแล้ว	เปิดเรื่องโดยการบรรยายเหตุการณ์ และเรื่องราวตั้งแต่ต้นกำเนิดของ ตัวละครเอก
3) การดำเนินเรื่อง	ดำเนินเรื่องตามปฏิทินชีวิต	ดำเนินเรื่องตามปฏิทินชีวิต
4) ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก	เจ้าเล่ห์เจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง	เจ้าเล่ห์เจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง
5) การปิดเรื่อง	ปิดเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิด	ปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมเพราะตัวละครเอกตาย

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่านิทานเรื่องสกาต่องซาของประเทศเมียนมานำเสนอเรื่องราวชีวิตของตัวละครหลัก 3 ตัวละคร ส่วนเรื่องศรีธนญชัยนำเสนอเรื่องราวของตัวละครหลักเพียง 1 ตัวละคร ในการศึกษาเปรียบเทียบครั้งนี้ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบองค์ประกอบของโครงเรื่องอันประกอบด้วย การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่องพบว่า นิทานสกาต่องซาเปิดเรื่องด้วยการบรรยาย เหตุการณ์ของตัวละครเอกที่เติบโตแล้ว ผู้แต่งนำเสนอจุดเริ่มต้นของเรื่องโดยการกำหนดให้ตัวละครประกอบได้แสดงปัญหาในการแก้ไขปัญหา ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ตัวละคร

หลักปรารถนาจะมีปัญญามีความสามารถจนนำไปสู่การดำเนินเรื่องต่อไป ส่วนนิทานศรีธัญชัยผู้แต่งได้นำเสนอเรื่องราวตั้งแต่การกำเนิดศรีธัญชัย ความเป็นมาของการกำเนิดศรีธัญชัย นิทานทั้งสองเรื่องมีการดำเนินเรื่องที่คล้ายกัน คือ การเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทินชีวิต ทั้งนี้นิทานทั้งสองเรื่องยังกำหนดให้ลักษณะนิสัยของตัวละครเอกมีความเจ้าเล่ห์ เจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเหมือนกัน แต่นิทานทั้งสองเรื่องมีการจบเรื่องที่แตกต่างกัน คือ นิทานเรื่องสกาต้องซาของประเทศเมียนมามีการจบแบบทิ้งไว้ให้คิด คือ จบแบบที่ไม่ได้เฉลยทุกอย่าง ส่วนนิทานเรื่องศรีธัญชัยเป็นการจบโดยให้ตัวละครศรีธัญชัยเป็นผู้พ่ายแพ้จนตรอมใจและเสียชีวิตลงในท้ายที่สุด

2. การเปรียบเทียบเนื้อเรื่องพบว่านิทานเรื่องสกาต้องซาของประเทศเมียนมาและนิทานเรื่องศรีธัญชัยของประเทศไทยมีเนื้อเรื่องที่คล้ายกันอยู่หลายตอนดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 ความเหมือนคล้ายของเนื้อเรื่องระหว่างนิทานสกาต้องซากับนิทานศรีธัญชัย

เหตุการณ์	นิทานเรื่องสกาต้องซา	นิทานเรื่องศรีธัญชัย
1) ตัวละครเอกแบ่งขนมกับน้อง	✓	✓
2) การถือล่วมหมาก ติดตามเจ้านาย	✓	✓
3) การเก็บทุกสิ่งใส่ในร่วมหมากตามคำสั่งของเจ้านาย	✓	✓
4) สองเดือน	✓	✓
5) ไฟไหม้บ้าน	✓	✓
6) การดูแลเด็กตามคำสั่งของผู้ปกครอง	✓	✓
7) การไปอาศัยอยู่ที่วัด	✓	✓
8) การสาริดการกินผักบั้งให้กษัตริย์ต่างเมืองทอดพระเนตร	✓	✓
9) การทำนายเมสึดพิก น้ำเต้า และแดงโม	✓	✓

ที่มา: ผู้วิจัย

ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์ในนิทานทั้งสองเรื่องมีความคล้ายคลึงกันแต่องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ในเหตุการณ์นั้น ๆ หรือฉากที่เกิดเหตุการณ์นั้นจะแตกต่างกันไป ซึ่งอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมที่แตกต่างของถิ่นกำเนิดนิทานทั้งสองเรื่องทำให้องค์ประกอบต่าง ๆ มีส่วนที่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบตัวละครผู้วิจัยได้เปรียบเทียบตัวละครหลักของนิทานทั้งสองเรื่อง ประกอบไปด้วยตัวละครหลักจากนิทานสกาต้องซา ได้แก่ สกาต้องซา งะแลตโต่ งะโหญ่ และตัวละครหลักจากนิทานศรีธัญชัย คือ ศรีธัญชัย พบความเหมือนคล้ายกันและความต่างกันดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบตัวละครของนิทานสกาตองซากับนิทานศรีธัญชัย

ประเด็นเปรียบเทียบ	สกาตองซา	งะแลตโต	งะโหล	ศรีธัญชัย
1) เป็นบุตรของสามัญชน คนธรรมดา อาศัยอยู่กับครอบครัว หลังจากนั้นจึงไปอาศัยอยู่ที่บ้านของผู้อื่น และวัดตามลำดับ	✓			✓
2) เดิมอาศัยอยู่ที่วัดรับใช้พระสงฆ์		✓	✓	
3) เป็นคนไหวพริบ เจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง	✓	✓	✓	✓
4) มักใช้ความเจ้าปัญญาของตนเบียดเบียนผู้อื่น	✓	✓	✓	✓
5) ใช้ความรู้ ความสามารถและใช้ปัญญาของตนเองจนเจริญก้าวหน้าได้ทำงานในราชสำนัก	✓			✓
6) มีอาชีพหลอกลวงผู้อื่น ใช้ความรู้ความสามารถไปในทางที่ผิด ชีวิตจึงไม่เจริญก้าวหน้า		✓	✓	

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางข้างต้นตัวละคร สกาตองซา กับ ตัวละครศรีธัญชัยมีชีวิตที่คล้ายกันคือได้ออกจากบ้านไปอาศัยอยู่ที่วัดและไปอยู่อาศัยรับใช้ผู้มีฐานะ ทั้งนี้เมื่อเติบโตขึ้นตัวละครทั้งสองก็ได้เข้ารับราชการทำงานในราชสำนักเช่นเดียวกัน และที่สำคัญตัวละครทั้งสองตัวละครมักก่อเรื่องวุ่นวายต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนแต่ก็สามารถหาทางแก้ไขให้รอดพ้นความผิดไปได้ ส่วนตัวละคร งะแลตโต และ งะโหล ของนิทานสกาตองซานั้นไม่มีภูมิหลังที่เหมือนคล้ายกับศรีธัญชัย ในส่วนลักษณะนิสัยของตัวละครหลักทั้งสองตัวละครนั้นจะเห็นได้ว่ามีลักษณะนิสัยเหมือนกันคือเป็นคนเจ้าปัญญาฉลาด แกมโกง มีไหวพริบ และการเอาตัวรอดที่เป็นเลิศ อาจกล่าวได้ว่าตัวละครสกาตองซากับ ตัวละคร ศรีธัญชัยมีความคล้ายกันทั้งด้านภูมิหลังและลักษณะนิสัย ส่วนตัวละคร งะแลตโตและ งะโหล คล้ายกับศรีธัญชัยเพียงลักษณะนิสัยเท่านั้น

4. แนวคิดของนิทานทั้งสองเรื่องจะเห็นได้ว่าเป็นไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ นิทานทั้งสองเรื่องมีแนวคิดเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ เรื่องของกรรมเวรต่าง ๆ ที่คล้ายกัน ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครได้รับผลกรรมที่ตนเองได้กระทำไว้ ในนิทานเรื่องสกาตองซาตัวละครงะแลตโตก็ได้รับความเจ็บปวดจากการโดนหลอกลวง ซึ่งเป็นเพราะเขานั้นไปหลอกลวงและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นไว้มาก ส่วนนิทานเรื่องศรีธัญชัยตัวละครเอกก็ได้รับผลของการกระทำเช่นเดียวกันคือต้องจบชีวิตลงเพราะพ่ายแพ้ต่อการทำพินัน ดังนั้นนิทานทั้งสองเรื่องจึงถือได้ว่ามีแนวคิดที่เป็นไปในทางเดียวกันแต่ต่างกันที่แต่ละเรื่องจะมีแนวคิดอื่นหรือแนวคิดย่อยอื่น ๆ สอดแทรกลงไปตามความประสงค์ของผู้แต่ง เช่น

แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงเรื่องการออกเรือน ปรากฏในนิทานสกาตองซาตอนที่งะโฮญ์สอนมะเจอู้เพื่อ หลอกหลวงพ่อค้าเรือ และแนวคิดเรื่องความลุ่มหลงที่นำภัยมาสู่ตน ปรากฏในนิทานเรื่องศรีธรรณูชัย คือ ตัวละครศรีธรรณูชัยหลงในปัญญาของตนเองว่าเหนือกว่าผู้อื่นจนนำภัยมาสู่ตนเองในท้ายที่สุด เป็นต้น

อภิปรายผล

วรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่นซาเยอูจี เป็นวรรณกรรมของประเทศเมียนมา ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1980 ถือเป็นวรรณกรรมที่เป็นที่นิยมในประเทศ เนื่องจากเนื้อหามี การสอดแทรกคติสอนใจและคติธรรมทางพระพุทธศาสนา มีรูปแบบที่เป็นร้อยแก้วอ่านง่ายสามารถ เข้าใจเรื่องราวได้ดี นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้นำวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ มากล่าวถึงเพื่อสร้างความสนใจ ใคร่รู้ให้กับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานกับเนื้อเรื่องมากขึ้น ในเวลาต่อมา วรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซาได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยนักเขียนท่านอื่น ๆ อีกหลายฉบับ แสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมนิทานเรื่องนี้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในประเทศเมียนมา ทั้งนี้ วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวยังเป็นที่ยังคงในประเทศไทยเพราะมีการนำมาแปลเป็นภาษาไทยดังที่ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (2548) ได้แปลวรรณกรรมเรื่อง “งะแล็ตโต่ งะโฮญ์และสกาถ่าวซา” ของ เมียนมาลงในหนังสือ “รำลึกพระคุณ” ของภาควิชาภาษาไทยและวารสารมนุษยศาสตร์สาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกจากนี้มีการนำมาแปลเป็นภาษาไทยแล้วยังมีนักวิชาการ ท่านอื่นนำไปศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับวรรณกรรมแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงของไทย

จากการศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมประเภทนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาด แกมโกงเรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมา ผู้วิจัยพบว่าที่มาของวรรณกรรมนิทานเรื่อง สกาตองซาแต่งโดยหุ่นซาเยอูจี ซึ่งเป็นผู้เขียนเรื่องสกาตองซาขึ้นเป็นฉบับแรก โดยมีจุดมุ่งหมายใน การแต่งเพื่อสร้างความสนุกสนานและเพื่อให้ผู้อ่านได้รับคติสอนใจทั้งทางตรงและทางอ้อมจากนิทาน รูปแบบของวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซาเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้วมีบทสนทนาสั้น และมี การอ้างถึงวรรณกรรมเรื่องอื่นประกอบ อาจกล่าวได้ว่าเป็นแบบนิทานซ้อนนิทาน การนำวรรณกรรม เรื่องอื่นมาประกอบทำให้นเนื้อเรื่องมีความน่าสนใจ นอกจากนี้วรรณกรรมที่ผู้แต่งยกมาประกอบนั้นยังเป็น ส่วนที่เน้นย้ำให้เห็นถึงคติสอนใจที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในเรื่อง

เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องคือเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ การดำเนินเรื่องเป็นไปตามปฏิกิริยาชีวิต คือ การดำเนินเรื่องไปตั้งแต่ต้นจนจบโดยนำเสนอเรื่องราวชีวิต ของตัวละครเอกตั้งแต่เด็กจนโต ดังที่ บุญญาภา คำผาง (2552, น. 23) ได้กล่าวถึงการดำเนินเรื่อง ตามลำดับปฏิกิริยาว่า เรื่องราวดำเนินไปตามลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนตอนสุดท้ายของเรื่อง แสดงเรื่องราวชีวิตและพัฒนาการการเจริญเติบโตตามวัยของตัวละครเอก วรรณกรรมนิทานเรื่อง

สภาต่อชาปรากฏจุดวิกฤติสำคัญของเรื่องปรากฏอยู่หลายตอน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ตอนที่ 3 ตอนที่ 9 และตอนที่ 14 การคลี่คลายของเรื่องปรากฏในหลายตอนสอดคล้องกับจุดวิกฤติสำคัญ และจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดเพื่อให้ผู้อ่านได้จินตนาการต่อไปว่าจะจบอย่างไรนั้นก็มิได้หมายถึงผู้เขียนจะละทิ้งไปเพียงแต่เป็นรูปแบบหน้าที่ตั้งให้คนอ่านได้ใช้ความคิดต่อจากเรื่องทีอ่าน สอดคล้องกับ วนิดา บำรุงไทย (2543, น. 137) ได้กล่าวถึงการปิดเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดว่าไม่ดำเนินเนื้อความแจ่มแจ้งว่าเรื่องหรือปมปัญหาของตัวละครจะยุติอย่างไร แต่ก็มิได้หมายความว่าผู้เขียนทิ้งค้างปมเรื่องไว้ เพราะหาทางคลี่คลายเรื่องไม่ได้ การจบแบบทิ้งไว้ให้คิดนี้จะต้องมีนัยที่สื่อว่าในที่สุดเรื่องจะจบลงเช่นไร

การสร้างตัวละครประกอบไปด้วยตัวละครหลักและตัวละครรอง ทั้งนี้ตัวละครเหล่านั้นถือเป็นตัวละครแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เพราะมักแสดงปัญญาในการแก้ปัญหาและเอาเปรียบผู้อื่น ดังที่ กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์ (2521, น. 11) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงสรุปสาระสำคัญได้ว่า ตัวเอกของนิทานคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยมและมีชั้นเชิงมาก มีสติปัญญาที่เป็นเลิศและบางครั้งอาจใช้ปัญญาที่เฉลียวฉลาดนี้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น และในบางครั้งก็อาจแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นลักษณะของคนโกงอยู่ด้วย ในนิทานเรื่องสภาต่อชาผู้แต่งมีการสร้างตัวละครแบบบรรยายการกระทำของตัวละคร บรรยายลักษณะนิสัยและชีวิตของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ประโยชน์ของวรรณคดี : กลวิธี การสร้างตัวละครในวรรณกรรมกับการใช้ประโยชน์เชิงการสื่อสารที่ปรากฏในการทำงานและการใช้ชีวิตจริง ที่กล่าวว่า กลวิธีการสร้างตัวละคร คือ กลวิธีที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการบรรยายหรือพรรณารูปร่างหน้าตานิสัยใจคออารมณ์และความคิดของตัวละครเพื่อสร้างบุคลิกตัวละครให้เสมือนมนุษย์ กลวิธี การสร้างตัวละครมี 6 วิธี ได้แก่ การบรรยายแบบสังเขป การพรรณานามแบบตัดสิน การบรรยายบุคลิกรูปพรรณสัณฐาน การบรรยายการกระทำ การใช้บทสนทนา การบรรยายความคิดความรู้สึกในจิตสำนึก ซึ่งการบรรยายกิริยาอาการและการกระทำของคนอันเป็นอวัจนภาษาที่ทรงพลังเป็นประโยชน์ในการสังเกต และวิเคราะห์ข้อมูลได้ เพื่อให้ปฏิบัติตนได้ถูกกาลเทศะเมื่อต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลและเหตุการณ์ ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (จิรัชตรี เรื่องเขียน และบุญช่วย สนสี, 2563) ในนิทานสภาต่อชาก็ได้แฝงแง่คิดนี้ผ่านตัวละครแบบบรรยายการกระทำและลักษณะนิสัยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้แต่งมีการนำเสนอตัวละครโดยผู้เล่าเป็นผู้แนะนำ ผู้แต่งกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้ง และบรรยายให้ผู้อ่านทราบอย่างละเอียดทั้งรูปร่างลักษณะนิสัยรวมไปถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร การสร้างฉากผู้แต่งได้สร้างฉากสมจริงที่ปรากฏในประเทศเมียนมา เช่น เมืองอังวะ เมืองมินฉ่าน แม่น้ำอิรวดี เป็นต้น ซึ่งฉากต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมในประเทศเมียนมา

ทัศนะของผู้แต่งปรากฏผ่านบทสนทนาของตัวละคร ซึ่งทัศนะที่ปรากฏคือความซื่อสัตย์และเรื่องบาปบุญคุณโทษ เนื่องจากประเทศเมียนมาเป็นประเทศที่ประชาชนนับถือและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาทำให้นิทานเรื่องนี้ได้รับความสนใจและได้รับความนิยม ด้วยเนื้อหามีการสอดแทรกคติสอนใจ สอดแทรกคำสอนทางพระพุทธศาสนาผ่านนิทานชาดก ทั้งนี้ความนิยมที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าคนในประเทศเมียนมามีความศรัทธาและยึดมั่นในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง นอกจากคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วยังปรากฏคติคำสอนในเรื่องของการปฏิบัติตนว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ปฏิบัติตนอย่างไรย่อมได้เช่นนั้น

ศิลปะการใช้ภาษาแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ และการใช้โวหารประกอบเรื่อง การที่ผู้แต่งใช้ศิลปะการใช้ภาษาในลักษณะข้างต้นทำให้นิยายเรื่องน่าอ่าน สร้างจินตภาพให้แก่ผู้อ่าน การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้นอกจากจะทราบถึงองค์ประกอบวรรณกรรมอันน่าสนใจของนิทานเรื่อง สกาตองซาแล้ว ยังพบว่าเนื้อเรื่องบางตอนมีความเหมือนคล้ายกับนิทานเรื่องศรีธนญชัยของไทยและวรรณกรรมทั้งสองเรื่องยังมีตัวละครหลักที่มีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเช่นเดียวกัน

การศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนคล้ายและความแตกต่างในวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมากับศรีธนญชัยของประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่าโครงเรื่องมีความเหมือนคล้ายกัน เนื่องจากนิทานทั้งสองเรื่องมีตัวละครหลักที่มีลักษณะนิสัยคล้ายกัน กล่าวคือตัวละครหลักมีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญา ฉลาดแกมโกง ใช้ปัญญาในการเอาตัวรอด และใช้เล่ห์เหลี่ยมในการเอาเปรียบผู้อื่นคล้ายกัน แม้ตัวละครหลักจะมีลักษณะนิสัยที่คล้ายกันแต่ยังมีความแตกต่างที่นิทานเรื่องสกาตองซามีตัวละครหลักถึง 3 ตัวละคร ในขณะที่นิทานศรีธนญชัยมีตัวละครหลักเพียงตัวละครเดียว นอกจากนี้องค์ประกอบของโครงเรื่องของนิทานทั้งสองยังมีความเหมือนคล้ายและมีส่วนที่แตกต่างกันดังนี้ การเปิดเรื่องมีทั้งความแตกต่างและมีส่วนที่เหมือนกัน คือเป็นการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉาก บรรยายถึงเรื่องราวของตัวละครหลักเช่นเดียวกันแต่ต่างกันที่นิทานสกาตองซาเปิดเรื่องตอนที่ตัวละครเติบโตแล้ว ส่วนนิทานศรีธนญชัยเปิดเรื่องตั้งแต่ที่ตัวละครยังไม่เกิด การดำเนินเรื่องของนิทานทั้งสองเหมือนคล้ายกัน คือ มีการเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทินชีวิตแต่มีการจบเรื่องที่แตกต่างกัน คือ นิทานเรื่องสกาตองซาจบแบบทิ้งไว้ให้คิด ส่วนนิทานเรื่องศรีธนญชัยจบโดยให้ตัวละครหลักเสียรู้ให้กับผู้มีปัญญาเหนือกว่าและตรอมใจจนเสียชีวิตลงในท้ายที่สุด โครงเรื่องและองค์ประกอบของโครงเรื่องมีทั้งความเหมือนและความต่างกันซึ่งถือเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึง อัตลักษณ์ที่ต่างกันและอัตลักษณ์ร่วมของสองประเทศที่ปรากฏอยู่ในนิทาน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าโครงเรื่องของนิทานทั้งสองอาจมาจากนิทานเรื่องเดียวกันที่เกิดการแพร่กระจายของนิทานไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งความต่างกันของนิทานที่เกิดขึ้นย่อมมาจากสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม และค่านิยมของประเทศนั้น ๆ ที่นิทานต้นแบบได้กระจายออกไป

เนื้อเรื่องของนิทานทั้งสองมีความเหมือนคล้ายกันอยู่หลายตอน มีเหตุการณ์บางตอนที่มีความคล้ายคลึงกันแต่มีองค์ประกอบบางอย่างต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมที่แตกต่างของถิ่นกำเนิดนิทานทั้งสองเรื่องทำให้องค์ประกอบต่าง ๆ มีส่วนที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามความแตกต่างของเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และการใช้ชีวิตของท้องถิ่นของนิทานเรื่องนั้น ๆ

จากการศึกษาเปรียบเทียบตัวละครของนิทานสกาตองซากับนิทานศรีธนูชัยนั้นพบทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ด้วยนิทานเรื่องสกาตองซามีตัวละครหลัก 3 ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเหมือนกัน คือ เป็นคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง แต่นิทานศรีธนูชัยมีตัวละครหลักเพียง 1 ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เมื่อศึกษาวิเคราะห์แล้วตัวละครที่มีความคล้ายกันคือตัวละคร สกาตองซา กับ ตัวละครศรีธนูชัย เพราะนอกจากจะมีลักษณะนิสัยที่คล้ายกันแล้วยังมีเรื่องราวชีวิตที่คล้ายกันด้วย อาจกล่าวได้ว่านิทานสกาตองซานั้นผู้แต่งได้สร้างตัวละครหลักให้มีมากขึ้นเพื่อเพิ่มความสนุกสนานให้กับเนื้อเรื่อง เพื่อเพิ่มแนวคิด และเพิ่มความเป็นท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

แนวคิดของนิทานทั้งสองเรื่องเป็นไปในทางเดียวกัน กล่าวคือนิทานทั้งสองเรื่องมีแนวคิดเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ เรื่องของกรรมเวรต่าง ๆ ที่คล้ายกัน ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครได้รับผลกรรมที่ตนเองได้กระทำไว้ ซึ่งแนวคิดเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาในการทำดี แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ถือเป็นอัตลักษณ์ร่วมกันระหว่างประเทศเมียนมาและประเทศไทยที่ปรากฏในนิทานทั้งสองเรื่อง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เมื่อศึกษาองค์ประกอบของนิทานเรื่องสกาตองซา และศึกษาเปรียบเทียบนิทานสกาตองซาของประเทศเมียนมากับนิทานศรีธนูชัยของประเทศไทยแล้วจะพบว่าองค์ประกอบของนิทานสกาตองซามีความเหมือนคล้ายกับนิทานเรื่องศรีธนูชัยของประเทศไทยทั้งด้านโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร และแนวคิด อันแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่มีร่วมกันระหว่างประเทศเมียนมาและประเทศไทย อย่างไรก็ตามวรรณกรรมนิทานทั้งสองเรื่องล้วนเป็นที่ประจักษ์ว่าเป็นนิทานน้ำดีเรื่องหนึ่งที่นอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังเป็นนิทานที่สอดแทรกแนวคิดที่ดีให้กับผู้อ่านโดยเฉพาะเรื่องกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ทั้งสองประเทศมีพื้นฐานของการนับถือศาสนาและประชากรของทั้งสองประเทศนับถือในกายเถรวาทเป็นหลักเช่นเดียวกัน แต่รูปแบบและการปฏิบัติปรับตามบริบทของสังคมที่อาจมีความแตกต่างกันแต่ก็มีลักษณะร่วมกันที่น่าสนใจ รวมทั้งลักษณะทางภูมิประเทศที่ติดกันสามารถติดต่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมได้ไม่ยากนัก จึงเป็นไปได้ที่ การเดินทางแลกเปลี่ยนวรรณกรรมนิทานย่อมส่งผลซึ่งกันและกันได้ สร้างความน่าสนใจในการเปรียบเทียบนิทานที่มีลักษณะเหมือนคล้ายกันนี้ อย่างเช่น งานวิจัยของกัญญรัตน์ เวชชาศาสตร์ เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องศรีธนูชัยฉบับต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (2521) ไว้เพียงแต่

ข้อมูลของนิทานศรีธัญชัยฉบับเมียนมา หรือในชื่อทางเมียนมาคือ นิทานสกาต้องซานี้อาจจะกล่าวถึงไว้ไม่มากนัก การศึกษาครั้งนี้จึงถือเป็นการเติมเต็ม การศึกษาวรรณกรรมนิทานแบบเรื่องศรีธัญชัยให้ชัดเจนครบถ้วนมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมร่วมกันของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่อดีตถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อสังเกตอีกหนึ่งประการที่น่าสนใจ คือ แบบเรื่องนิทานสกาต้องซาของประเทศเมียนมานั้นมีรูปแบบที่เหมือนกับคล้ายกับนิทานสันสกฤตที่ได้รับความนิยม คือ เป็นรูปแบบนิทานซ้อนนิทาน ผู้วิจัยจึงอนุมานได้ว่านิทานต้นแบบของนิทานสกาต้องซาของประเทศเมียนมานั้นได้รับอิทธิพลมาจากนิทานของสันสกฤต หรืออาจมีถิ่นกำเนิดมาจากสันสกฤต นอกจากนี้นิทานเรื่องสกาต้องซายังมีความเหมือนคล้ายกับนิทานศรีธัญชัยของประเทศไทยร่วมด้วย หากจะกล่าวว่านิทานศรีธัญชัยของประเทศใดเกิดขึ้นก่อนหลังนั้นคงไม่สามารถบอกได้อย่างแน่ชัด แต่ข้อสังเกตประการหนึ่งนี้อาจเป็นไปได้ว่านิทานต้นแบบของนิทานทั้งสองเรื่องอาจมาจากสันสกฤตเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการทำการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ในการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางวรรณกรรมนิทานเมียนมา สามารถศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับนิทานเรื่องอื่น ๆ ที่มีแบบเรื่องลักษณะตัวเอกเจ้าปัญญาได้
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมนิทานเรื่องอื่น ๆ ของประเทศเมียนมาได้

บรรณานุกรม

ธนภรณ์ อนันต์รักษัณวิช. (2563). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมรัสเซียเรื่อง “เลื้อยไค้ท” และ “คนสองภาค”*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นพดล จันท์เพ็ญ. (2534). *การใช้ภาษาไทย*. แสงศิลป์การพิมพ์.

บรรจบ พันธเมธา. (ม.ป.ป.). *นิทานนานาชาติ พ.ศ. 2511-2532*. สืบค้น 15 สิงหาคม 2564,
จาก <http://arit.chandra.ac.th/archives/fable.php>

บรรพต พระประเสริฐ (2531). *การเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนอนุบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานและเกม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญญาภา คำผาง. (2552). *การศึกษาคุณค่าเชิงวรรณศิลป์จากนวนิยายเรื่อง คำอ้าย ของ ยงค์ ยโสธร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, และเจตนา นาควัชระ. (2520). *หัวใจเลี้ยวของวรรณคดีไทย" ในวรรณไวทยาการ (วรรณคดี)*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สหาคคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ประยูร พิศนาคะ. (2530). *ศรีธัญชัย ฉบับมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: อำนวยการสำนักพิมพ์.

ปราณี เชียงทอง. (2526). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปาหนัน บัวโฮม. (2548). *การศึกษาพฤติกรรมของศรีธัญชัยในแนวจริยศาสตร์* (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พรทิพย์ วินโกมินทร์. (2542). *นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย*. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัยการ.

พรพิมล ยอดแก้ว. (2557). *วัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานชนเผ่าขมุตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พระเจ้าสวณะพันธ์. (2556). *นิทานอีสป*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรนิติ.

พระมหาโยธิน ปัดชาลี. (2547). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมภาคเหนือและอีสานเรื่อง นางแดงอ่อน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระยาอนุমানราชธน หรือ เสฐียรโกเศศ. (2515). *ประวัติศาสตร์โลกสมัยโบราณ*. กรุงเทพฯ: บรรณาการ.

พัชราวลี จินนิกร. (2559). *การศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงในวรรณกรรมเรื่องผู้ชนะสิบทิศ*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิมพ์นภัส จินดาวงศ์. (2561). *ลักษณะและความสัมพันธ์ของอนุภาคผู้ฉลาดและผู้โง่เขลาในนิทานประกอบบสุภาชิตเขมร*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาสกร ผิวเหมาะ. (2554). *การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องศรีธนญชัยฉบับต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาสกร ผิวเหมาะ. (2554). *นิทานพื้นบ้าน เรื่องศรีธนญชัย ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดในฉบับประเทศไทยลาวและในฉบับประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เมทินี รัชฎารักษ์. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องจันทมาตฉบับภาคกลางฉบับล้านนาฉบับอีสานและฉบับภาคใต้*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัญจรรย์ พูลศรี, และปพนพัชร กอบศิริธีร์วรา. (ม.ป.ป.). *ลักษณะร่วมอันเป็นสากลของมนุษยชาติในนิทานพื้นบ้านอาเซียนและเกาหลีใต้: กรณีศึกษานิทานพื้นบ้านไทยเรื่องปลาบ่ทองและนิทานพื้นบ้านเกาหลีใต้เรื่องคงจิวผัดจิว*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2544*. (2556). กรุงเทพฯ : บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- วชรพร อังกูรชัชชัย. (2547). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องภัยราชฉบับภาคเหนือและภาคอีสาน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2538). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริพร ศรีวรกานต์. (2542). *การศึกษาเปรียบเทียบทิลล์ ออยเลนเซปีเกล กับศรีธนญชัยในฐานะนิทานมุขตลก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวพร ไทรงาม. (2556). *ศรีธนญชัย*. สืบค้น 15 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/520068>
- สมพร มั่นตะสุตร. (2524). *วรรณกรรมสังคมและการเมือง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สัณหพัฒน์ อรุณธารี. (2542). *นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราวิชาการราชภัฏ
- สายวรุณ น้อยนิมิตร. (2557). *งานวิจัยด้านวรรณกรรมไทยร่วมสมัย. การศึกษารวบรวมบทคัดย่อและบรรณานุกรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย.
- สิทธา พิณภูวดล. (2515). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุมนา พานิช. (2531). *การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก*. ราชบุรี: ชุมชนเมืองราชบุรี.

- สุมามาลย์ พงษ์ไพบูลย์. (2542). *คติชนวิทยา*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เสถียร จันทิมาธร. (2516). *คลื่นลูกเดิม*. กรุงเทพฯ: แมงสาบ.
- เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2548). *นิทานพื้นบ้าน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง วนิดา บำรุงไทย. (2543). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร วาสนา เกตุภาค. (2521). *คติชาวบ้าน*. สำนักพิมพ์บริษัท สหสยามพัฒนา จำกัด.
- วชรพร อังกูรชัยชัย. (2547). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องภัยราชฉบับภาคเหนือและภาคอีสาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- อุบลรัตน์ พันธุมินทร์. (2548). *งะแล็ดโต๋ งะโหล่งและสกาถ่าวซา ศรีธัญชัย (ฉบับพิมพ์)*. *มนุษยศาสตร์วารสาร*, 6(2), 62-75.
- อัญมาศ ภูเพชร. (2560). *นิทานศรีธัญชัยในสื่อสิ่งพิมพ์ไทยร่วมสมัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร ชิตตะโสภณ. (2521). *โลกแห่งวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือเชียงใหม่.
- Li Ziyu. (2562). *วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาคีของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,
- နုဘုန်းဝေ. (n.d.) *စကားတောင်စားလတ်တိုငြိ(ဟာသဉာဏ်စူး စကားထူး)*. ရန်ကုန်, မြန်မာပင်မြင့်မာလာပုံနှိပ်တိုက်.
- မြေလတ်သိန်းလွင်. (1972). *စကားတောင်စားလတ်တိုငြိ*. ရန်ကုန်, မြန်မာရတနာဂုဏ်ရည်စာပေ.
- လောကသတ္တ. (2019). *စကားတောင်စားလတ်တိုငြိ(ဟာသဉာဏ်စူး စကားထူး)*. ရန်ကုန်, မြန်မာစိုးမေတ္တာပုံနှိပ်တိုက်.
- လာတ်မိုးဆွေ. (2012). *စကားကပ်သည့်အရာ၌စံထားရသူ*
ချည်ပါသားနှင့်ပခန်းသားပါဝင်သောစကားတောင်စားဝတ္ထု. ရန်ကုန်, မြန်မာသိန်းထွန်းပုံနှိပ်တိုက်.
- ဝန်စာရေးကြီး. (1980). *စကားတောင်စားဝတ္ထု*. ရန်ကုန်, မြန်မာဒွေးပုံနှိပ်တိုက်.

Stith Thompson. (n.d.). *Unpacking World Folk-literature, Thompson's Motif Index, ATU's Tale Type Index, Propp's Functions and Lévi-Strauss's Structural Analysis for folk tales found around the world*. Retrieved May 26, 2021, from https://sites.ualberta.ca/~urban/Projects/English/Motif_Index.htm

ภาคผนวก

เนื้อเรื่องย่อของนิทานสกาต้องซา

วันหนึ่ง ณ เมืองอังวะ สกาต้องซาทะเลาะกับมะนางแสงผู้เป็นน้องสาวเรื่องการแบ่งขนมระหว่างที่ทั้งคู่กำลังทะเลาะกันมีเสมียนสภาเดินผ่านมาเห็นเหตุการณ์จึงช่วยแก้ไขสถานการณ์แบ่งขนมให้สองพี่น้องอย่างเท่า ๆ กัน สกาต้องซาเห็นปัญญาของเขาจึงปรารถนาที่จะเติบโตไปเป็นผู้มีปัญญาเช่นนั้น ต่อมาจึงขอให้มารดาพาไปส่งที่บ้านท่านเสมียนเพื่อไปขออยู่รับใช้ ซึ่งท่านเสมียนก็ยินดีที่จะให้สกาต้องซาอยู่ด้วย เมื่อสกาต้องซาอยู่ไปได้สักพักก็เริ่มสร้างความเดือดร้อนให้กับเจ้าของบ้านและเขาก็สามารถหาคำพูดเพื่อให้ตัวเองรอดพ้นจากความผิดไปได้ทุกครั้ง จนท้ายที่สุดเสมียนสภา ก็ขอให้สกาต้องซาออกจากบ้านของตนไป

เมื่อไม่ได้อยู่รับใช้ที่บ้านเสมียนสภาแล้วสกาต้องซาก็ขอให้แม่พาไปฝากที่วัดโดยอ้างว่าจะเข้าไปศึกษาหาความรู้ ทำให้สกาต้องซาได้พบกับเพื่อนอีกสองคน ได้แก่ งามแลดโต และงะโฮญ เด็กวัดที่อาศัยอยู่ก่อนแล้ว ทั้งสามคนมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันคือมีความฉลาดแกมโกง เจ้าปัญญา เจ้าเล่ห์ แต่ถึงอย่างนั้นสกาต้องซาก็ถือว่าเป็นผู้ที่มีปัญญาเป็นเลิศที่สุด จนเมื่อทั้งสามคนเติบโตขึ้น สกาต้องซาได้เข้าไปรับราชการอยู่ในพระราชวัง ส่วนงามแลดโตและงะโฮญยังคงใช้ความเจ้าเล่ห์ และความฉลาดแกมโกงของตนเองหลอกลวงชาวบ้านเป็นอาชีพ ครั้งแรกที่ทั้งคู่ร่วมมือกันหลอกลวงชาวบ้านจนได้เงินมาจำนวนหนึ่งทั้งสองคนต่างคิดว่าตนเองควรจะได้รับเงินมากกว่า จึงหาวิธีต่าง ๆ สร้างเรื่องหลอกเพื่อนของตนเองเพื่อหวังว่าตนนั้นจะได้เงินเหล่านั้นมาครอบครองแต่เพียงผู้เดียว จนในที่สุดสกาต้องซาก็เป็นผู้ที่แก้ไขเหตุการณ์นี้ได้ ทั้งยังได้ส่วนแบ่งจากเงินจำนวนนี้ด้วย หลังจากเรื่องราวนี้สิ้นสุดลงก็ไม่ได้ทำให้งามแลดโตและงะโฮญหยุดหลอกลวงชาวบ้าน พวกเขาทั้งสองก็ยังคงมีอาชีพเดินทางหลอกลวงผู้อื่นต่อไป ส่วนสกาต้องซาที่อยู่รับใช้พระเจ้ากรุงอังวะก็ได้แสดงปัญญาต่าง ๆ จนเป็นที่พึงพอใจของพระมหากษัตริย์ จนวันหนึ่งเขาได้รับมอบหมายให้เป็นทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับเมืองตะวะติยะไซ เมื่อไปถึงแล้วสกาต้องซาผู้ถือว่าเป็นผู้ที่มีปัญญา ก็ได้แสดงปัญญาอันชาญฉลาดนั้นให้คนยะวะติยะไซได้เห็น แม้พระเจ้ากรุงก็ชื่นชมปัญญาของสกาต้องซา

ต่อมางามแลดโตและงะโฮญได้พบกับมะข่าจีและมะเจ้อูที่เมืองมินฉาน ทั้งสี่คนมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกันทั้งยังมีอาชีพหลอกลวงผู้อื่นเช่นเดียวกันด้วย ทั้งสี่คนตกลงใช้ชีวิตร่วมกันและร่วมมือกันหลอกลวงผู้อื่นเพื่อเอาทรัพย์สินอย่างเป็นทางการ และทุกครั้งที่พวกเขาลงมือทำก็มักจะสำเร็จทุก ๆ ครั้ง จนกระทั่งวันหนึ่งพวกเขาหลอกเอาเงินชาวบ้านมาได้จำนวนหนึ่งและให้มะข่าจีเป็นคนเก็บเงินนั้นไว้ ทว่าเงินจำนวนนั้นถูกโจรขโมยไป ทำให้มะข่าจีต้องโดนกล่าวหาว่าเป็นผู้ทรยศ งามแลดโตและงะโฮญจึงวางแผนทั้งมะข่าจีและมะเจ้อูไว้ที่เมืองพะสม จากนั้นทั้งคู่จึงปลอมตัวเป็นชีปะขาวและหมอยา เพื่อหลอกลวงชาวบ้านบริเวณนั้นต่อไป ทั้งสองคนมีชื่อเสียงเลื่องลือในเรื่องการทำนายที่แม่นยำและการรักษาโรคทำให้พระเจ้ากรุงอังวะมีรับสั่งให้ทั้งคู่ไปอยู่ในพระราชวัง แต่การทำนายนั้น ทั้งสองรู้ดีว่าเป็นการสร้างเรื่องขึ้นไม่ได้มีฉันทัญญ์จริงจึงหวั่นใจที่ต้องเข้าไปรับใช้พระมหากษัตริย์ แต่

ด้วยปัญญาอันเฉลียวฉลาดทำให้พวกเขาเอาตัวรอดและทำนายสำเร็จทุก ๆ ครั้ง จนเป็นที่พอใจของพระเจ้ากรุงอังกะและได้รับพระราชทานรางวัลอันมีค่ามากมาย

งะแลตโตและงะโหญ่อาศัยอยู่ในกรุงอังกะเป็นเวลานานและรู้สึกคิดถึงหญิงทั้งสองที่พวกเขาทิ้งไว้ ณ เมืองพะสิมจึงออกอุบายขอพระเจ้าแผ่นดินกลับบ้านเกิดของตน จากนั้นก็ได้เปลี่ยนเครื่องแต่งกายเป็นคนธรรมดากลับไปหาหญิงทั้งสองที่เมืองพะสิม เมื่อไปถึงก็พบว่าหญิงสองคนนั้นได้อาศัยอยู่กับชายคนใหม่ พวกเขาจึงออกอุบายต่าง ๆ เพื่อให้ชายคนใหม่นั้นตกเป็นชายชู้ที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้กับพวกเขา ซึ่งแผนการของพวกเขาสำเร็จ จากนั้นทั้งสองก็ได้กลับมาใช้ชีวิตด้วยกันดังเดิมทั้งยังได้เงินทองกลับมาไม่น้อย แต่เมื่ออยู่กันไปสักพักทั้งสองก็เริ่มรู้สึกว้าวุ่นที่ผ่านมานั้นชีวิตไม่ได้ดีขึ้นเลย ร่วมกันทำแต่เรื่องหลอกลวงผู้อื่นและหลอกลวงกันเอง ทำให้พวกเขาเริ่มมีปากเสียงกันมากขึ้นจนสุดท้ายก็ต้องเลิกรากันไป ทั้งสี่ก็ได้พบรักใหม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน งะแลตโตและงะโหญ่ได้ภรรยาคนใหม่ที่รักและชีวิตดีขึ้นเป็นลำดับ แต่ชีวิตก็ยังไม่ราบรื่นเพราะอดีตภรรยาหวังจะเอาคืนงะแลตโตและทั้งคู่ก็ได้หาวิธีเอาคืนกันไปมาจนกระทั่งภรรยาคนใหม่ของงะแลตโตเสียชีวิตลงด้วยโรคภัยทำให้งะแลตโตเสียใจเป็นอย่างมาก อดีตภรรยาเห็นช่องทางจึงไปจ้างให้หญิงงามอีกคนไปหางะแลตโตซึ่งแผนของนางสำเร็จ งะแลตโตหลงเชื่อหญิงงามคนนั้นจึงโดนหลอกเอาของมีค่าและหนีไป เมื่อนางหนีไปแล้วก็สร้างความโศกเศร้าเสียใจให้กับงะแลตโตอย่างทวีคูณ ซึ่งในตอนท้ายงะแลตโตก็ได้ทราบความจริงว่าเรื่องทั้งหมดนั้นเป็นแผนของมะข่าจืดอดีตภรรยาของเขาเอง จึงคิดโกรธแค้นและได้วางแผนกับงะโหญ่เพื่อไปเอาคืนนางต่อไป

เนื้อเรื่องย่อของนิทานศรีธัญชัย

ครั้งหนึ่งในสมัยของพระเจ้าเจษฎาทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ปกครองแผ่นดินมีสามภรรยาคนหนึ่งที่มีศรีสุข แต่ขาดเพียงสิ่งเดียวคือบุตรผู้สืบทอดทรัพย์สมบัติ พวกเขาทำทุกวิธีที่ได้คำแนะนำแต่ก็ยังไม่มียุตร จนกระทั่งพวกเขาตัดสินใจบนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเรื่องนี้จึงทราบไปถึงพระอินทร์ท่านจึงมีเทวบัญชาให้เทวดาองค์หนึ่งจุติลงมาเกิด ในคืนนั้นทำให้ผู้เป็นภรรยาฝันว่าได้ดวงจันทร์มาไว้ในมือ สองสามีภรรยาจึงตั้งใจไปให้เจ้าอาวาสช่วยแก้ฝันให้ แต่เมื่อไปถึงที่วัดไม่พบเจ้าอาวาสพบเพียงสามเณร เมื่อสามเณรทราบถึงฐานะของสามีภรรยาก็ได้อาสาแก้ฝันให้ และได้ทำนายดวงของเด็กที่จะเกิดว่าเป็นเด็กชายผู้มีปัญญาแต่นอกคอกตบโตะจะได้ดิบได้ดี ซึ่งก็เป็นดังคำที่สามเณรได้ทำนายไว้ เด็กคนนั้นคือ ศรีธัญชัย เมื่อศรีธัญชัยอายุได้ห้าขวบบิดามารดาก็ได้ให้กำเนิดบุตรคนที่สอง

ศรีธัญชัยเริ่มมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยเริ่มตั้งแต่ผูกพยาบาทกับแม่ค้าที่แบ่งขนมให้ตนกับน้องไม่เท่ากัน ทั้งยังก่อเหตุฆาตกรรมน้องของตนเองจนทำให้บิดามารดาตัดขาดและขับไล่ออกจากบ้าน หลังจากนั้นศรีธัญชัยก็ได้ไปอาศัยอยู่ที่วัด นานวันที่ศรีธัญชัยอาศัยอยู่ที่วัดเขาได้ประพาสดิน

เป็นคนดีจนเจ้าอาวาสให้บวชเป็นสามเณร ด้วยความประพฤติที่ดีมาโดยตลอดทำให้เจ้าอาวาสไว้วางใจให้สอนหนังสือให้กับหลานสาว แต่แล้วศรีธัญชัยก็ห้ามกิเลสในตนเองไม่ได้ลวนลามหญิงสาวจนเจ้าอาวาสจับได้ไล่ศรีธัญชัยออกจากวัด ทางด้านศรีธัญชัยก็ไม่รู้จะไปไหนจึงกลับไปบ้านของตนเอง ด้วยวันเวลาที่ผ่านไปนานบิดามารดาก็คลายความโกรธลงบ้างทั้งยังเห็นศรีธัญชัยในผ้าเหลืองก็รู้สึกปราบปลื้มไปด้วย ศรีธัญชัยออกอุบายต่าง ๆ ว่าตนนั้นต้องการลาสิกขาออกมาช่วยบิดามารดาทำมาหากิน ซึ่งหลังจากที่ลาสิกขาออกมาแล้วบิดามารดาก็ได้นำตัวศรีธัญชัยไปขายฝากให้เป็นทาสรับใช้ขายสนเพื่อนำเงินมาจนเจือครอบครัว เมื่อศรีธัญชัยไปอาศัยอยู่ที่บ้านยายก็ไปสร้างความเดือดร้อนต่าง ๆ จนขายสนต้องให้ศรีธัญชัยไปอยู่กับหลวงนายศรีผู้เป็นลูกชาย เมื่อไปอยู่รับใช้หลวงนายศรีก็ยิ่งสร้างความเดือดร้อนต่าง ๆ และร้ายแรงถึงขั้นลงมือฆ่าขายสน หลวงนายศรีไม่ต้องการให้ศรีธัญชัยอยู่ที่บ้านของตนต่อ จึงตัดสินใจถวายตัวศรีธัญชัยให้เข้าไปรับใช้พระมหากษัตริย์อยู่ในพระราชวัง ด้วยความแค้น ความเจ้าปัญญา ทำให้กษัตริย์เมตตาในตัวศรีธัญชัยอย่างมาก

แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในวังศรีธัญชัยก็ยิ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ใช้อุบายอันเจ้าเล่ห์หลอกลวงเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ว่าผู้ใดก็ไม่สามารถเอาชนะศรีธัญชัยถึงแม้ว่าเรื่องนั้นตนจะเป็นคนที่ถูกหรือเป็นผู้เสียหายก็ตาม ไม่เพียงเท่านั้นยังสร้างความวุ่นวายใจให้กับกษัตริย์และร้ายแรงถึงขั้นหมิ่นพระเจ้าแผ่นดินจนตนเองต้องโดนคาดโทษประหารชีวิตอยู่บ่อยครั้ง แต่ทุกครั้งเขาก็ใช้ปัญญาของเขาในการเอาตัวรอดมาได้ทุก ๆ ครั้ง จนกระทั่งในตอนท้ายเขาต้องแพ้อภัยให้กับนายเวรผู้ที่เป็นน้องชายของตนเองกลับชาติมาเกิดจนต้องตรอมใจและเสียชีวิตลงในที่สุด